

**PROGRAMA MARC DE LA CUP
PER LES ELECCIONS MUNICIPALS
DEL MAIG DE 2015**

PROGRAMA MARC DE LA CUP

PER LES ELECCIONS MUNICIPALS DEL MAIG DE 2015

Aprovat al Consell Polític de la CUP del 21 de març de 2015 a Manresa.

SUMARI

1. Cap a la ruptura democràtica i la independència dels Països Catalans	3
2. Poder popular i democràcia directa	9
3. Lluita contra l'atur i activació econòmica	21
4. Drets socials, justícia i redistribució davant la crisi	30
5. Feminisme i alliberament de gènere	60
6. Model Urbà: una ciutat més afable i integrada en l'entorn	63
7. Model territorial i energètic als Països Catalans: cap a un model sostenible	77
8. Cultura popular i llengua: eines de convivència i llibertat	96

1.CAP A LA RUPTURA DEMOCRÀTICA I LA INDEPENDÈNCIA DELS PAÏSOS CATALANS

El municipi o els barris en les grans ciutats són l'espai on es desenvolupen les relacions veïnals, culturals, associatives i, sovint, laborals d'on emergeixen una plural i multiforme varietat d'organitzacions, candidatures municipalistes, grups, associacions i col·lectius que actuen i incideixen dia a dia en els diferents àmbits de la realitat.

Per això, i degut al seu paper fonamental com espai d'autoorganització i politització popular, considerem que el municipi o el barri conforma l'àmbit de partida des d'on els subjectes socials han impulsat fins ara i han de continuar impulsant, des de baix, el procés cap a la independència i la transformació social.

Tenim en la història molts exemples on els municipis han jugat un paper clau en l'activació des de la base de processos constituents. Foren els ajuntaments els que a l'Estat espanyol proclamaren, el 14 d'abril de 1931, la II República. O foren també els municipis els que, el 13 de setembre de 2009 a Arenys de Munt, iniciaren l'onada de centenars de consultes municipals que va obrir l'actual procés independentista a la Comunitat Autònoma de Catalunya (CAC).

En aquest sentit, la CUP considera els municipis i els barris com el marc territorial de referència des d'on posar en marxa o continuar impulsant des de baix: 1. La construcció nacional dels Països Catalans; 2. La ruptura democràtica cap a la independència; i, 3. L'obertura d'un procés constituent radicalment participatiu, transformador i per l'emancipació social, de gènere i medi ambiental.

1.1.LA CONSTRUCCIÓ NACIONAL DELS PAÏSOS CATALANS COM A INSTRUMENT PER A LA TRANSFORMACIÓ SOCIAL

Els elements que conformen una nació son:

- L'existència d'una col·lectivitat humana que tingui referències comunes en les que s'autoreconeix com poden ser una llengua, una cultura i a una pròpia tradició històrica, desenvolupades en un territori geogràficament detectable o en altres àmbits.
- L'existència d'un poble que, tot i la seva pluralitat interna, s'autoidentifiqui com a tal: el que des d'un posicionament estrictament polític es coneix com la voluntat de ser.

Els Països Catalans som una comunitat humana que comparteix llengua llengua, cultura i tradició històrica pròpia. Malgrat això, en alguns territoris com el País Valencià o les Illes les polítiques antisocials de la dreta espanyolista s'han acompanyat des de fa dècades d'una aniquilació lingüística i cultural i d'un discurs que ha buscat la confrontació fictícia amb la CAC. Això ha provocat una contradicció entre la realitat cultural i l'autoidentificació de la majoria de persones com a membres de la nació catalana.

Davant d'aquesta realitat, l'aprofundiment en el procés de construcció nacional dels Països Catalans és primordial no només per a la defensa dels nostres drets lingüístics i culturals, sinó també per a l'articulació d'un projecte polític transformador d'oposició a la dreta espanyolista cleptòmana que ha governat fins ara o aquells que, sense fer un canvi de rumb, puguin venir. Alhora que qüestiona la construcció d'una Unió Europea imposada per uns estats als servei del capitalisme i que viuen d'esquenes a la realitat i necessitats dels pobles. Ara bé, per això el procés de construcció nacional no ha d'entendres com una qüestió cultural sinó política.

L'avenç en un procés de construcció nacional de caire polític que superi la dimensió estrictament cultural, requereix de la interrelació de tres elements:

- La normalització de la llengua catalana en totes les parts del país com a factor que contribueix a l'elaboració per part dels ciutadans d'un imaginari territorial comú.
- La recuperació, difusió i apropiació popular de la memòria i la cultura. Però no de la memòria i cultura folklòrica i folkloritzada sinó de la memòria i cultura rebel i que impugna el Poder. La cultura popular, la memòria de les resistències i els moviments socials, de la literatura, la poesia i la cançó crítica, etc.
- La conformació en l'àmbit institucional i popular d'estructures organitzatives comunes dels Països Catalans, com l'Assemblea de regidors i regidores dels Països Catalans o la Xarxa municipalista dels Països Catalans, des d'on posar en marxa polítiques municipals cooperatives i de solidaritat entre els diferents municipis en els àmbits social, econòmic i cultural i iniciatives socials que vagin en la direcció de construir alternatives concretes i de futur al capitalisme en molts àmbits diferents.

L'expansió i consolidació interdependent i interrelacionada d'aquests tres elements permet l'enfortiment d'un subjecte social que es sent hereu, transmissor i actor d'una determinada manera d'autoidentificar-se i d'identificar la societat que xoca i problematitza frontalment amb qualsevol projecte antisocial i/o espanyolista que pretengui imposar-se i mantenir-se en el poder.

La construcció nacional dels Països Catalans es converteix, en aquest sentit, en un procés conflictiu amb el Poder, amb les seves fronteres i amb l'estatus quo, assentant les bases de la transformació social. I en aquest sentit la proposta de la CUP passa per incidir en la necessitat de construir els Països Catalans com a entitat política comuna de tots els habitants dels nostres països, partint de la defensa de la llengua i del reconeixement de la història però posant l'accent en l'acció política present, sobretot en la voluntat de construcció col·lectiva.

Els Països Catalans estan formats per diferents territoris històrics, aquests serien Andorra, Catalunya (amb la Catalunya Nord i la Franja), el País Valencià i les diferents Illes Balears (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera). A partir d'aquests àmbits diversos i interconnectats de decisió, cal crear les estructures més adients per a la gestió d'allò comú en cada moment històric. Per això, partint d'aquesta idea, defensem els Països Catalans com un projecte confederal de municipis i territoris.

D'acord amb això, la CUP treballarà des dels ajuntaments dels Països Catalans per a portar a terme les següents actuacions:

- Impulsar polítiques de normalització de la llengua catalana i suport a les diferents expressions de cultura popular. Igualment, sempre tindrem present la diversitat lingüística dels nostres territoris, amb especial atenció a les zones castellanoparlants del País Valencià o la Val d'Aran i la seva llengua i cultura occitanes.
- Donar suport a totes aquelles iniciatives i moviments socials que treballen en àmbits i propostes que permetin avançar en la construcció nacional dels Països Catalans, sense valorar si aquestes parteixen d'un àmbit que englobi tota la nació (com pot ser la plataforma "Som Països Catalans") o només *una part* (com pot ser "Escola Valenciana")
- Investigar, recuperar, preservar i difondre la memòria rebel i conflictiva del nostre país i dels seus protagonistes.
- Impulsar i participar en la conformació en l'àmbit institucional d'estructures organitzatives comunes dels Països Catalans, com l'Assemblea de regidors i regidores dels Països Catalans

des d'on posar en marxa polítiques municipals cooperatives i de solidaritat entre els diferents municipis en els àmbits social, econòmic i cultural.

- Impulsar i participar en la conformació en l'àmbit popular d'estructures organitzatives comunes dels Països Catalans, com la Xarxa municipalista dels Països Catalans, des d'on posar en marxa i coordinar, en diferents àmbits, iniciatives socials que vagin en la direcció de construir alternatives al model econòmic i cultural dominant.
- Fomentar i aprofundir l'intercanvi i les relacions polítiques, culturals, econòmiques i educatives entre els diferents municipis, comarques, països, entitats i organitzacions dels Països Catalans trencant les fronteres politico-administratives com les províncies o la frontera franco-espanyola, i impulsant la construcció d'un marc territorial comú.
- Fomentar i fer avançar el moviment popular que organitzi l'espai de ruptura democràtica amb les elits polítiques i econòmiques dels diferents territoris dels Països Catalans i les seves institucions.

1.2.EL CAMÍ I L'OBJECTIU DE LA INDEPENDÈNCIA: LA RUPTURA DEMOCRÀTICA I EL NUCLI ESSENCIAL DE DIGNITAT

La CUP considera que el procés d'alliberament nacional només te sentit si s'entén i s'aprofita com una oportunitat per redefinir d'arrel i a favor de les classes populars el sistema de relacions polítiques, econòmiques, socials i culturals vigent.

Existeixen avui a la CAC diferents camins que pretenen assolir l'alliberament nacional d'una part del nostre poble, cadascun d'ells associat a resultats polítics diferents:

Un primer, és el camí legalista que pretén avançar cap a l'alliberament sempre dins del marc i el respecte de la legalitat vigent, intentant negociar amb els Estats ocupants i forçar per part d'aquests una interpretació de la legalitat que permeti l'exercici del dret a l'autodeterminació com va passar per exemple amb la interpretació de la Constitució de Canadà feta pel dictamen del Tribunal Suprem d'aquest país, de 20 de gener de 1998, sobre el referèndum al Quebec.

En el marc d'un Estat Constitucional la interpretació de la legalitat no es un exercici d'arbitrarietat del poder, el concepte polític de Constitució sobre el que es construeix el text constitucional instaura un límit implícit a les interpretacions possibles de la legalitat. I si bé la consciència jurídica i política sobre la que es construeix, el 1982, el concepte polític de Constitució a Canadà fou la del federalisme, la democràcia i el respecte a les minories, la qual cosa permet certes interpretacions democratitzants del text constitucional; la consciència jurídica i política sobre la que, en la qüestió nacional, es construeix el concepte polític de Constitució espanyola l'any 1978, és la de la continuïtat dels valors heretats del franquisme, la qual cosa impossibilita cap interpretació democratitzant de la legalitat vigent per part dels Estats ocupants i avorta el procés.

Un segon, és el model nacional-unitarista que accepta la ruptura amb la legalitat tot i que construïda al voltant d'un dret natural. El dret a decidir es percep com un dret atemporal, independent de les persones i inherent al subjecte abstracte nació pel simple fet d'existir. És un dret natural en tant deriva de la pròpia naturalesa de la cosa entesa de manera essencialista i, en conseqüència, el seu exercici estaria justificat fins i tot vulnerant la legalitat (som una nació, tenim dret a decidir!).

El fet de que el subjecte de dret a defensar i alliberar no siguin persones concretes amb una posició estructural concreta de precarietat laboral, exclusió, etc. sinó un ens abstracte superior, la nació

com idea agregadora de comunitat que substitueix el conflicte i contradiccions socials internes per una entitat trans-classista de cohesió i solidaritat col·lectiva homogènia front a un exterior, porta a l'unitarisme com a dogma, no qüestionant-se l'estatus quo i havent de renunciar i prorrogar les reivindicacions socials per a un altre moment.

Si bé els dos camins anteriors es construeixen sobre elements externs a les persones (la legalitat i la nació), la CUP aposta per un tercer camí que es construeix al voltant de les persones i la seva dignitat. Es tracta d'un model que parteix dels següents fonaments:

Per una banda, creu fermament que totes les nacions tenen el dret d'autodeterminar-se i el dret a existir com a tal en igualtat de condicions dins del context internacional i, consegüentment, a constituir-se en estat. A més a més, és dóna la circumstància en l'actual conjuntura, l'única alternativa per fer front a la situació d'emergència social i a la crisi actual, passa pel reconeixement urgent d'un "nucli essencial de dignitat" per a totes les persones i col·lectius que els assegurí treball; habitatge; sanitat i educació pública, gratuïta i de qualitat; serveis bàsics; seguretat social; redistribució de la riquesa; participació política; propietat i gestió pública dels serveis i sectors estratègics, etc.;

I per altra banda, considera que en un moment on ni les institucions ni el Dret vigent no permeten cobrir els drets de vida digna de la majoria, la ruptura democràtica amb l'Estat mitjançant un fort procés de mobilització i organització de les classes populars i la classe treballadora particular que desbordi els poders dominants i els seus actors i porti cap l'obertura d'un procés constituent participatiu que obri una crisi política i un debilitament amb els poders del capital, el patriarcat i l'estat per canviar d'arrel el sistema, és l'única via per a fer efectiu el nucli essencial de dignitat de totes i tots.

Convençuda que aquest tercer camí és l'únic que ens pot portar cap a majors nivells de benestar individual i col·lectiu, la CUP des dels municipis:

- Impulsarà accions de desobediència institucional i popular que accelerin la ruptura democràtica amb l'estat.
- Vetllarà per a què el procés d'alliberament nacional estigui en tot moment estretament connectat a la defensa dels interessos i drets de les classes populars, evitant que des de la dreta "sobiranista" s'utilitzi el procés com una cortina de fum per tapar les seves polítiques antisocials o imposar un model que continuï beneficiant a la minoria enriquida.
- Crearà des de l'àmbit local eines de poder i organització popular o donarà suport actiu a aquelles iniciatives ja existents en aquest sentit (assemblees, consells ciutadans, entitats locals, plataformes i organitzacions, etc.), amb l'objectiu de desplaçar el centre i protagonisme del procés d'alliberament des de les institucions cap a la societat civil.

1.3. L'ACTIVACIÓ D'UN PROCÉS CONSTITUENT PER A CANVIAR-HO TOT

La CUP aposta per l'obertura d'un Procés Constituent com instrument de transició, de participació i control popular i de construcció d'un nou Estat independent on es facin plenament efectius els principis democràtic i de justícia social.

Un procés constituent és una acumulació de forces conscient i de contrapoder que aspira a destituir les velles institucions per construir un nou sistema polític, econòmic, social i cultural al servei dels interessos de la majoria social.

Tradicionalment s'han diferenciat dos formes històriques d'exercir del Poder Constituent:

Una que deriva de la tradició americana i que partint d'una separació radical entre Poder constituent sobirà (el poble) i poder constituït no sobirà (el parlament), requereix inevitablement la participació directa de la ciutadania en el procés.

I una altra derivada de la tradició francesa que al substituir el concepte de sobirania popular per el de sobirania de la nació, barreja i confon els poders constituent i constituïts i introdueix la lògica representativa en l'exercici del Poder Constituent, permetent l'aprovació de la Constitució per l'òrgan representatiu, considerat agent natural de la voluntat nacional, i sense la intervenció del poble.

La CUP aposta per un procés constituent profundament participatiu com a l'únic que pot garantir que el nou text constitucional estableixi un reconeixement de drets, un disseny de les estructures d'Estat i un model econòmic i productiu al servei de les classes populars, dels col·lectius socials desfavorits i respectuós amb el territori i l'entorn.

Ara bé, la participació directa dels ciutadans no pot limitar-se a la mera ratificació popular mitjançant referèndum d'un text redactat des del Parlament. La participació dels ciutadans en el procés no pot entendre's com un simple instrument de perfeccionament d'un acte que, sense la intervenció del poble, no existiria com a acte jurídic. La participació popular no pot concebre's com un annex que s'incorpora a una realitat institucional superior per reafirmar la voluntat d'aquesta última, resolent la contradicció representació-participació mitjançant la integració o subsumpció de la voluntat del poble en la voluntat institucional. Aquesta és una via que implica una gran precarietat i simplicitat dels mecanismes participatius i que no permet superar l'àmbit de la democràcia representativa que és, per naturalesa, l'àmbit que articula la producció-reproducció de l'estatus quo.

Un procés Constituent democràtic requereix la conformació d'una Assemblea Constituent plenipotenciària, que tingui la seva legitimitat no en la legalitat constitucional com el Parlament, sinó en ser expressió directa de la voluntat popular, i en el funcionament de la qual, tant en el procés de recollida de propostes, de discussió i d'elaboració de la nova Constitució, s'hi garanteixin formes directes de participació de les classes populars, moviments socials i organitzacions de la societat civil. El text aprovat per l'Assemblea Constituent haurà de sotmetre's a ratificació popular mitjançant referèndum.

Amb l'objectiu de contribuir des dels ajuntaments a l'activació d'un procés constituent democràtic que permeti a la societat catalana decidir sobre tot allò que l'afecta, sense límits de cap tipus, la CUP:

- Accentuarà la mobilització i radicalització de les lluites amb perspectiva de classe, gènere i socialisme, com la millor base per a garantir un procés constituent que no sigui un nou frau com el del 1978.
- Propiciarà un posicionament públic clar dels ajuntaments a favor de l'obertura d'un procés constituent que impliqui la convocatòria d'una Assemblea Constituent amb una forta presència i participació de les classes populars.
- Impulsarà diferents formes mobilitzatòries de participació com la convocatòria d'assemblees, de referèndums locals o de districte en les grans ciutats, etc. que de manera coordinada i massiva puguin servir per activar des de baix el procés constituent.
- Portarà a terme accions de desobediència institucional i popular front qualsevol obstacle que els estats estableixin per impedir el procés constituent.

- Aportarà les infraestructures i mitjans necessaris per a garantir que el procés constituent, en les seves etapes de recollida de propostes, discussió i elaboració del nou text constitucional, sigui profundament participatiu.
- Aportarà les infraestructures i mitjans necessaris per a garantir la celebració del referèndum constitucional i la implementació de la fase transitòria de construcció del nou Estat independent.

2.PODER POPULAR I DEMOCRÀCIA DIRECTA

2.1.LA PARTICIPACIÓ COM A MOTOR DEL CANVI SOCIAL

En l'actual context de crisi nacional i econòmica, la manca de capacitat i voluntat de la classe política per donar respostes als conflictes oberts en el conjunt dels Països Catalans en general i també en els municipis ha confirmat el discurs de l'esquerra independentista que ha defensat durant molts anys que les actuals estructures de l'estat espanyol, hereves de la dictadura franquista, estan expressament dissenyades per impedir qualsevol iniciativa política que posi en qüestió els pilars del règim i el model econòmic i polític sorgit del 78. La negació del dret a l'autodeterminació i la incapacitat de la classe política governant per donar respostes efectives per resoldre l'actual crisi social han fet entrar en crisi no només les estructures de l'estat, sinó també ha posat en qüestió el model institucional vigent i la partitocràcia, especialment en els partits que l'han mantingut i que el van dissenyar durant la transició.

El model institucional actual (monarquia constitucional) que es caracteritza per oferir pocs espais de participació (més enllà de les eleccions cada quatre anys), ha generat una cultura política que els partits defensors del sistema traslladen gairebé calcada en els diferents espais administratius, entre ells els municipis. Avui, aquesta tradició política està sent superada pel conjunt de la població que demanda ofertes polítiques i institucions molt més permeables a la iniciativa popular, tal i com demostren les nombroses iniciatives que entitats i plataformes engeguen per incidir directament en la defensa dels drets socials o per demanar mecanismes útils de participació que donin sortides a les demandes socials i nacionals. Representa l'eclosió d'un nou paradigma que reclama la plena sobirania en la presa de decisions col·lectives, en contraposició a un model on les decisions es traslladen cap a centres llunyans i no democràtics de poder. Els centres de decisió reals (les instàncies econòmiques) es troben fora de l'àmbit polític i el condicionen perquè aquest darrer només compleixi les seves atribucions formals i utilitzi els aparells de l'estat per garantir i afavorir els seus interessos. Així es consolida en el nostre entorn la cultura de la 'democràcia delegada' que basa la seva pràctica a reduir els nostres drets polítics en la tria d'uns representants escollits en les diferents eleccions cada quatre anys.

Els municipis, que són l'àmbit d'actuació política i administrativa més propera a la ciutadania, són l'espai on més fàcilment es poden construir estructures que permetin la participació directa i constant del conjunt de la població. Algunes d'aquestes iniciatives no requereixen res més que la voluntat política per part dels partits presents a les institucions i són una bona eina per començar a gestar un canvi polític a nivell global. En l'àmbit municipal, més enllà de la ideologia i la idiosincràsia local, allò que caracteritza l'acció política de la CUP és la seva aposta per la participació de les classes populars i directa de la població en els afers municipals. Des de la CUP hem d'entendre la participació de les classes populars com l'embrió d'un nou model democràtic, econòmic i social que permeti revertir l'actual presa de decisions consolidant un model de baix a dalt. Cal treballar per oferir al conjunt de la ciutadania, de les classes populars, eines que permetin participar directament del seu entorn social i de les decisions polítiques que els afecten directament. Partint d'aquests plantejaments cal que la CUP, allà on governi o on obtingui representació adopti la participació de les classes populars com a eix transversal i fonamental del seu discurs i de la seva acció política. L'experiència demostra que fins i tot allà on la CUP no governa, el seu discurs sobre participació, difícilment rebutjable, pot forçar als altres actors polítics a assumir la cessió d'espais de participació directa més enllà de les institucions.

Amb la voluntat d'executar un procés d'aprofundiment democràtic en els municipis plantejarem una sèrie de propostes i mesures correctores de l'actual sistema orgànic municipal per reactivar l'actual

democràcia de baixa intensitat. Sabem que no és una tasca senzilla, que és una aposta en què els resultats no sorgiran immediatament, però que és necessària per transformar i democratitzar el sistema. A causa de l'ambició de poder de la classe política que durant molts anys ha deixat la població al marge de les decisions i de la responsabilitat que els pertoca, urgeix iniciar un procés pedagògic i insistent per acostar-nos a una democràcia real, amb l'aproximació de la presa de decisions a la població.

L'objectiu d'aquestes propostes van orientades a:

- Atorgar a la població el protagonisme en els processos de control i govern municipal.
- Afavorir i potenciar els mecanismes de democràcia directa.
- Potenciar l'organització col·lectiva, la corresponsabilitat de la població i la màxima transparència en la gestió municipal.
- Iniciar processos reals de descentralització administrativa, política i de recursos, per apropar les decisions a la població i possibilitar la seva participació de forma efectiva.
- Potenciar i posar en marxa criteris per a una administració transparent, desburocratitzada, àgil i eficaç que abandoni completament el neoliberalisme, l'especulació i la privatització, orientada als serveis públics, desvinculada dels interessos clientelars i de les elits.

2.2.OBIRM ESPAIS DE PARTICIPACIÓ, CONSTRUÏM NOUS MODELS DE DEMOCRÀCIA

A pesar que la CUP incorpora en la seva lògica de treball dinàmiques i mecanismes de participació directa sense la necessitat de ser presents a les institucions (assemblees obertes i populars, transparència...) és evident que és des de les institucions des d'on es disposen de més recursos per impulsar i generar dinàmiques de participació ciutadana que arribin al conjunt de la població.

No obstant això, la participació com a eina necessària per l'*empoderament* de les classes populars no es pot entendre sinó es genera de baix cap a dalt. És a dir, tinguem o no presència a les institucions, des de la CUP treballarem per engegar dinàmiques de mobilització i participació directa allà on sigui possible. Per això s'ha manifestat especialment útil l'aposta per les Assemblees Obertes o Populars com a eina de la ciutadania per a prendre consciència activa de la necessitat de defensar els drets col·lectius. Impulsar assemblees obertes sobre aspectes que afecten a la ciutadania i la vida política municipal no és només una aposta estratègica, sinó també l'embrió d'espais de democràcia directa, horitzontals, en els que la ciutadania pugui incidir directament en el seu entorn polític i social per a defensar-se de les agressions en forma de retallades socials, restriccions de drets, manca de transparència o dèficits en els mecanismes i canals de participació. D'altres experiències de participació al marge de les institucions que han tingut èxit han estat les trobades d'Unitat Popular que han involucrat col·lectius i persones a títol individual.

Al marge d'aquestes iniciatives que es poden impulsar des de l'esquerra independentista, la CUP com a expressió de la unitat popular ha de ser un exemple d'horitzontalitat en tots els seus processos polítics. Els processos electorals són una bona oportunitat per visualitzar que la CUP no és un partit polític clàssic i que els mecanismes que utilitzem per a fer política són realment transformadors i oberts. Si volem transformar la societat cal que siguin transformadores les eines que utilitzem per fer-ho. I no només això, cal que la ciutadania percebi clarament que les CUP ja són, en si mateixes, un espai obert de participació política. Per això cal insistir en la praxis política habitual de la CUP i que ha fet que gran part dels moviments socials i l'esquerra transformadora ens entengui com a referent municipal i participi de l'espai polític de la unitat popular. Les assemblees obertes o l'elaboració d'un programa participatiu són mecanismes que ajuden a implicar més gent en el nostre projecte polític i visualitzar el model de democràcia que defensem.

Unes classes populars i treballadora mobilitzades, organitzada, i una administració local oberta, accessible i disposada a escoltar, és el que ha de permetre'ns obtenir la síntesi necessària per fer dels ajuntaments autèntics espais comunitaris i participatius per a la presa de decisions i l'organització de la vida social, tant pel que fa a la definició de les polítiques i el control de la gestió, com amb relació a les formes de control col·lectiu.

2.3. QUÈ PODEM FER DES DELS AJUNTAMENTS?

La democràcia real és la que permet decidir dia a dia el model de societat que volem. Això no és fàcil, però els ajuntaments, com a institucions més pròximes a les ciutadanes i als ciutadans, tenen una gran oportunitat i, sobretot, responsabilitat en aquest sentit.

L'objectiu de la CUP és introduir elements de democràcia directa que siguin útils, pràctics i que siguin realment factibles, amb la finalitat d'implementar un model de participació directa, de transparència, de control del poder i garantir la gestió municipal dels serveis. També en les relacions socials i la vida econòmica, la introducció d'elements democratitzadors i l'impuls d'estructures de caràcter col·lectiu és una prioritat per a la CUP.

En realitat, la instauració o no de mecanismes de democràcia directa no té cap mena d'obstacle legal, encara que no estiguin específicament regularitzats, i tant sols depenen de la voluntat política del govern de socialitzar la presa de decisions polítiques. La CUP, en la mesura que li sigui possible i en funció de la seva força política, ha d'impulsar que l'ajuntament cedeixi espais de decisió política al conjunt dels ciutadans de manera que aquests intervinguin directament en el debats públics, decideixin sobre qualsevol qüestió d'interès general i que aquestes decisions siguin realment vinculants.

L'entrada de la CUP a les institucions ha de significar un impuls per a les polítiques de participació, control col·lectiu, democràcia directa i assemblearisme. Iniciatives com obrir la participació als plens a entitats i iniciatives populars (en molts casos només requereix de la modificació del ROM), la contractació d'una persona tècnica de participació ciutadana per dinamitzar i fomentar la participació dels ciutadans en les iniciatives que vagin sorgint en aquest sentit o l'aposta per les noves tecnologies com a eina de participació són propostes que poden ser fàcilment assumides per altres partits (encara que només sigui perquè és difícil justificar un posicionament contrari).

2.3.1. Democràcia directa

De totes maneres més enllà de mesures concretes a nivell conjuntural, la CUP aposta per crear estructures estables de participació que superin les actuals limitacions de les institucions municipals:

- **Assemblees Municipals/Assemblees de barris:** Des de la CUP entenem que l'assemblearisme és el mecanisme de participació més horitzontal possible i facilita el desenvolupament d'una democràcia directa i participativa. Per això, cal estendre aquest mecanisme d'intervenció per tal de socialitzar i generalitzar la pràctica assembleària com a eina de transformació social i política. Una de les tasques principals que hem d'afrontar com a CUP és trencar amb les dinàmiques de desmobilització social i política i generar nous espais de participació directa. Cal que fer arribar les pràctiques de participació directa a la major part de la població i l'assemblearisme n'és una eina.
- Les **assemblees de barri** en poblacions mitjanes i grans han de ser aquell espai que, per proximitat, ofereixi als ciutadans la possibilitat de participar directament, amb els seus veïns i veïnes i en el seu entorn més proper, de la política i de la gestió municipal. L'assemblea de barri pot ser l'òrgan ordinari de participació ciutadana sense excloure la

celebració d'assemblees municipals, però amb l'avantatge que l'assemblea de barri, molt més funcional i reduïda, permet debats amb molta més participació i alhora permet tractar els temes d'interès més immediat pels veïns/es.

- Les **Assemblees Municipals Obertes (AMO)** són el mecanisme que ha de permetre a la ciutadania incidir en espais de política municipal, de manera que les institucions cedeixin la iniciativa política a la ciutadania mobilitzada i que alhora aquesta iniciativa tingui un retorn i una repercussió a les institucions.
- **Consell del Poble/Vila/Ciutat:** És un òrgan de participació en el que la ciutadania, representants de les entitats i membres dels moviments socials debaten amb la representació política i el personal tècnic de l'ajuntament els assumptes públics locals (pressupostos, POUM, infraestructures, habitatge, cultura, salut...). Aquest òrgan permet una major regularitat i control que les assemblees obertes i pretén superar les limitacions i la rigidesa dels plens municipals. És un òrgan mixt format per regidors/es, ciutadans/es i representants de les entitats. En el cas de la celebració d'assemblees de barri, els ciutadans i ciutadanes que formessin part del consell del poble podrien ser escollits directament per les assemblees i tindrien la funció de representants d'aquestes als consells.

Aquest Consell ha d'afavorir els espais de descentralització de l'administració i la participació directa de la població i del teixit associatiu del municipi, amb poder real, com a agents actius de la vida política i participativa del municipi (gestió de pressupostos, agents actius de cohesió social, espais de participació i diagnosi del municipi...). El seu funcionament estarà regulat per les *Normes Reguladores de la Participació Ciutadana* i en formaran part les associacions de veïns, els col·lectius i entitats del municipi, i els diferents grups polítics municipals.

D'aquesta manera, s'atorgarà a la població el protagonisme en els processos de gestió que li correspon, així com a les institucions municipals amb voluntat de gestionar el municipi des de la població i per a la població, amb la màxima transparència.

- **Consell sectorials de participació:** Als ajuntaments hi ha múltiples consells, comissions, organismes, societats i patronats. Alguns funcionen mínimament i d'altres no funcionen gens pel que fa a la participació, tant qualitativa (política de fets consumats) com quantitativa (poca representació de partits polítics i/o d'entitats). A més, moltes vegades el govern no duu a la pràctica les decisions que es prenen, ja que molts d'aquests òrgans no són vinculants. Per tant, s'han de revisar, reorientar o crear nous consells municipals i modificar els estatuts dels consells i patronats vigents per dotar-los d'un caràcter vinculant, com a mecanisme de control democràtic de l'acció municipal i de capacitat resolutòria i de gestió, de manera que passin de simples consultors a protagonistes de l'acció de govern.

Segons les necessitats de cada l'Ajuntament també caldrà crear nous consells sectorials (Consell social, Consell de joventut, Consell d'Urbanisme i Medi Ambient, Consell d'ensenyament i cultura...) que serien òrgans d'assessorament popular en què hi participen persones i entitats que són referents en els diferents sectors. Aquests òrgans tindrien caràcter consultiu, però també poden generar iniciatives i fer propostes que haurien de ser traslladats en òrgans de govern.

- **Taules específiques sobre temàtiques concretes (taules contra la pobresa, per l'ocupació, etc.):** Són espais de participació on es tracten conflictes específics de caire social, econòmic, etc. Són espais de participació pensats per impulsar mesures de xoc contra problemàtiques de caràcter urgent i en les que hi participarien persones i entitats directament relacionades en l'àmbit d'actuació concret.

- **Aplicació i reforma del ROM (Reglament Orgànic Municipal) i creació de Reglaments de Participació:** Cal aplicar els instruments de participació ciutadana ja previstos en el ROM vigent dels municipis i introduir modificacions per a la seva millora i readequació a la realitat del municipi, així com potenciar els actuals canals de participació directa de la població i crear-ne de nous. Un altre mecanisme existent són els reglaments de participació ciutadana que permeten recollir tots els mecanismes i canals de participació que es poden dur a terme des d'un ajuntament: pressupostos participatius, consells sectorials, consultes o referèndums, participació en els plens per part de persones entitats...
- **Referèndums municipals:** Entenem el referèndum com una eina de participació ciutadana que cal normalitzar i utilitzar com a mètode d'intervenció política habitual. La convocatòria d'un referèndum ha de convertir-se i s'ha d'entendre com un element fonamental de democràcia directa. La convocatòria de referèndums ha de servir per implicar el conjunt de la població en la presa de decisions col·lectives, especialment en aquelles decisions polítiques d'interès general de competència municipal. Per exemple, es poden establir mecanismes pels quals les iniciatives que suposin un percentatge significatiu dels pressupostos municipals hagin de ser referendades a través de la consulta popular. Perquè el referèndum sigui una eina realment útil i sigui percebut com un mecanisme d'incidència real cal que tingui garanties de que la decisió presa per la ciutadania serà vinculant per les institucions. La iniciativa de convocar referèndums pot sorgir de qualsevol dels òrgans de participació ciutadana o directament de la ciutadania organitzada (per exemple recollint un nombre de signatures estipulat en el reglament orgànic municipal).

En les consultes populars municipals hi podran participar totes les persones empadronades al municipi majors de setze anys, alhora que es fomentarà el debat sobre els temes tractats entre els menors de setze en els seus centres escolars, a través de jornades de participació i debat coorganitzades entre els centres i l'Ajuntament.

Cal recordar en aquest sentit que les úniques consultes que s'han realitzat a molts municipis catalans són les consultes sobre la Independència, nascudes de l'autoorganització popular.

- **Obertura dels plens:** Els plens municipals a pesar de ser un òrgan municipal on es prenen decisions importants que afecten al conjunt del municipi i de la ciutadania acostumen a ser espais tancats amb dèficits de participació ciutadana. Els plens s'han d'obrir a la ciutadania, la qual cosa implica:
  - Fer la màxima difusió dels dies de celebració dels plens i el contingut de les mateixes.
  - Contemplar mecanismes perquè la població i les entitats puguin presentar mocions o propostes d'acord en els plens.
  - Oferir espais per tal que la ciutadania i entitats puguin formular preguntes a regidors/es en l'apartat final dels plens.
  - Informar a tota la població dels acords presos en els plens i el sentit del vot dels grups municipals.
- **Pressupostos Participatius:** El pressupost municipal és la principal eina de gestió d'un Ajuntament. En el pressupost municipal es concreten les despeses que l'Ajuntament farà al llarg de tot l'any. És per això que si volem avançar cap a una democràcia més participativa i fomentar la pràctica de la transparència en la gestió municipal és fonamental que la decisió d'aquestes accions es sotmetin a participació ciutadana. En això consisteix el Pressupost

Participatiu: és la ciutadania qui decideix directament com es gasten els diners municipals anualment.

Per tant, l'Ajuntament ha de garantir especialment la plena participació ciutadana en el procés d'estudi, anàlisi i reflexió previ a l'aprovació pel ple dels pressupostos municipals anuals. S'han d'introduir, doncs, fórmules diverses d'intervenció i de participació de la ciutadania i de les entitats en el debat pressupostari -creació de comissions de participació amb presència de ciutadans i ciutadanes i d'entitats, dret de fer arribar a l'Ajuntament propostes i suggeriments (verbalment, per escrit o per via telemàtica), sessions des del punt de vista dels barris, etc.

En algunes casos, aquest procés pot anar acompanyat de la creació de Reglaments de Pressupostos Municipals Participatius on es prevegin els procediments d'elaboració i de participació ciutadana.

- **La Regidoria de Participació:** Cal que els ajuntaments es dotin d'una regidoria pròpia de participació ciutadana que lideri les propostes que prèviament es decideixen en l'àmbit de participació. Caldria crear, doncs, un Departament de Participació Ciutadana, però de caràcter transversal amb la resta de departaments de l'Administració local.

També des d'aquesta regidoria per afavorir l'activació de la població i la seva implicació, tant en l'acció política municipal com en la dinamització de la vida social del nostre municipi, haurà d'impulsar programes que facin pedagogia i transmetin hàbits i valors participatius, i que permetin l'apropament dels infants, dels joves i de la població en general a la gestió dels afers públics. Aquest tipus de programes es poden basar en iniciatives puntuals o estructures participatives bàsiques que facilitin l'adquisició d'experiència en aquest àmbit i que transmetin aptituds basades en el diàleg, la cooperació i les formes democràtiques de presa de decisions. Alguns exemples d'aquest tipus d'iniciatives poden ser la celebració d'assemblees i tallers participatius als centres educatius o l'organització de conferències i sessions formatives per a les pròpies entitats i la població en general sobre aquestes temàtiques.

- **Auditoria del deute:** La manca de recursos econòmics és la principal llosa que pesa sobre les institucions municipals i que limita notablement la seva acció política. Més enllà dels mecanismes de finançament dels ajuntaments, un dels principals problemes és que en alguns municipis el percentatge que es destina a pagar el deute contret pels ajuntaments, i els interessos que genera, és tant gran que en alguns municipis arriba a significar el 15% del pressupost. Les **auditories ciutadanes municipals del deute** són processos participatius en el que la mateixa ciutadania d'un municipi agafa consciència de quins són els deutes il·legítims de la seva administració per a reclamar i lluitar pel seu no pagament. Concretament, es materialitza en la lluita pel dret a la informació com a pas previ o paral·lel a la lluita pel dret a la participació real. Un dels principals mecanismes de control ciutadà, i per tant de participació ciutadana, ha de ser el control econòmic dels ajuntaments i per tant cal exigir no només plena transparència en matèria econòmica, cal que el conjunt de la població tingui accés a la informació sobre quins són els deutors del seu consistori i quins interessos genera aquest deute. Cal engegar processos d'informació pública que permetin identificar i destriar el deute, mesurar quina part d'aquest és legítima i decidir democràticament que fer amb aquella part que no ho sigui.
- **La democratització de la cultura i l'oci i, la socialització dels espais públics:** Davant la proliferació de models culturals i d'oci mercantilitzats, elitistes, desarrelats i consumistes, i entenent que aquests àmbits constitueixen una part essencial de la vida social dels nostres municipis, la tasca de la CUP ha de ser impulsar processos de reapropiació de la producció

cultural: potenciar les estructures i col·lectius locals, programar una oferta d'oci popular i participativa. Igualment, cal posar fre a la creixent tendència que estableix un ús privatiu (i, en ocasions, privatitzant) dels espais públics, a través del replantejament de les ordenances mal anomenades de civisme.

- **Enfortiment i dinamització del teixit associatiu:** La consolidació d'un teixit associatiu viu, conformat per entitats dinàmiques, democràtiques i independents, ha de ser una prioritat des del punt de vista de la participació ciutadana. És per això que apostem per dotar de suport organitzatiu, logístic i financer les associacions per tal que puguin desenvolupar la seva activitat amb plenitud i materialitzar els seus objectius.

La necessitat d'evitar el clientelisme i millorar l'autonomia del teixit associatiu, ens porta a crear que el sistema de subvencions s'anirà substituint per una millora generalitzada de la distribució de la renda i els ingressos de les classes populars, que permetin el propi autofinançament, la lluita contra l'especulació de locals que permeti accés a locals sense que representi una despesa fixa exagerada i per l'existència d'espais públics i de recursos logístics públics permanents lliurement disponibles que permetin aquesta activitat associativa de la manera més autogestionària i poc mediada possible.

- **Corresponsabilització i control col·lectiu d'equipaments i programes:** És positiu que se cerquin fórmules de control col·lectiu amb entitats i la població afectada pel servei o equipament o altres mesures de control democràtic directe, a través de l'establiment d'àmbits assemblearis i de consell obert específic que assegurin la prestació dels serveis públics i que dotin d'un paper protagonista els actors implicats. En aquest sentit es proposa:
  - Plantejar mesures de corresponsabilització entre l'administració local, les entitats ciutadanes i la població afectada per un equipament i/o infraestructura pública per tal de que la població tingui mecanismes formals i accessibles, democràtics i assemblearis de poder fer el control directa de la programació, direcció i orientació d'aquest.
  - S'impulsarà en especial la reducció de la jornada laboral de forma considerable, com per exemple les 30h, per tal de garantir la disponibilitat generalitzada de temps lliure a les classes populars per tal de que de forma espontània i estructural puguin enfortir el moviment associatiu i en general poder garantir també l'organització i mobilització col·lectiva.
  - En cap cas això implicarà l'externalització de serveis i/o equipaments i que qualsevol lloc de treball serà públic.

2.3.2. Transparència

- **Sous dels regidors i regidores i càrrecs de confiança:** S'han de reduir els sous dels regidors, per anivellar-los a la mitjana de sous de la població del municipi. Per aquesta raó, caldria una revisió immediata que estigui en relació amb el salari mínim interprofessional.

Per avançar cap a una societat més justa on tothom tingui les mateixes oportunitats, no es poden acceptar càrrecs de confiança en l'Administració pública, càrrecs que no han seguit un procés d'ocupació just. Per això, cal impulsar polítiques de contractació de personal transparents i objectives que impedeixin l'aparició de pràctiques clientelistes.

- **La transparència municipal i la lluita contra la corrupció:** Els membres de la Candidatura d'Unitat Popular defensem la màxima transparència en la gestió municipal com a element vertebrador de la qualitat democràtica de l'Ajuntament.

Proposem una sèrie de mesures que tenen com a finalitat potenciar una gestió transparent de la política de subvencions, ajuts, contractacions, etc. sobre tot allò que fa referència a les aportacions econòmiques a entitats i col·lectius i, a la contractació externa d'empreses. Mesures que, d'altra banda, també han de permetre a la ciutadania tenir un major control de les despeses dels partits i ingressos dels regidors i regidores del consistori municipal.

La lluita contra la corrupció passa perquè la ciutadania participi en la institució municipal i que aquesta sigui oberta a tothom. L'Ajuntament s'ha de convertir en un instrument al servei de tota la població. Per això, la CUP proposa un seguit de mesures perquè un nou funcionament administratiu es faci viable i perquè els serveis municipals vagin encaminats a definir una administració més transparent i més democràtica. Aquestes mesures han de suposar que es garanteixi una informació municipal clara i objectiva, que es lluiti contra qualsevol forma de clientelisme i que s'estableixi un control popular de l'acció de govern. Per tant, proposem:

- Limitació de sous dels regidors/es.
- Declaració d'interessos dels regidors i regidores. Aquesta declaració s'haurà de realitzar no només en el moment d'acceptar el càrrec, sinó també en el de deixar-lo.
- Que els regidors i regidores presentin la seva declaració de renda anual a intervenció, que igualment quedarà en el registre d'interessos sota custòdia de secretaria.
- Que els partits polítics representats en el plenari, presentin anualment al secretari municipal o a l'interventor la declaració anual de despeses i ingressos del seu partit.
- Que, en cas que els partits polítics representats a l'Ajuntament sol·licitin crèdits a una entitat financera, aquests es facin públics.
- Que la despesa de propaganda per partit polític durant el període electoral no superi mai l'import d'un euro per persona inscrita en el cens electoral municipal.
- Que totes les dades que fan referència als ingressos dels regidors i regidores i dels grups municipals, siguin públiques al web de l'Ajuntament.

2.3.3. Gestió pública

- **Descentralització de l'administració pública:** Un ajuntament ha de servir amb objectivitat els interessos públics que té encomanats i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, descentralització, desconcentració, coordinació i participació. Per aquest motiu, caldria la creació de la figura del regidor de barri i de l'habilitació d'oficines d'informació i atenció a la ciutadania, per poder realitzar els tràmits municipals, com a canal de comunicació directa entre els veïns i veïnes i el govern municipal. Aquesta figura aproximaria l'Administració local al carrer i al conjunt del veïnat, i facilitaria un millor coneixement de la realitat dels diferents barris que configuren el municipi
- **Creació i elaboració del PAM:** Ha de ser objectiu dels ajuntaments i de l'equip de govern en particular elaborar el Programa d'Actuació Municipal (PAM) amb vigència per a cada legislatura.

El PAM és l'instrument de planificació de l'activitat de cada mandat. El PAM té naturalesa de directriu i, com a tal, haurà de ser observat pel que fa a les seves finalitats i objectius per tots els òrgans municipals. S'han d'ajustar al PAM el Pressupost General i altres decisions destacades que l'equip de govern municipal pugui dur a terme. Les polítiques de l'Ajuntament hauran de motivar la coherència de les seves determinacions respecte del PAM. El Programa té com a finalitat la formulació de l'estat de necessitats inversores dels barris i el municipi, i dels programes que l'Administració genera per al municipi, per a les persones i per al desenvolupament urbanístic. En els plans d'actuació municipal, s'han d'impulsar, doncs, de manera preceptiva, processos de participació: la ciutadania i les associacions podran formular les aportacions que creguin convenientes. L'Ajuntament posa a la seva disposició els canals i els mecanismes participatius que es creguin més pertinents segons els casos.

El procés de participació culminarà amb una audiència pública que farà una síntesi del procés.

Cal recordar que el procés de participació es desenvoluparà en paral·lel al procés administratiu d'elaboració del PAM. La present mesura i el procés que l'acompanya desenvolupen els drets de les persones i consoliden un procediment administratiu amb un ampli debat sobre la vila.

L'objectiu del PAM és concebut com un exercici de construir conjuntament, entre tots els agents (socials, polítics, econòmics i associatius) i la resta de residents de la vila, un document amb uns objectius generals i uns projectes específics. I entendre la necessitat de planificar i actuar amb una visió de conjunt per afrontar el futur del municipi. Un altre objectiu seria coordinar els departaments de l'Ajuntament i els diferents consells, organismes o patronats de l'Administració com a entitats de participació del teixit associatiu.

- **Municipalització:** L'Ajuntament s'ha de convertir en un instrument al servei de tota la població i, per això, els serveis municipals s'han de gestionar amb caràcter públic i no privat.

El projecte municipalista necessita de la gestió pública directa dels serveis i equipaments, per això defugirem les formes de gestió indirecta, per privatitzadores i clientelars. Dins les formes de gestió directa, com més directa sigui millor, per al seu control democràtic i la seva funció pública, per això prioritzarem la gestió per òrgans administratius, abans que per Organismes Autònoms, EPE's, empreses públiques, etc. I només farem servir fórmules més privatitzadores de la gestió directa en el cas de processos de transició inevitables o de situacions «in extremis» per a crear el servei públic. Rebutjarem en especial les fórmules consorciades i les fundacions que tan enganyoses han resultat i en les que es base molts dels projectes de privatització i opacitat dels serveis públics de sanitat i ensenyament.

Volem el manteniment i el desenvolupament dels serveis de titularitat pública amb la implicació directa de la població i, si s'escau, les entitats en la seva planificació i control col·lectiu. Malauradament, durant els últims anys, els ajuntaments han tendit a privatitzar, amb contractes de llarga durada, la gestió de molts serveis públics i municipals en benefici d'empreses privades amb ànim de lucre. Aquest sistema provoca diferents greuges, com per exemple la perversió que implica el fet que l'Ajuntament contracti empreses que no garanteixen sempre un treball digne i de qualitat. O, portat a l'extrem, es pot donar la situació que un conflicte entre treballadors i empresa acabi afectant la població, i que l'Ajuntament no hi tingui res a dir o a fer.

El criteri general serà no renovar cap concessió, ni concedir-ne de noves i assumir la gestió municipal i revertir les privatitzacions que en diferent grau s'hagin produït en relació a una gestió directa-directa.

2.4.SOLIDARITAT INTERNACIONALISTA

La solidaritat internacionalista és una acció política coherent, activa i conscient que parteix de la realitat per poder canviar-la. Denúncia i s'oposa a l'ordre econòmic i polític des de la mobilització de base i la crítica a les polítiques d'exterior, d'interior, i a les polítiques de cooperació actuals perquè el desenvolupament capitalista és desigual en les diferents nacions del món. És a dir, la solidaritat internacionalista advoca per desenvolupar a nivell global l'autodeterminació dels pobles, l'emancipació de gènere, econòmica i per un desenvolupament ecològic i sostenible amb el retorn del deute ecològic i el respecte vers els drets humans.

Actualment, la situació internacional és d'una gravetat sense límits. L'imperialisme dels Estats Units d'Amèrica i tots els seus aliats europeus i del món sencer, tenen el camí obert, -sobretot des de la caiguda del món socialista - per fer i desfer amb un únic objectiu: assegurar i afiançar els seus interessos econòmics i/o geoestratègics, sense cap mena de consideració per a la població atrapada en les diverses guerres provocades.

L'espoli de les matèries primeres i el control geopolític de diverses zones, han convertit algunes parts del món en zones "clau". Des de Washington, el FMI, el G-8 i els seus acòlits a Europa, com el BCE, planifiquen l'economia mundial on cada vegada menys persones posseeixen molta més riquesa. Alhora, la majoria de la població te cada vegada menys i es troba en la impossibilitat d'accedir als recursos d'ajuda degut a les anomenades "polítiques d'austeritat". Mai, en tant poc temps, tan pocs havien posseït tant.

Entenem que la Solidaritat internacionalista es basa en:

- Reconeixement, valoració i restitució de l'espoli dels països nord- centrals als del sud- perifèria i que ha servit pel procés d'acumulació primitiva del capital, i en el que es basa actualment l'imperialisme.
- Recolzament als moviments que tan al sud com al nord lluiten i treballen activament per un futur amb dignitat, llibertat, pau i justícia social.
- Respecte a les diferències, a la pluralitat de cultures i pobles, i a la unitat en la diversitat i la lliure associació.
- Respecte als processos transformadors que es basen en el suport mutu.
- El coneixement com a punt de partida en tot procés d'acció transformadora d'arrel que s'exerceix sobre la realitat.

Propostes d'acció política:

- A l'hora de donar suport a polítiques de cooperació i solidaritat sempre tindrem en compte que aquestes vagin encaminades a denunciar les injustes polítiques econòmiques, socials i nacionals d'aquests pobles d'origen i a enfortir el moviment popular que des d'aquests països combat aquestes mateixes injustícies.
- Establir processos participatius reals i vinculants des dels municipis entre institucions, consells de solidaritat municipals, ONG's, moviments socials, per tal de definir les estratègies dels països i sectors prioritaris en matèria de cooperació i solidaritat. Pot haver-hi per

exemple, un municipi amb un alt nombre de població catalana d'origen filipí o gambiana, i en conseqüència potser la solidaritat gira cap aquests pobles d'origen.

- Processos participatius reals i vinculants per a definir les bases de les convocatòries en matèria de cooperació i sensibilització. Pla Director que reconegui la utilitat dels projectes petits. Garantir la transparència i menys burocràcia. Major transparència, seguiment i avaluació dels recursos destinats a la cooperació bilateral directe.
- Disposar de recursos econòmics per la cooperació del moviment de solidaritat quan aquest ho necessiti, com per exemple, per lloguer de sales d'acte, etc. Facilitar permisos, llicències per fer actes públics cap al moviment de solidaritat. Cedir espais en els mitjans de comunicació de l'administració pública pel moviment de solidaritat.
- Funcionament horitzontal i assembleari dels mecanismes de cooperació i solidaritat. Equitat i transparència en els càrrecs tècnics i polítics de les institucions de cooperació entenen que són els responsables de l'adjudicació de projectes així com del seu seguiment i avaluació final.
- Potenciar la sensibilització i l'educació per la solidaritat a les escoles, universitats, centres de treball, especialment els que depenen del sector públic. Impulsar processos d'agermanament entre institucions, centres escolars, associacions de veïns... Potenciar vincles d'enllaç entre els diferents actors, i establir una cooperació horitzontal entre iguals i sense intermediaris.
- Impulsar les campanyes de boicot que des del moviment popular i de solidaritat es duen a terme a les ETN i Estats que violen els ddhh dintre de l'àmbit municipal, autonòmic i nacional (com per exemple; Coca-Cola, Nestlé, Mango, Israel, Qatar, Aràbia Saudita...). Responsabilitat social, no comprar ni tractar amb qui no compleix DDHH. Compliment clàusules democràtiques, transparència en les relacions comercials denunciant la possible existència d'interessos polítics i econòmics. Declaració d' un ajuntament antisionista i antiimperialista (Campanya BDS)
- Denunciar sempre i arreu el bloqueig genocida a Gaza i Cuba.
- Denunciar la violació dels ddhh de les empreses transnacionals catalanes. Denunciem la seva actitud imperialista als països del Sud. Fer campanyes de denúncia, treballar coordinament amb organitzacions com l'ODG i RETS.
- Abolició del deute extern i reivindicació del deute ecològic, social i històric del nord respecte al sud. Impulsar auditories sobre el deute i que siguin reconegudes per la comunitat internacional. Integració d'aquesta reivindicació en les campanyes contra el pagament del Deute imposat per la Troika a casa nostra.
- Treballar per la dissolució de l'OTAN i de la UE per ser institucions militaristes, i defensores dels interessos de l'imperialisme. Establir campanyes informatives i de rigor sobre els greus efectes de la UE a casa nostra (MAT, CIES, Crisi, negació de drets socials, laborals i econòmics bàsics, pagament del deute...)
- Treballar per desmilitarització, desnuclearització i protecció mediambiental del Mediterrani, entenen que aquest pot ser un marc geoestratègic i geogràfic en el qual centrar-nos, alhora que establir relacions de solidaritat en pobles del sud i nord de la riba Mediterrània.
- Sense oblidar lluites justes i emancipadores d'arreu, mirar d'establir com a prioritaris de la nostra solidaritat internacionalista, a causa del component històric, estratègic i d'arrelament a casa nostra, els següents països: Veneçuela, Cuba i països de l'ALBA, Colòmbia, Sàhara, Palestina, Kurdistan i Euskalherria.

- Desvinculació, trencament i denúncia de la vinculació del moviment de solidaritat i cooperació amb l'empresa privada.
- A l'hora d'establir i desenvolupar vincles i relacions polítiques internacionals per part de la CUP, cal tenir sempre en compte la relació amb els moviments i organitzacions populars de base dels diferents països que visitem.
- Denunciar la vulneració dels Drets Humans que pateixen les dones a nivell internacional des d'una visió Feminista Internacionalista.

3.LLUITA CONTRA L'ATUR I L'ACTIVACIÓ ECONÒMICA

3.1.PRESENTACIÓ

Entre les necessitats més bàsiques i urgents de les classes populars hi ha la lluita contra l'atur i per a crear una economia al servei de les persones, de la majoria. En aquests sentit l'àmbit local i la proximitat són espais idonis per a la generació d'alternatives, tant des de l'àmbit social com des de l'institucional, que contribueixin a forjar alternatives nacionals i internacionals. Els municipis tenen una certa capacitat d'incidència en aquest àmbit i, alhora, hi ha molts agents socials de l'entorn de la Unitat Popular que estan treballant en una línia molt semblant a la nostra: cooperatives, entitats de l'economia social, gent del sindicalisme de base... Tanmateix, cal ampliar la perspectiva a nivell supralocal (comarcal, territorial, regional) per construir alternatives viables per si mateixes i útils per a amplis sectors de població.

Així doncs, les prioritats de la CUP en aquest àmbit són:

- **La creació d'ocupació la nostra gran prioritat.** Des de la CUP ens proposem situar al centre de l'economia les necessitats de totes les persones i el reconeixement del treball de cures amb el desenvolupament d'una economia planificada i diversificada, amb béns i serveis útils i sostenibles i que comportin una elecció de treball lliure i una redistribució del temps i del treball domèstic.
- **Economia social i solidària i cooperativisme.** Cal donar suport a les iniciatives sorgides en aquest àmbit que es plantegin, estratègicament, com a iniciatives que cerquen també crear un model de producció i de relacions laborals nou.
- **Planificació econòmica local/territorial.** Cal encarar la recuperació econòmica en clau popular, no només apuntant alternatives concretes i molt reduïdes, sinó també definint estratègies econòmiques d'abast més ampli, que en possibilitin la seva incidència i la seva sostenibilitat.
- **Economia pública i municipalitzada.** La CUP defensarà un sector públic fort i lluitarà contra les privatitzacions dels serveis bàsics dels ajuntaments o l'externalització fomentant-ne la remunicipalització.

3.1.1.Plantejament

Ens trobem davant d'una crisi del sistema econòmic, polític i social del capitalisme. La situació de crisi econòmica s'ha generat per una nefasta política financera i per l'aposta per una economia especulativa. Aquesta crisi ha produït el col·lapse d'un model que es basava en l'absorció de la producció mitjançant l'endeutament de les classes populars. Mentre aquestes perden poder adquisitiu any rere any, n'augmenta el seu endeutament –fins a fer-se insostenible– per mantenir el nivell de vida, situació que va desembocar en el «tancament de l'aixeta» del crèdit que, al seu torn, va fer esclatar la bombolla immobiliària.

Aquesta situació era promoguda també per les instàncies estatals i les primeres mesures adoptades una vegada es va reconèixer que ens trobàvem en crisi, lluny d'apuntar el camí per superar el model econòmic que ens ha dut aquí, es van dedicar a injectar diner públic als veritables culpables de la crisi –la banca i les grans multinacionals–, unes mesures encaminades a «posar pedaços» per tal que tot segueixi igual.

L'estat espanyol i, de retruc, els Països Catalans, està patint especialment una gran crisi econòmica per la preeminència dels sectors més especulatius. El creixement econòmic de la darrera dècada

s'ha forjat en la construcció amb finalitats especulatives, promoguda pels governs estatal i autonòmics i també per les corporacions locals, que veien en les taxes i els impostos relacionats amb aquesta activitat econòmica la base del seu migrat finançament en relació als serveis que han anat assumint –tot i no ésser, en molts casos, l'administració pública competent.

La rebaixa dels ingressos –per la davallada de les rendes i els beneficis– i l'augment de la despesa provocat per la injecció de diner a la banca i les grans empreses, han fet augmentar el dèficit públic i el deute que el govern espanyol, pressionat per instàncies econòmiques internacionals, pretén eixugar amb la reducció de la despesa pública alhora que s'intenten incrementar els ingressos augmentant els impostos. L'Estat, a més, ha traslladat la pressió del dèficit públic als ajuntaments, els quals veuen disminuïdes competències i recursos. De les diverses opcions amb que es podia combatre la crisi s'ha optat per una fórmula que ha reforçat el sistema capitalista a partir de la transferència del deute privat a públic per facilitar l'acumulació de capital en unes poques empreses i persones. Al món les diferències econòmiques entre els rics i pobres no paren d'augmentar, l'estat espanyol n'és un dels estats de la OCDE on més ha crescut la desigualtat i a Barcelona per exemple, des del 2007 les rendes baixes s'han doblat i les del rics tripliquen les dels pobres, en aquest context l'atur se situa entorn del 25%.

Les retallades de salaris al sector públic, la congelació de les pensions, l'eliminació de prestacions socials, etc., s'han vist acompanyades d'una reforma laboral i del sistema de pensions que suposa una nova pèrdua de drets dels i de les treballadores. En definitiva, les mesures adoptades pel governs suposen una nova agressió als drets socials de les classes populars. El sistema polític ha posat en evidència la servitud al capitalisme.

Cal aprofundir en la redistribució de la riquesa i de treball, de manera directa i indirecta, per així poder edificar un model que no requereixi de l'especulació financera o immobiliària, sinó que es basi en la producció, l'estabilitat i el benestar social.

Cal tenir ben present que la mobilització és l'eina que tenen les classes populars, els i les treballadores, per tal de defensar i fer valer els seus drets. Ha estat així històricament i així és ara.

3.1.2. Situació en l'àmbit municipal

La conjuntura econòmica actual de crisi, el model pressupostari dels ens locals i les pràctiques amb relació a la gestió de serveis que han dut a terme molts ajuntaments en els darrers temps condicionarà molt les polítiques públiques d'aquests ens, en especial les que afecten les polítiques socials.

La base del finançament municipal han estat els impostos i les taxes, algunes de les quals tenen a veure amb els sectors econòmics més especulatiu, com són la construcció amb aquestes finalitats i les subvencions provinents de l'administració de l'estat i l'autonòmica. L'esclat de la bombolla immobiliària i la política estatal de reducció del dèficit públic a través de la davallada de la despesa han fet minvar els ingressos municipals i s'espera que hi haurà noves reduccions d'ingressos en els propers, com a mínim, 5 anys.

D'altra banda, els ajuntaments han anat assolint la gestió de serveis que haurien de prestar altres àmbits administratius. Molts d'aquests serveis tenen a veure amb la cohesió i els serveis socials i en els darrers temps han augmentat la seva demanda com a conseqüència de la crisi econòmica.

En definitiva, podem dir que els ajuntaments han consolidat despeses estructurals a partir d'ingressos que eren conjunturals i s'ha generat una absoluta dependència respecte inversions provinents de l'administració estatal i autonòmica, o a través dels impostos de la construcció.

Davant d'aquesta situació, la CUP defensa que els ajuntaments siguin una peça activa per la transformació de l'actual sistema neoliberal basat en el màxim benefici per sobre dels drets de les persones. La CUP aposta per un model que fomenti la participació ciutadana en contraposició de l'ideari neoliberal que cedeix l'espai urbà i social al mercat, en detriment dels serveis públics. Cal reprendre la noció autèntica de ciutadania com a subjectes actius i actives de drets i deures envers la societat. Cal cercar solucions transformadores, és a dir, programes universals de benestar social, de reconeixement de drets socials, tributació progressiva, polítiques macroeconòmiques per la creació de condicions de plena ocupació, un sector públic sòlid, una proporció significativa de propietat pública o col·lectiva i la presa de decisions democràtica de les prioritats socioeconòmiques bàsiques. Al mateix temps, també cal potenciar solucions que pretenguin corregir els resultats no equitatius.

En aquest sentit, cal superar l'actual concepció emprada pels successius governs municipals que redueix la ciutadania i els seus drets a simples usuaris d'uns serveis personals, basant l'acció municipal en l'assistencialisme vers determinats col·lectius –gent gran, discapacitats, persones immigrades...– en lloc d'encarar el repte de garantir la igualtat efectiva entre tots els ciutadans i ciutadanes, deixant de tractar-nos com a usuaris/es. Cal situar la ciutadania com a subjecte de drets i deures més enllà de la seva edat, classe social, gènere i procedència. En la mesura que l'acció social municipal se situï en aquestes coordenades, tots els col·lectius es veuran atesos, perquè les iniciatives s'adreçaran a totes les persones per igual.

Però davant de la situació d'emergència social actual, on la meitat de la població activa i sense ocupació ja no cobra cap tipus de prestació econòmica cal que els ajuntaments es converteixin en agents actius de creació d'ocupació. Planificar estratègicament (a través de plans locals), per a potenciar sectors emergents (de base solidària i cooperativa) en base a la igualtat i la justícia social, amb treball de qualitat, diversificat i sobre la base d'una economia al servei de les persones. I cal fer-ho implicant el màxim d'agents socials i econòmics del territori (taules contra la crisi) per a superar una realitat que afecta a un gran nombre de capes de la població. Mesures de “xoc” necessàries, però que permetin assentar les bases d'un nou model econòmic, de relacions laborals, de respecte pel territori i de proximitat.

3.2. PROPOSTES D'ACTUACIÓ

3.2.1. La creació d'ocupació la nostra gran prioritat

El capitalisme ha necessitat del treball assalariat, de múltiples formes, com a mitjà d'acumulació de riquesa. Les persones hem estat, som i serem mercaderies i estem obligades a vendre'ns en un mercat, el mercat laboral, segons una llei, la de la oferta i la demanda, que defensa que els treballadors i treballadores estem en igualtat de condicions que els i les capitalistes. A la pràctica emmascara la pressió a què està sotmesa la classe treballadora per l'existència d'un *exèrcit de reserva*, persones desocupades que estan disposades a la seva substitució.

Una igualtat de condicions que sabem històricament que no és així. Salari mínims. Hores màximes. Contractes temporals. O sense cotitzacions. Categories professionals sense reconeixement. Greus problemes de salut i seguretat en el treball. I una llarga llista de desigualtats que, avui com en el segle XVIII, patim en l'anomenat mercat de treball.

Per tal de revertir aquesta situació, la CUP ens proposem situar al centre de l'economia les necessitats de totes les persones i el treball de cures amb el desenvolupament d'una economia eficaçment planificada i diversificada, amb béns i serveis útils i sostenibles i que comportin una elecció de treball lliure i una redistribució del temps i del treball domèstic.

Des de la CUP creiem que no pot haver-hi un marc de relacions laborals veritablement just en un model econòmic capitalista i patriarcal i que és del tot imprescindible iniciar la via cap al socialisme a partir de la nostra capacitat d'incidència dins les institucions públiques de la mateixa manera que ho fem fora d'elles.

Propostes de polítiques públiques de treball en l'àmbit municipal:

- **Suport a les lluites de la classe treballadora:** La CUP, com a organització socialista i, per tant, de classe, ha de formar part de i donar suport a totes aquelles iniciatives i lluites que serveixin per atorgar poders a la classe treballadora de les quals forma part de manera indissoluble. Així, la lluita pels drets laborals és una resposta a les necessitats materials alhora que ens permet empoderar el subjecte essencial per la transformació de la societat. La CUP considera fonamental la classe treballadora com a motor de transformació revolucionària. Cal, doncs, promoure l'autogestió com a mitjà i fi en l'economia i en la societat, com a garantia dels drets socials i de la cura de la vida, en comptes de l'especulació i del creixement econòmic. Així creiem necessària la combinació d'un fort sector públic pels sectors estratègics de l'economia amb participació en la gestió dels treballadors i les treballadores i el desenvolupament de l'econòmica social sense que signifiqui cap procés de privatització.
- **Municipalització de serveis públics:** Cal una municipalització plena dels serveis que, en l'actualitat, l'ajuntament ofereix en règim de concessió. Amb gestió directa dedicarem el marge de benefici empresarial a generar ocupació, reduir despeses i millorar el servei. De la mateixa manera es reduirà la jornada a 35 hores sense reducció retributiva (amb independència de la legislació vigent) per la creació de llocs de treball. Mentre no es puguin municipalitzar, els plecs administratius establiran: plantilla obligatòria mínima pel desenvolupament d'un servei, així com les hores de treball i retribucions.-Les activitats que per qualsevol circumstància encara no es puguin municipalitzar tindran una retribució igual a la que correspondria amb el desenvolupament directe del servei. Tots els convenis col·lectius establiran el dret d'opció pels treballadors i treballadores davant l'acomiadament improcedent.
- **Apostem per l'economia social i solidària: alternativa pels nous filons d'ocupació:** Les rigidories de treball i economia dels ajuntaments treballaran colze a colze amb el moviment cooperativista i altres que tinguin un ferm compromís de classe, gènere, demòtic i ecològic. Les cooperatives poden ser el millor mitjà per desenvolupar algunes petites, però importants, activitats que es desenvolupen des dels Ajuntaments com per exemple la cultura, així com nous filons d'ocupació: reciclatge, consum sostenible i solidari, manteniment d'edificis, energies alternatives, etc. Caldrà que un dels seus compromisos sigui la reducció de la jornada laboral de forma considerable.
- **Democratització de l'empresa:** La construcció d'un sistema plenament compatible amb els principis de justícia requereix, entre d'altres coses, que també les empreses, que no siguin cooperatives, siguin també espais el màxim de democràtics, lliures de qualsevol forma de dominació. I exigeix que la distribució salarial que procuren els mercats de treball respongui a criteris més igualitaris que no aquells que determina el simple joc de l'oferta i la demanda de treball, al marge de qualsevol mena de regulació. L'elaboració de plans d'igualtat; entre homes i dones, el seu seguiment i els seus efectius i reals resultats es constitueixen com una política transversal en totes les àrees municipals
- **Assumpció d'un paper actiu de defensa dels treballadors i treballadores:** Els ajuntaments han de defensar la permanència de les activitats empresarials susceptibles de deslocalització o tancament estudiant i oferint suport públic a vies alternatives de

continuació de l'activitat del bé o servei en els nostres municipis i que a la vegada es compti amb la participació activa dels treballadors i treballadores. No es requalificaran terrenys industrials com a immobiliaris i no s'optarà per l'establiment de grans empreses del comerç i la distribució que a mig termini eliminin ocupació. Cal que des dels ajuntaments donem suport i participem en totes les mobilitzacions assembleàries i transformadores endegades pels treballadors i per les treballadores de les empreses dels nostres municipis i impulsar i donar cobertura a les experiències de cogestió i autogestió que la classe treballadora proposi en el camí cap al col·lectivisme.

- **Fi de l'estructura empresarial de l'ens municipal:** Cal l'immediat desmantellament de l'estructura empresarial creada pels governs municipals que dupliquen estructures i provoca despeses importants en les figures com ara les persones gerents, els directors/res generals, caps d'àrea amb més poder i capacitat de decisió que els càrrecs polítics escollits per totes i tots desnaturalitzant i fent opac el funcionament dels ajuntaments. Qualsevol organització pública ha de tenir com a màxima el servei a les persones i no la recerca de benefici.
- **Lluita contra el neoliberalisme i les seves polítiques i pràctiques.** L'Ajuntament eliminarà de l'àmbit municipal totes les estructures, programes, polítiques, línies d'actuació, projectes de caràcter neoliberal o fomenti el neoliberalisme dins i fora de l'Ajuntament, per ser contràries a les funcions públiques i democràtiques i per que han representat un veritable frau i boicot al servei públic durant tots aquests anys de govern. En especial s'eliminaran fórmules gerencials, jerarquitzades i de gestió per projectes de subcontractació, i es substituiran, per formes col·legiades i laboral participatives i assembleàries, per la gestió directa, per l'horitzontalitat interna en harmonia amb el control col·lectiu.
- **Ajut als treballadors i treballadores autònoms:** Per tal que aquests/es treballadors/es pugin accedir als recursos necessaris per continuar desenvolupant la seva activitat, els ajuntaments han de fer de pont amb les entitats de crèdit que fomentin una banca ètica i popular. Caldrà que en les corporacions locals estableixin un protocol amb aquests/es treballadors/es per l'assoliment d'aquests tràmits.
- **Pensions públiques:** Que l'Ajuntament, i les empreses que treballin per al consistori, no fomenti sistemes de pensions privats que permeten la fugida de recursos econòmics cap a bancs, caixes i asseguradores privades que no reverteixen en benefici de tothom. La CUP desenvoluparà la fi d'aquest tipus de sistemes i la seva reconversió en millores de les prestacions per a les persones afectades dins del sistema públic de seguretat social.
- **La regidoria de treball com a eix vertebrador de les polítiques públiques d'ocupació i garant de condicions de treball dignes:** Les regidories de treball assumiran el paper de ser la punta de llança per acabar amb la xacra de l'economia submergida als nostres municipis, tot solucionant i denunciant els problemes dels falsos autònoms/es, del treball sense contracte, la precarietat dels sectors feminitzats i de l'explotació de les màfies envers la immigració sense papers en el món del treball. La CUP integrarem el dret d'igualtat d'oportunitats en el món del treball i fomentarem la una distribució del treball segons les capacitats i la voluntat de cada persona i no en una estructura del mercat laboral que reproduïx la divisió sexual del treball.

3.2.2. Economia social i solidària i cooperativisme

L'actual model econòmic s'ha demostrat nefast per les classes populars. En la lògica neoliberal, tota activitat econòmica ha d'anar encaminada a combinar els recursos productius de tal manera que es maximitzi el benefici de l'accionista en detriment, si és necessari, de la població i del medi ambient. L'actual crisi econòmica ha demostrat els resultats catastròfics en termes d'ocupació, desigualtat i deteriorament del medi ambient d'aquest model econòmic que avantposa tota activitat a l'assoliment de grans beneficis per un nombre reduït de persones. Per tant, hem de començar a bastir un nou model d'organitzacions econòmiques que vehiculin les necessitats de producció, consum i distribució de la societat, que donin prioritat a l'ocupació per damunt del benefici i prioritzin la democràcia a l'autoritarisme. El progrés econòmic ha d'estar relacionat amb l'equitat, la participació, la sostenibilitat ambiental i la cooperació entre els diferents agents privats i públics. Les organitzacions de caràcter econòmic no es poden basar en l'afany de lucre, sinó en el bé comú i compartit i el desenvolupament col·lectiu, comunitari i de les persones.

Per a rebre el recolzament municipal aquesta economia social i solidària haurà de tenir compromís de classe i socialista, hauran de tenir un ferm compromís de classe, gènere, demòtic i ecològic. Un dels seus principals compromisos serà el de la reducció de la jornada laboral de forma considerable, com per exemple les 30h.

Propostes d'actuació política:

- **Prioritzar, quant a la política de contractació de l'ajuntament, les empreses cooperatives** i establir criteris i condicions referents als drets laborals –com la lluita contra la temporalitat demanant compromisos per a l'estabilitat– a l'hora d'adjudicar les contractacions, tenint en compte també l'aspecte territorial en les contractacions, d'acord amb les limitacions legislatives existents.
- **Prioritzar les cooperatives** i altres formes organitzatives d'economia social a través de la preferència en l'obtenció d'ajuts, cessió de locals, subcontractació de serveis al propi ens local, publicitat gratuïta als mitjans públics i presència en fires.
- **Procurar polítiques de foment de consum de l'agricultura** de proximitat, especialment l'ecològica, facilitant els canals de distribució i punts de venda directa i fent la difusió pertinent mitjançant els mitjans municipals.
- **Fomentar els mercats municipals i mercadals** en detriment del model de centres comercials i mercats que giren al voltant de supermercats.

Apostar per l'impuls de l'emprenedoria social cooperativa i col·laborativa.

Impulsar el coneixement del projecte «Open Source Ecology» i l'ús de les eines proposades, tant a l'agricultura com en la construcció d'habitatges. Els ens municipals competents poden realitzar un estudi de l'impacte social i econòmic de la instauració del projecte en tot tipus d'agricultura (rural i urbana) i pot facilitar l'administració dels plànols i codis lliures perquè les persones interessades es puguin construir els instruments necessaris pel seu ús.

3.2.3. Planificació econòmica local/territorial

Deute

El deute és una part cada vegada més important dels pressupostos de les administracions públiques, i en molts casos ha esdevingut la principal partida pressupostària municipal. El creixent —i prioritari— pagament del deute ha significat un retallada sistemàtica de les polítiques socials. Tanmateix, es constata l'impossibilitat d'accedir a la informació pública sobre què es deu, a qui, en quines condicions i des de quan. Per tant, és impossible saber qui, sense haver estat mai votat, té també poder en l'esfera pública i condiona les polítiques socials.

Propostes d'actuació política:

- Presentar mocions als plens instant al consistori a impulsar una auditoria ciutadana del deute per tal d'avaluar i quantificar la xifra total del deute il·legítim.
- Les auditories ciutadanes han de permetre saber com s'estan recaptant i gastant els recursos públics, així com exigir transparència als comptes municipals.
- Instar els consistoris a presentar pressupostos participatius a nivell de municipi i, si s'escau, de barri.
- Facilitar tota la informació a la ciutadania i als col·lectius.

Comencem a bastir un sistema financer popular

Cap dels territoris que configuren els Països Catalans compten amb una estructura administrativa sobirana que permeti regular de forma autònoma el sistema financer del país. Per tant, s'hauria d'elaborar un discurs que vagi més enllà de la denúncia al sistema financer actual i començar a dibuixar una alternativa. S'hauria de posar l'èmfasi en que qualsevol sistema financer ha d'estar subjecte al control democràtic de la població i respondre a les necessitats del país i de les persones. Cal tenir en compte que la indignació dels ciutadans davant dels múltiples abusos bancaris (preferents, execucions hipotecàries, clàusules sòl), l'elevat cost públic de sanejament bancari (172.302 milions d'euros), els estratosfèrics salaris dels seus executius i la falta de crèdit, han afavorit l'aparició d'una banca alternativa. Durant els anys de crisi la banca cooperativa ha guanyat desenes de milers de nous i noves sòcies i ha augmentat la seva participació en el mercat de crèdit. La incipient banca ètica i cooperativa està experimentant un creixement exponencial.

Propostes d'actuació política:

- Sempre que sigui possible s'impulsarà una caixa d'estalvis pública municipal, sigui del municipi o sigui mancomunada entre diversos municipis.
- Exigir els consistoris locals i comarcals que comencin a treballar amb entitats d'estalvi i de crèdit de caràcter ètic i popular.
- Desenvolupar un decàleg, juntament amb altres entitats que treballen el tema, que expliciti els passos a seguir per tal que un municipi es desconnecti (al màxim possible) de l'actual entremat financer.

Un país nou, una fiscalitat nova

Les actuals administracions catalanes pateixen una greu asfíxia financera degut, en gran mesura, a les polítiques neoliberals implementades en els darrers anys: reducció de la pressió fiscal a les grans fortunes i empreses (menys impostos i més desgravacions), rescats milionaris (directes i indirectes) a les entitats financeres, una lluita gairebé inexistent contra el frau fiscal i l'evasió de capitals i una corrupció generalitzada entre les elits polítiques i empresarials. Així mateix, la política de grans infraestructures, equipaments sobredimensionats i projectes faraònics aliens a les necessitats de la població han comportat un deteriorament important de les finances públiques. Als Països Catalans aquesta situació es veu agreujada per l'elevat dèficit fiscal que es manté amb l'estat espanyol.

Propostes d'acció política municipal:

- Impulsar polítiques de lluita i denúncia del frau fiscal.

- Instar a les administracions a augmentar la pressió fiscal a les rendes més altes i a les activitats especulatives.
- Ajustar al màxim els preus i les taxes públiques a la renda dels individus.
- Fomentar una despesa pública austera—entesa com el màxim aprofitament dels recursos comuns—i acabar amb la despesa associada a grans projectes sense cap tipus de rendibilitat ni econòmica ni social.

3.2.4.Economia pública i remunicipalitzacions

Finançament local i fiscalitat progressiva

El primer que cal tenir present a l'hora d'encarar el finançament local i la fiscalitat és que el finançament local és injust. El finançament dels ajuntaments s'ha basat en les taxes i els impostos que tenen a veure amb l'especulació immobiliària i les subvencions estatals i autonòmiques, sovint finalista.

Cal impulsar una modificació del finançament per tal que els principals ingressos dels ajuntaments no depenguin de la construcció ni de les subvencions, mitjançant mocions i altres actuacions institucionals.

D'altra banda, des d'un posicionament d'esquerres, la CUP ha d'impulsar una fiscalitat progressiva i un augment de la despesa social, per tal de fer una efectiva redistribució de la renda.

A banda de l'augment de la despesa social cal adequar els serveis municipals a les necessitats que té, ja que cal tenir en compte que no és millor el municipi que té més serveis sinó el que té els serveis que necessita. A més, cal tenir en compte la possibilitat de tenir serveis mancomunats amb municipis propers per tal de compartir despeses i també per poder oferir alguns serveis necessaris que en solitari no es podrien assumir, especialment en municipis petits.

Propostes d'acció política:

- **Suprimir o reduir les taxes sobre serveis essencials** ja que són ingressos que no tenen en compte la renda dels ciutadans i de les ciutadanes i, per tant, tenen una afectació més gran a qui menys té. En qualsevol cas, es podrien establir sistemes de descomptes en funció de la renda.
- **Suprimir determinats serveis que no siguin essencials** o gravar-los fortament a través de taxes.
- **Augmentar els criteris progressius dels impostos municipals:** impost de béns immobles, impost de circulació de vehicles, etc. Cal una tributació progressiva. Per tal de finançar les mesures per a la igualtat social i d'urgència pels casos que sobrevindran en els propers temps, cal que els ajuntaments disposin de fons per seguir duent a terme la seva funció social redistributiva. Per tant, des de la CUP s'aposta per augmentar els impostos a totes aquelles empreses i particulars que més guanyen i han guanyat a través d'impostos més o menys progressius.
- **Imposar un recàrrec a l'IBI dels habitatges desocupats.**
- **Aplicar descomptes i exempcions de taxes i impostos municipals a les persones desocupades** sense que cobrin prestació de desocupació o els que cobrin una prestació baixa o assistencial.

- **Incrementar la despesa social.** Cal un augment dels recursos municipals destinats a educació i sanitat per dirigir-los als col·lectius més desafavorits.

Contra les seves privatitzacions, reapropriem-nos de l'economia

Els principals sectors de l'economia catalana, incloent una part dels serveis públics, estan en mans del capital privat: energia, finances, gran distribució, indústria, etc. A més, les autoritats del país han endegat un procés de privatització d'organismes i propietats que fins ara eren de titularitat pública amb l'excusa d'eixugar el dèficit de les administracions i reduir el deute públic. Una altre dinàmica que s'ha produït a l'entorn d'aquestes polítiques neoliberals és l'externalització de la gestió de determinats serveis públics. En resum, el país es troba en un escenari de privatitzacions massives del sector públic, amb la finalitat de generar més activitat de negoci pel capital privat. D'aquesta manera les classes populars del país tindran més difícil accedir a determinats serveis bàsics, pujaran les tarifes, la qualitat mitjana baixarà i els treballadors públics quedaran en una posició encara més precària.

La CUP aposta per una municipalització plena dels serveis que, en l'actualitat, l'ajuntament ofereix en règim de concessió. La municipalització implica un control absolut de l'ajuntament sobre els preus que s'apliquen –i, per tant, la possibilitat de l'abaratiment mitjançant pressió social– cosa que significa que tothom en pot fer ús independentment dels seus ingressos i representa unes millors condicions de treball per als professionals que hi treballen. A més a més, els beneficis econòmics que anteriorment es quedava l'empresa concessionària, són ara recaptats en la seva totalitat per l'ajuntament.

En aquest aspecte es proposa municipalitzar de serveis. Cal que els ajuntaments adoptin el compromís de no externalitzar ni privatitzar els serveis públics municipals. Entenem que cal revertir les concessions de serveis públics i dur a terme una municipalització recuperant per a la gestió directa, el més directa possible, i amb control col·lectiu, i amb formes d'organització horitzontal i participativa interna, estudiant processos de recol·locació de treballadores ja existents en les empreses privades en treballadores públiques, encara que sigui gradualment. Cal entendre que el criteri d'un servei públic mai ha d'ésser el de l'obtenció de beneficis sinó el de donar un servei a la ciutat.

Propostes d'acció política:

- Presentar mocions als plens en els quals s'insti a l'equip de govern a estudiar la possibilitat de municipalitzar tots els serveis públics en mans d'empreses privades. La moció ha d'implicar la no execució de les pròrrogues dels contractes de serveis externalitzats fins que no s'acabin els estudis i hi hagi hagut un debat públic.
- En cas d'empreses que no siguin municipalitzades, de qualsevol àmbit, que facin fallida, facilitar o instar des dels ajuntaments que els i les treballadores en prenguin el control, tot assegurant que s'aplicarà un model d'autogestió ampliada que inclogui la participació de tots els agents afectats (treballadors, veïnes i veïns, grups de consum, etc.).

4.DRETS SOCIALS, JUSTÍCIA I REDISTRIBUCIÓ DAVANT LA CRISI

4.1.INTRODUCCIÓ

L'esclat de la bombolla immobiliària ara fa 8 anys fou sense cap mena de dubte l'inici d'un camí per a moltes famílies ple de dolor, ràbia i frustració, en comprovar com aquesta situació els duia cap a l'abisme, per ofegar-se al mar de la misèria i la exclusió social. Les reformes laborals, la llei d'estabilitat pressupostària, el rescat de la banca, el pagament del seu deute i l'execució de milers d'hipoteques bancàries ha estat sense dubte un atac molt greu a línia de flotació de la classe treballadora.

L'aplicació sense cap mena de rubor durant aquests darrers anys de les polítiques neoliberals marcades per la troica, juntament amb les lleis executades pels diferents governs de l'estat espanyol o pels diferents governs autonòmics han estat molt dures per als destinataris, és a dir la classe treballadora.

En conseqüència, l'atur de llarga durada, sense percebre cap emolument, que porta a situacions de pèrdua integral: habitatge, relacions socials i col·lectives, desestructuració familiar, autoestima, etc... Abocant la persona a la pobresa i la marginació. En un estudi recent de Càritas atribueixen a l'atur el desenvolupament de malalties físiques i mentals que en alguns casos s'han traduït en intents de suïcidi.

Davant d'aquestes situacions cal posar al servei de la ciutadania les institucions, però no tan sols per solucionar el problema del moment, si no que també per iniciar des de les institucions el canvi de cicle i de mentalitat, creant una societat crítica i rebel contra el sistema capitalista i els seus gestors.

Els ajuntaments són l'administració més propera a la ciutadania, no hi ha cap dubte que els ciutadans els consideren punts de referència a l'hora de resoldre qualsevol qüestió que ens afecti tan en la vida privada com en la col·lectivitat. Davant d'aquesta circumstància, els seus representants poden i tenen l'obligació de desenvolupar polítiques i accions que ajudin a superar i prevenir situacions de risc social dels seus veïns i veïnes

Les infraestructures, els mitjans i els recursos que es poden gestionar des de l'Ajuntament juntament amb la societat civil poden jugar un paper important per assentar les bases per un futur on la col·lectivització pugui ser una realitat que rellevi l'economia capitalista cap al socialisme. Basar el motor del canvi en els drets laborals i de classe, serà la base que permetrà experiències d'autogestió i, de solidaritat i de federació econòmica, que vagin obrint el camí a les col·lectivitats. En aquest sentit el foment d'un cooperativisme amb compromís de classe i socialista (compromís de gènere, ecològic i d'emancipació social) en substitució de la indústria i l'economia privada pot jugar un paper molt interessant. Mai es farà servir el cooperativisme per la substituir la funció i el treball públics.

Cal eliminar progressivament el model assistencial o de caritat, tot i que creiem que són necessaris actualment per solucionar situacions extremes, perquè considerem que aquests són conceptes que el mateix sistema utilitza per mantenir als treballadors aturats i abocats a la marginació, l'exclusió social, la pobresa sense ànima i a la manca d'esperit crític.

4.2.PROPOSTES D'ACCIÓ POLÍTICA GENERAL. LLUITA CONTRA LA PRECARIETAT

4.2.1.Creació del Consell Social Municipal

La creació del CSM respon a la necessitat d'eixamplar el treball envers els col·lectius en risc d'exclusió social. Ha d'esdevenir una eina de treball, assessorament, suport i seguiment de l'Àrea de Servei a les Persones de l'ajuntament del municipi.

Tindrà entre les seves finalitats la generació d'idees i possibles projectes a desenvolupar, promoure el treball comunitari i en xarxa entre la societat civil i l'ajuntament i fomentar el voluntariat com a eina per millorar el treball social.

En definitiva, el Consell Social Municipal té com a finalitat implicar als ciutadans en el camp dels serveis socials per a la elaboració de propostes per a fer efectiu el principi d'igualtat d'oportunitats entre els col·lectius socials.

El principal objectiu del Consell Social es crear un espai en el que participi l'ajuntament, i concretament la regidoria de Serveis Socials (però també transversalment tots els departament que es requereixi), i totes les entitats i associacions amb voluntat de treballar en l'àmbit social al municipi.

Es tracta de posar en comú totes les voluntats, potencialitats i recursos per tal de millorar el treball amb els col·lectius en risc d'exclusió social apostant per fomentar el voluntariat, el treball comunitari i la xarxa social com eines fonamentals per encarar aquesta lluita des de tots els àmbits. Mai es farà servir el voluntariat per a substituir llocs de treball ni el treball comunitari tampoc. Es serà especialment rigorós per a impedir que siguin font de precarització i clientelització laboral. No hi ha una voluntat de delegar feines els uns als altres sinó de treballar plegats per millorar els projectes actuals i tirar endavant nous projectes i propostes.

El Consell Social ha de servir per analitzar la realitat del municipi, establir les seves necessitats i traçar les línies a seguir pel futur. Per aquesta finalitat es crearan diferents àmbits d'actuació, que poden ser adaptables a la realitat de cada municipi:

- Infància i Adolescència / Àmbit Educatiu
- Aliments i productes de primera necessitat
- Drets Socials i Suport
- Voluntariat
- Gent Gran
- Salut Mental
- Joventut
- Treball/Ocupació/Atur
- Habitatge
- Dona

4.2.2.Impulsar i desenvolupar l'Assemblea d'Aturats

En el camí per a la potenciació de la lluita contra l'exclusió social cal fomentar espais de participació i de reivindicació, és del tot necessari potenciar les Assemblees d'aturades i aturats, on aturats i no aturats poden organitzar-se per lluitar contra l'atur. L'atur és una nafra que no sols

afecta la persona que el pateix, sinó que afecta tots els treballadors i treballadores i altres sectors socials .

Sabem, per experiència, que no és fàcil organitzar la gent i més els que es troben en una situació tan desesperant com és l'atur, però s'ha de ser constants i buscar la complicitat de totes les organitzacions socials, la creació del CONSELL SOCIAL MUNICIPAL ha de contribuir a la socialització del problema.

Les assemblees d'aturats han estat una de les respostes del moviment obrer a l'atur massiu, fonamentalment en els moments de crisi econòmica, reconversió industrial i destrucció massiva d'ocupació, quan l'atur s'ha convertit en el principal problema de la classe treballadora, i s'ha convertit en un element de divisió de classe i de debilitament del moviment obrer.

En el si de les Assemblees d'Aturades i Aturats es potenciaran els següents grups de treball, entre d'altres:

- Lloguers socials vinculats al treball social. Exemples: lloguer amb contraprestacions de col·laboració amb l'atenció a ancians, suport a rutes segures per accés als centres escolars....
- Lligar cultiu en horts urbans amb cooperatives de consumidors.
- Treballar la possibilitat de creació de punts de venda de productes de proximitat, com agricultura ecològica o de petita producció, en espais municipals com les parades del mercat municipal o altres espais públics.
- Cooperatives d'habitatge on una part dels associats puguin col·laborar amb treball a la comunitat. Desenvolupament d'espais comunitaris de serveis comuns: rentadores, assemblees, ajudes....
- Cooperatives de consumidors, espais d'aprenentatge en diferents arts i oficis que puguin gestionar o resoldre aspectes bàsic d'higiene i salut: roba, menjar, mobles, electrodomèstics etc...
- Menjadors comunitaris i banc d'aliments relacionat amb la pròpia gestió, elaboració i distribució.
- Cobertura pública mitjançant prestacions econòmiques i serveis públics, i de la gratuïtat del transport i l'energia, de la promoció del lloguer social i de la reducció dels béns bàsics.

4.2.3.Creació de l' Oficina dels Drets Socials

Les oficines dels drets socials sorgeixen com a resposta a la necessitat de diferents col·lectius en situació de precarietat, per fer front de forma col·lectiva i autogestionada als problemes quotidians vinculats d'incompliment de drets socials fonamentals, com el dret a una habitatge, el dret a una relació laboral justa i el dret a la mobilitat.

L'Oficina dels Drets Socials és un espai físic de propietat municipal, que es gestiona de forma mixta des de la societat civil organitzada i la pròpia administració local. Per tant, ha de ser un punt de trobada i reivindicació de totes aquelles plataformes, col·lectius, entitats, etc... i al mateix temps un espai de treball, assessorament i acompanyament del tercer sector social i dels serveis socials de l'administració pública.

Aquesta oficina ha de constituir un espai on es col·lectivitzin els conflictes, transformant les demandes individuals en lluites col·lectives. A l'hora també ha de servir per donar recolzament als qui pateixen precarietat. La precarietat és un concepte clau que defineix les societats post-

industrials, flexibles i que pateixen una profunda crisi de l'estat del benestar i els drets. Precarietat és la manca de recursos i l'angoixa pel futur.

Des de l'Oficina dels Drets Socials es treballaran els següents aspectes entre altres:

Aspectes legals, sanitaris i de xoc

- Assessorament i accions contra els desnonaments.
- Mediació amb els bancs.
- Assistència psicològica.

Aspectes socials i laborals

- Participació en el Consell Social impulsat per l'Ajuntament.
- Ajudes socials.
- Lluita contra les reformes laborals: crear espais d'exclusió de les reformes laborals, espais de millora dels convenis pitjor situats.
- Reducció de la jornada laboral de forma considerable, com per exemple les 30h.
- Assemblea d'aturats.
- Cooperativisme amb compromís de classe i socialista.
- Cooperatives de consumidors.
- Creació i impuls de projectes d'empreses creades amb capital públic i empreses cooperatives amb el suport tècnic, logístic i de capital de l'ajuntament.
- L'ajuntament destinarà part del seu personal qualificat a la investigació, planificació i desenvolupament de l'economia col·lectivitzada i ecològica.
- Banc d'aliments.
- Menjadors socials.

Pla d'Habitatge

- Cens dels habitatges buits al municipi.
- Edificis i locals municipals.
- Cooperatives d'habitatge.
- Lloguer social.
- Penalització als pisos buits.
- Gestió d'habitatges socials basat en el model de l'obra social endegada per la PAH (alliberament d'espais).
- Promoció de la masoveria urbana
- Impulsarà l'amnistia hipotecària (amb quitança) per a la vivenda habitual.

4.3. PROPOSTES D'ACCIÓ POLÍTICA SECTORIAL

4.3.1. Pobresa i exclusió social

Des del 2008, la societat catalana viu un marcat procés d'empobriment. La renda mitjana anual per llar de 28.450 euros s'ha reduït fins als 26.418 euros, fruit del ràpid deteriorament del mercat laboral i de la reducció de les transferències públiques a la població. La taxa AROPE ha passat d'un 16,5% al 2009 al 23,3% al 2011, indicant que l'esmentat empobriment afecta especialment a les capes més desafavorides de la societat.

La conjuntura econòmica i les anomenades polítiques d'austeritat, han incrementat les desigualtats, accelerant la polarització social i l'extensió del risc de pobresa i de la vulnerabilitat social. S'està reforçant un sistema de classes en que les situacions de marginalitat i de pobresa afecten cada vegada a una proporció més important de la ciutadania. Es planteja la necessitat de recuperar en el debat polític la idea que la igualtat és una condició per a la llibertat i de que, en conseqüència, cal un repartiment dels beneficis de l'activitat humana d'acord a criteris que no siguin els dels mercats.

Els ajuntaments, com a administració més propera a la ciutadania, haurien de prendre un paper actiu, compromès i sensible. adoptant mesures, fent canvis i marcant prioritats que donin resposta a la nova conjuntura. Davant d'aquesta realitat, les polítiques socials i d'atenció a les persones han de tenir un paper molt més destacat. Actualment ens enfrontem a l'amenaça que els ajuntaments perdin la plena capacitat de dur a terme polítiques socials, donada la imminent aprovació l'avantprojecte de llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Pública, que actualment es debat al Congrés dels Diputats de Madrid. Aquesta llei determina que les competències de serveis socials que fins ara tenien els municipis, seran centrifugades a les autonomies.

No són els serveis socials dirigits a la població vulnerable els que han d'acabar amb la pobresa i les creixents desigualtats. El model de benestar social ha d'anar més enllà del discurs i pràctica assistencialista i de la confusió entre inclusió social i inserció laboral. El discurs i pràctica en han de promoure l'empoderament de persones i col·lectius i garantir els drets a l'educació i a la sanitat com a eines bàsiques per a la reducció de les desigualtats i la lluita contra la pobresa. Des de l'òptica neoliberal imperant, les situacions d'exclusió s'atribueixen al fracàs o a l'èxit individual de les persones. En la lluita contra la pobresa i l'exclusió social als Països Catalans, des de la CUP hem de defensar la consolidació dels drets socials, frenant el discurs estigmatitzador i culpabilitzador que transfereix a les persones la responsabilitat de les seves situacions vitals. No es poden trobar solucions individuals a problemes estructurals. Les tensions socials que es deriven de les polítiques neoliberals han de ser contestades amb resistència a les institucions, però també amb iniciatives comunitàries i de solidaritat i suport mutu als carrers i als barris.

Les retallades que els governs de Madrid i dels governs autonòmics han emprès, estan provocant la precarització de les vides de les persones i unes dificultats creixents per accedir a uns drets i serveis que són necessaris per a garantir uns mínimes condicions socials. Des de la CUP, no només ens pronunciem contraris a aquestes retallades, sinó que entenem que cal caminar en el sentit advers del que estan fent actualment els governs, per tal d'assegurar un futur just i socialment cohesionat als Països Catalans. Els drets socials, per a nosaltres, són universals i inalienables i, per això, qualsevol retallada en aquests sentits és injustificable i qualsevol tancament de serveis socials suposa una nova barrera .

És l'hora que els ajuntaments passin a ser un agent actiu per tal de transformar l'actual sistema neoliberal basat en el màxim benefici d'uns pocs per damunt dels drets de la majoria. Des de la CUP apostem per la transformació de l'actual ordre econòmic i social com a única via per posar fi a les desigualtats socials. És en l'àmbit local on es fa més palpable la precarització de les nostres vides i el creixement de les bosses de pobresa. Els municipis es troben limitats davant de serveis d'assistència desbordats, cues per aconseguir béns bàsics, recursos de pernocta per persones

sense llar plens, forts increments en la demanda d'accés a menjadors socials, mentre veuen com una elit concentra grans propietats i rendes cada cop més elevades.

Resistència contra les polítiques generadores de pobresa i polarització social:

La reducció de la pobresa no depèn de polítiques específiques dirigides a paliar-ne els efectes sinó de les formes de producció i repartiment de riquesa i de les polítiques de protecció social. Cal canviar polítiques laborals, fiscals i migratòries, alhora que es garanteixen els drets socials a través d'una sanitat, una educació i uns serveis socials públics i universals. La primera tasca és doncs denunciar un empobriment generat per les anomenades polítiques d'austeritat, materialitzades en les retallades dels serveis públics i les privatitzacions.

Resistència davant de la imposició d'un nou paradigma de gestió de la pobresa:

El neoliberalisme renuncia a la reducció i eliminació de la pobresa. A canvi proposa un nou paradigma de gestió de la pobresa i l'exclusió social, basat en

- una individualització cada cop més intensa de les problemàtiques socials i en l'estigmatització i culpabilització de les persones en situació d'exclusió;
- el traspàs de funcions a la filantropia privada, destruint el discurs dels drets socials i negant les responsabilitats del sector públic a través de les "estratègies de responsabilitat compartida";
- la utilització d'ordenances municipals i del sistema penal per reprimir les expressions de la pobresa als carrers i per contenir els problemes socials.

Les reformes de les administracions públiques empreses pel govern espanyol també generaran un impacte sobre la capacitat de resposta dels municipis a l'empobriment de la ciutadania i el sorgiment d'espais de marginalitat. Cal fer un seguiment de la reforma de la Llei de Règim Local i dels canvis que provocarà sobre els serveis socials municipals.

Construcció d'alternatives:

- Impulsar les intervencions comunitàries als barris. L'Autonomia personal de qui pateix situacions d'exclusió social severa depèn de tota la comunitat. L'empoderament passa per la ciutadania completa i la participació.
- Cal una nova definició de ciutadania i acabar amb les polítiques migratòries que permeten l'explotació i la humiliació constant de les persones immigrants.
- Recuperar l'espai públic per a l'us comú. Lluitar per crear un dret a la ciutat i frenar l'apropiació de l'espai públic per part dels interessos corporatius. Nous espais signifiquen noves interaccions i possibilitats d'inclusió.
- Impulsar el dret a l'alimentació com a dret inalienable. Donar suport a iniciatives autogestionades de producció alimentària en horts urbans i de distribució alternativa que superi el caràcter estigmatitzador i justificador de la distribució alimentària moderna que promouen el Banc dels Aliments i els Recaptés. Qualsevol cosa no és millor que res.
- Promoure l'accés a l'habitatge com a mesura preventiva de processos d'exclusió social. Les iniciatives per lluitar contra el sensellarisme s'han de centrar en proporcionar un habitatge, no en una intervenció educativa i monitoritzadora sobre la vida de les persones afectades.

Propostes d'acció política

- Mantenir les competències municipals i redistribuir les dotacions pressupostàries prioritzant les de matèria de serveis socials, a més cal que aquests serveis s'ofereixin de forma municipalitzada sense donar peu a la lògica externalitzadora del mercat;
- Promoure la coordinació supra-municipal dels serveis socials;
- Garantir la dotació pressupostària de les intervencions comunitàries i frenar la imposició d'intervencions individualitzadores, impuls d'estratègies empoderadores que es basin en l'acció comunitària i no individualitzadora;
- Lluitar contra les barreres implícites amb que es troben les persones en situació administrativa irregular per accedir als serveis socials;
- Desplegar una política d'hisenda municipal basada en la justícia distributiva: cal una tributació progressiva;
- Donar suport (en forma de mocions i de cessions d'espais) a iniciatives comunitàries contra el malbaratament alimentari (les Xarxes d'Aliments);
- Promoure polítiques d'habitatge social i de suport a les cooperatives d'habitatge;
- Crear Observatoris de la pobresa i l'exclusió social per tal de conèixer quina és la situació real de la que partim, i estableixi indicadors periòdics sobre l'estat de les condicions de vida als pobles i ciutats, per tal de facilitar l'aplicació de les polítiques pertinents per a afrontar les diferents situacions;
- Crear espais de coordinació, relació, intercanvi i impuls entre agents econòmics i socials, que serveixi d'espai de relació i intercanvi entre els agents econòmics i socials, així com de compartició i posada en comú de totes les polítiques que es tiren endavant que tinguin a veure amb la pobresa i l'exclusió social;
- Establir unes polítiques culturals i educatives enteses com a element integrador i de cohesió social; on la cultura catalana tingui una àmplia presència i sigui l'eix vertebrador
- Teixir xarxes de suport mutu en forma d'assemblea de persones aturades i treballadores precàries;
- Impulsar polítiques comunitàries d'atenció a la dependència i de solidaritat veïnal, amb una especial atenció a la gent gran;
- Les Administracions Locals com a exemple d'una contractació i condicions laborals dignes;
- Creació de fons socials municipals per a l'economia social i cooperativa;
- Seguretat ciutadana entesa com la seguretat de no caure en situacions de pobresa i/o exclusió social. Protegir especialment aquells col·lectius que pateixen problemes addictius i de salut mental;
- Mantenir una relació fluïda amb totes les entitats que estiguin treballant als pobles i ciutats en contra de les situacions de pobresa (Des de Càritas i Creu Roja a Assemblees d'aturats, entre moltes altres)
- Impulsar i donar suport a bancs d'aliments que no es concebin des d'una perspectiva merament caritativa sinó que fomentin la implicació en la gestió d'aquestes iniciatives de les persones que se'n beneficien i que es concebin com a xarxes de suport mutu.

- Garantir que no hi hagi talls de subministraments energètics ni d'aigua a les famílies amb dificultats econòmiques. Si no hi ha una autorització prèvia de serveis socials, que no es puguin fer aquests talls. Una acció per pressionar les companyies elèctriques pot ser condicionar els contractes dels ajuntaments amb les empreses que cobreixin amb els seus beneficis la part de pobresa energètica del municipi.

4.3.2.Sanitat

Per un model de salut al servei del poble treballador dels PPCC

El sistema patriarcal i capitalista dominant al nostre país aprofita la crisi econòmica i social provocada pel mateix sistema per dinamitar la salut i el sistema sanitari del poble català. Aquesta ofensiva neoliberal té un marcat caràcter ideològic amb l'objectiu d'acabar amb les conquestes del moviment obrer i popular i fer de la salut un negoci.

El fet de negar el dret a la salut del nostre poble ataca directament els pilars de la prevenció de la malaltia i la salut pública i obvia les recomanacions de l'OMS que des de l'any 2008 recomana els següents principis d'accions:

- La millora de les condicions de vida de la comunitat amb atenció al treball, gènere, habitatge, ètnia, migració.
- La millora de la distribució del poder i els recursos econòmics i socials entre classes, gèneres, ètnia o poble.
- La salut mediambiental com a base fonamental que afecta tots els aspectes de la vida comunitària i individual.

Les desigualtats en salut a les nostres poblacions són molt pronunciades i l'evidència científica ens mostra que la pobresa, el gènere i la migració són factors de risc per la salut.

Cal manifestar públicament que no correspon corregir les deficiències del sistema sanitari a l'administració local, tot i que cal vetllar per la implementació i el compliment amb criteris d'equitat d'un servei d'atenció sanitari en cap cas ha de suplir amb recursos propis, allò que és competència del Servei Català de la Salut, o el que hauria de ser un sistema sanitari 100% públic i universal.

En aquest sentit, és necessària la implicació dels municipis en la lluita per uns serveis sanitaris i socio-sanitaris que donin resposta a les necessitats de la població. Davant les tendències privatitzadores de l'administració i tenint en compte els models sanitaris d'arreu dels Països Catalans, els ajuntaments han d'apostar per la defensa d'uns serveis públics, universals i de qualitat.

Cal actuar sobre els veritables determinants de la salut: les condicions de vida de les ciutadanes (pobresa, treball, educació, dieta, habitatge, salubritat...) i vetllar per un correcte ús dels recursos, que donin resposta a demandes creixents sobretot pel que fa als aspectes socio-sanitaris -atenció a persones malaltes, gent gran, persones amb mobilitat reduïda... És important també la promoció de la medicina preventiva i la potenciació d'hàbits de vida saludables.

Per tant, cal analitzar l'impacte en la salut de totes les polítiques públiques, planificar actuacions sobre els determinants en salut, fomentar la participació, capacitat de decisió i gestió de tota la comunitat en les polítiques públiques i avaluar els resultats.

Igualment, cal analitzar que els models de determinants en salut indiquen que una gran part de factors que determinen la nostra salut són externs al sistema sanitari i estan relacionats amb les variables de salut laboral, medi natural, sobirania alimentària, repartiment de tots els treballs i

creació de llocs de treball per la cura de les persones, salut pública i comunitària, temps pel lleure i la participació de les persones en la vida pública. La autogestió i la democràcia directa de les persones i les comunitats són eines necessàries per una bona salut personal i social.

Per tal de reduir les desigualtats en salut generades pel sistema dominant cal que la administració local exerceixi competències en planificació urbana, transport, habitatge, serveis socials i comunitaris, serveis per la preservació del medi natural, cultura, esport, mercat laboral, treball, atur i economia local.

Els serveis de salut i sanitat han de ser garantistes i no poden mai derivar del nivell de recursos econòmics de la població. El dret a la salut i l'accés al sistema sanitari ha de ser universal, equitatiu i 100% públic.

El dret a l'atenció sanitària no serà mai dependent de l'accés al mercat laboral i el seu pressupost derivarà de les polítiques públiques que la comunitat decideixi en assemblees locals i territorials.

Les estratègies en salut i sanitat estaran adreçades a reforçar el dret de les classes populars a la igualtat en salut i a la transformació radical de la nostra societat en un nou model centrat en les necessitats de les persones i les comunitats. Defensem un model socialista, autogestionat i feminista pels PPCC. Les estratègies en salut han de ser desobedients al pagament del deute, l'euro, la UE, la Troika, el BCE i l'FMI i el TTIP. Sense aquesta desobediència no serà possible construir un model de vida en salut.

Amb l'objectiu de millorar la salut, cal planificar des de la comunitat (el barri o la vila) les deteccions en salut, analitzar les diferents situacions, prioritzar els problemes i les diferents actuacions, implementar les intervencions, fer seguiment i avaluar el pla consensuat. Cal planificar, actuar i avaluar des de baix, en aquest sentit, cal impulsar la creació de comissions de control popular com a usuàries potencials que som totes de la sanitat pública.

L'ajuntament ha de poder impulsar les enquestes de satisfacció en relació amb la xarxa d'equipaments sanitaris presents al municipi per tal de poder dotar-se d'elements de pressió davant l'administració sanitària.

Apostem per una educació sanitària individualitzada, perquè s'ha vist que les campanyes de promoció de la salut i de prevenció generals no han estat molt efectives. Així com la implicació en polítiques de comunicació promotores de salut enlloc de propagandístiques d'entitats privades (Mútues...) i/o d'actituds medicalitzadores i aquesta educació per part de les persones treballadores de la salut només es pot aconseguir amb un augment de les plantilles, regides per un conveni que retorni i millori les condicions de treball segades en la actualitat per la reforma laboral i les posteriors contra-reformes, que respecti els temps d'atenció que tenen assignat i amb la potenciació de la formació continuada.

Objectius i propostes de mesures concretes

b) Polítiques generals a desenvolupar a:

- Promoure la informació a la població adulta, sobre la situació actual dels drets socials i per descomptat del sistema sanitari, tant en la abolició de la universalitat com en altres mancances, tipus llistes d'espera, manca d'especialistes. Sense una població informada el control popular no té sentit.
- Proporcionar informació, formació i assessorament a la població adulta, amb programes de salut i altres activitats organitzades, potenciant el treball sobre la tolerància i la inclusió de totes aquelles persones amb malalties mentals, diversitat funcional i tots aquells col·lectius especialment sensibles al tipus de societat que vivim.

- Treball per la millora i dotació pressupostària suficient per la detecció dels problemes de l'àmbit social i sociosanitari. Per tant, potenciar els serveis socials.
- Potenciar l'educació sanitària en la infància i l'adolescència amb l'impuls d'iniciatives a les escoles i des del mateix ajuntament.
- Treballar per millorar l'educació sexual, sobretot en els joves, incidint en la prevenció dels embarassos no desitjats, les malalties de transmissió sexual i la SIDA, i oferint un servei d'assessorament i informació sobre sexualitat des de les institucions sanitàries de la ciutat.
- Donar suport a les associacions de familiars i malalts de les viles i ciutats.
- Potenciant la seva independència d'empreses farmacèutiques o tecnologia sanitària.
- Coordinar els serveis d'assistència psicopedagògica a les escoles i instituts amb les pròpies de l'ajuntament.
- Exigir i fer realitat en els Centres Sanitaris la figura de la treballadora comunitària, psicòlegs i totes aquelles professionals que configuren un equip interdisciplinar per atendre les demandes de la comunitat vehiculitzades per les assemblees (Consell de salut-control popular), amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de la població.
- Facilitar, des de l'ajuntament, el suport de mediadors interculturals i treballadores socials, que puguin ajudar en la detecció de problemes socials i sociosanitaris i en la resolució de conflictes assistencials i socials a causa de les diferències culturals o religioses.

Objectius i propostes serveis de salut

Objectius

Recuperar el concepte de servei públic també en la salut, amb un pressupostos reals en relació a la població atesa i els problemes de salut de la comunitat amb atenció específica a les malalties de les dones i a la seva dedicació a la cura.

Assolir un model de societat centrat en les necessitats de les persones. Posant en valor la necessitat de la planificació i les economies d'escala necessàries per tenir cura de la salut de les persones i les comunitats.

Mesures

1. Reversió de privatitzacions, externalitzacions i/o gestió privada de serveis de salut. Per una gestió directa dels serveis de salut i sanitat.

El dret a la salut i a una sanitat pública i equitativa és una necessitat bàsica per a tota la població. La seva privatització afecta directament als grups socials amb menys recursos, com són les dones, famílies monoparentals, pensionistes, persones migrades i grups en risc d'exclusió social. La gestió 100% pública es eficient i en el cost del servei no hi han d'haver beneficis econòmics. Remunicipalitzant serveis. Eliminant externalitzacions i absorbint els col·lectius de treballadores precaritzades que siguin plantilles estructurals.

2. Més pressupostos per a la salut comunitària i salut pública.

Per a prioritzar la orientació de la salut cap a una concepció més sobirana i propera a la població. Amb una gestió pressupostària centrada en la prioritització dels serveis públics.

3. Gestió 100% pública.

Les subcontractacions, externalitzacions i qualsevol forma de gestió que prescindeixi de la fun-

ció de treballadores públics introdueixen privatització i desmantellament del serveis, amb precarització laboral i disminució a curt o mig termini de la qualitat del servei. Mantenint i recuperant els treball i la funció pública en els serveis públics de salut. Es a dir revertir la situació i fent públic allò que està privatitzat.

4. **Drets laborals, dret a la formació continuada, dret a condicions de salari, torns de treball dignes, lliures d'assetjament laboral i sexual.**

Perquè les treballadores han de tenir unes condicions de treball dignes, amb un conveni únic que reculli els drets laborals, previs a les reformes i contra-reforma i les aspiracions reflexades en les plataformes elaborades. Jornades que permetin viure el treball, l'oci i el descans dignament. Si les treballadores exerceixen en bones condicions, el resultat del projecte reverteix directament en el que rep la prestació. Els Consells de Salut i els agents socials i sindicals vetllaran per la igualtat de gènere en la contractació, igualtat salarial, igualtat en la promoció laboral, igualtat en les condicions laborals, especialment en les persones que tenen responsabilitat de cura de les persones dependents. Cap retallada salarial per les mares en reducció de jornada. Inclusió de totes les treballadores en el sistema públic sanitari.

5. **Dedicar un esforç especial a la prevenció en salut**

Reconeixem la importància de les formes i condicions de vida i treball de les persones, moltes vegades relacionades amb el seu nivell de vida i condició social com a factor principal de la degradació de la salut o l'emmalaltiment. Potenciant la salut laboral a les empreses, l'esport, el lleure, la vida col·lectiva, l'associacionisme, programes específics per persones amb disminucions físiques o sensorials, gent gran.

6. **Proximitat dels serveis sanitaris.**

La salut és un dels serveis i equipaments públics que funcionen millor i guanyen prestació si són propers a la població. Mesures de desconcentració en districtes i barris . Planificació de la territorialització sota control popular i laboral. Contractació del personal necessari

7. **Serveis sanitaris les 24h. de proximitat**

Els serveis de salut no poden ser interromputs , no poden estar dispersos, ni abastir a una població de més d'un milió i mig d'habitants únicament en els grans hospitals, les necessitats de salut no dormen i l'atenció les 24 h és una necessitat bàsica de la qualitat del servei. Cal assegurar una atenció de 24 hores a tot el territori, planificada, que pot resoldre la majoria de demandes de forma propera, menys medicalitzada, més humana i més eficient. Amb la contractació necessària de personal i la reorganització dels serveis per atendre horaris de 24 h.

8. **Capacitat de participació i decisió en els pressupostos i programes, per part de treballadores i veïnat: Creació de Consells de salut amb capacitat executiva i participació directa**

L'autogestió pèls propis treballadors públics i el control popular són mesures òptimes per a la millora dels serveis. Modificant la carta municipal i adequant el ROM i el PAM.

9. **Foment de la col·lectivització de la indústria farmacèutica per la creació de una agència pública del medicament.**

Tot i que la regulació dels fàrmacs finançats pel sistema públic no és competència municipal, els serveis públics i els drets socials en salut es veuen amenaçats permanentment pels interessos privats i industrials de la salut , mentre existeixen aquests voldrà dir que hi ha un tractament mercantilitzador i elitista de la salut.

Atès que l'enfocament farmacèutic de la salut, respon més als interessos de la indústria que no pas a les necessitats reals de la població. La pressió de les farmacèutiques sobre els professionals sanitaris i la població incideixen directament sobre la salut de la població

Avaluació i reducció immediata i progressiva de la despesa en Farmàcia.

Foments i polítiques econòmiques que afavoreixin el control per part de treballadors i classes populars dels barris.

10. Reducció definitiva de la jornada laboral a 30 h setmanals amb manteniment dels ingressos i de la redistribució igualitària de la renda social com a principals mesures preventives de salut general i foment de la mateixa en àmbits privats

El nivell de vida la disponibilitat d'uns recursos mínims i la capacitat d'autocontrol de la pròpia vida són necessaris per a la prevenció del propi cos. Amb programes municipals dirigits a crear les condicions necessàries per aquest canvi i amb les actuacions degudes junt amb la mobilització popular que els facin possibles.

2. Propostes per un programa en defensa d'un model de salut i sanitat 100% públics, universals, equitatius i de qualitat.

a. Aturada immediata del desmantellament dels serveis públics. Derogació de les lleis d'estabilitat pressupostària que anteposen el pagament del deute a les necessitats socials del poble. No al pagament del deute.

b. Sistema sanitari de titularitat pública. Sanitat 100% pública, no classista, no sexista, no racista. Com a primera mesura facilitar l'empadronament a totes les persones residents en el municipi.

Reversió d'externalitzacions i privatitzacions de serveis en salut i socio-sanitaris. Augment de pressupostos per la promoció de la salut i prevenció de la malaltia. Més pressupostos per la atenció primària i la salut pública.

c. Planificació de les necessitats en salut des de les comunitats i pressupostos descentralitzats als barris i viles. Municipalització del sistema de salut i amb participació i gestió directa de treballadores del sector i població.

Increment de la despesa pública en salut i sanitat. Pressupostos suficients per la salut pública i comunitària que tinguin en compte les desigualtats de salut en gènere, classe socials, migració. Sistema de salut centrat en la promoció de la salut i prevenció de les malalties. Creació de regidories i conselleries de salut pública que vetllin per la salut del medi natural, la salut laboral als llocs de treball, la salut social de la població, sobirania alimentària i salut mental.

Pressupostos públics per la interrupció voluntària de l'embaràs al sistema públic, participació del moviment feminista, treballadores del sector i dones i atenció a totes les patologies derivades de la obligació de les dones a la cura de les persones, sobretot en l'àmbit domèstic.

Creació de llocs de treball amb condicions laborals i salarials dignes per les feines de cura de persones dependents.

d. Municipalització dels llocs de treballs dels serveis privatitzats amb els mateixos drets que les treballadores del sector públic. Incompatibilitat de les treballadores del sector públic amb el treball al sector privat. Poder assembleari per negociar amb els municipis condicions laborals i salarials lliures d'explotació, assetjament, mobbing, planificació i reducció dels temps de treballs sense reducció salarial, especialment a la conciliació de la vida familiar vers a les persones que tinguin cura d'infants i gent gran.

e. Gestió col·lectiva de treballadores i assemblees veïnals dels serveis de salut i sanitat. Autogestió dels pressupostos des de baix.

f. Reducció dels pressupostos per la indústria farmacèutica, Farma Indústria. Fomentar l'ús de medicaments genèrics i un sistema de preus en relació al valor terapèutic. Agència de Farmàcia de ti-

tularitat pública. Revisar el sistema de patents i reconèixer el dret a no pagar el deute a les empreses multinacionals farmacèutiques.

Avaluació i actuacions dels moviments socials contra el TTIP que afectarà el dret a la salut i al sistema sanitari públic, equitatiu i universal del poble treballador català.

g. Creació d'una agència única de compres de titularitat pública, que tingui en compte les sinergies de recursos.

4.3.3. Educació

La Candidatura d'Unitat Popular concep l'educació com un dret des de l'escola bressol fins a la universitat. Una educació pública i popular, és a dir, basada en les necessitats del poble i gestionada des de la base. Una educació democràtica, inclusiva, en català i que exerceixi com un mitjà per l'emancipació individual i col·lectiva; que sigui un motor per la transformació social i per construir un país basat en la llibertat, la solidaritat i la justícia social plena.

- Pública: una educació que garanteixi la igualtat d'oportunitats real per a totes i tots, que ens permeti accedir al coneixement sense traves acadèmiques, burocràtiques ni econòmiques. Entenem que l'educació pública ha de ser d'accés universal, gratuïta i gestionada única i exclusivament per l'administració pública sense concessions ni intromissions de capital privat. Recuperació i millora de la política de beques i de gratuïtat.

- Popular: treballem per un model educatiu transversal, multidisciplinari i integrador amb les dinàmiques socials que envolten escoles, instituts i universitats, amb un model pedagògic democràtic i participatiu que s'allunyi de la rigidesa tradicional, i que vagi encaminat a fomentar l'esperit crític. On sigui tota la comunitat educativa de la zona qui decideixi el model que vol seguir el centre.

- Catalana: per una educació en català, entenem que cada poble, per afrontar els propis reptes socials, culturals i econòmics té el dret a organitzar i regular el seu propi sistema educatiu. Llitem per un marc educatiu dels Països Catalans i volem una educació catalana tant en llengua com en continguts. La llengua catalana ha de ser la llengua vehicular de l'educació.

- Antipatriarcal: llitem per assolir la igualtat de sexes. Així, apostem per la coeducació com a millor mètode educatiu per a assolir el nostre objectiu. Entenem que només una educació no sexista des de menudes i menuts podrà canviar la societat masclista hegemònica. Tanmateix, reivindiquem el paper de l'ensenyament per avançar en la normalització de les diferents opcions sexuals.

- De qualitat: exigim un model educatiu que no mesuri la qualitat educativa exclusivament per la seva eficiència, sinó que inclogui criteris acadèmics i de socialització del coneixement. Entenem que l'estudiant no pot ser tractat com una consumidora de coneixement o client, sinó com una persona en formació.

Aquest ensenyament ha de partir i promoure models educatius racionals, respecte i sensibilització amb l'ecologia i científics, defugint dogmatismes. L'educació ha de ser laica i les religions, totes, fora de l'escola.

- Inclusiva: un model educatiu que atengui la diversitat de forma positiva, basant-se amb el coneixement i el respecte a la diversitat cultural. Apostant per la flexibilitat d'opcions metodològiques per tal d'afavorir les relacions, la participació, la cooperació i l'aprenentatge de tot l'alumnat. Volem que l'escola sigui per a tothom.

- Temes prioritaris

(a) Educació pública i gratuïta: Creiem prioritari lluitar contra el procés de privatització que el govern esta duent a terme per defensar l'accés públic i gratuït al sistema educatiu des de l'escola bressol a la universitat; així com denunciar la desviació de fons públics a institucions privades. Alhora, que considerem que escola pública és sinònim d'escola en català. L'educació no formal i l'educació en el lleure també són una prioritat en la lluita per l'educació pública i gratuïta.

(b) Estabilitat laboral: Hem de fer front al desmantellament del sector públic i a les retallades. Aquest procés previ a la privatització esta afectant amb molts treballadors i treballadores que han estat acomiadats o veuen amenaçat el seu lloc de treball amb la consegüent inestabilitat laboral professional que això suposa.

(c) Democràcia interna: En un moment on es replanteja des de bressol a universitat el model de governança denunciarem l'autoritarisme, la falta de democràcia en la presa de decisions i un model on els agents implicats perden capacitat de decisió i s'atorga a fundacions, empreses i agents privats. Per contrarestar-ho, defensarem la presa de decisions inclusiva de tots els agents implicats en la comunitat educativa.

(d) Elaborar una proposta de model d'educació per als Països Catalans: Estem elaborant una proposta base per presentar, debatre i enriquir amb altres organitzacions afins i amb la comunitat educativa propera a les línies programàtiques de la CUP i en les assemblees obertes; que es convertiria en el document marc de les CUP sobre el model educatiu per als Països Catalans. Cal plantejar un model educatiu amb un currículum que permeti la diversitat de mètodes pedagògics.

Els reptes de l'educació per als propers anys són, d'una banda, la necessària concepció de l'educació com un espai de ciutadania on totes hi tinguem un paper destacat i on els factors com són la diversitat, la democràcia o la cohesió social en siguin els pilars. D'altra banda, hi ha la necessitat de reforçar el lligam inequívoc entre educació i emancipació, entenent emancipació com la capacitat de cadascú d'autodeterminar-se, lliure de dogmes o prejudicis i, alhora, la necessària capacitat de trobar una feina digna. L'objectiu és, doncs, no reproduir allò que no volem de la nostra societat.

Entenem el procés educatiu no com el d'un educador que dirigeix un grup, sinó com un fenomen essencialment cultural en el que tothom hi ha de participar. Així la persona educadora ha de ser capaç d'establir un diàleg amb cadascun dels infants i joves i amb els grups, que és capaç d'entendre què li demanen, què necessiten o què els pot aportar, capaç de dissenyar estratègies que donin resposta a aquestes demandes. Sense comunicació i diàleg aquesta acció no és possible. Aquesta comunicació i aquest diàleg són a l'arrel de l'educació en la diversitat. Només així l'alumnat es pot fer responsable (progressivament) de la pròpia educació.

Propostes concretes pels ajuntament on governi la Candidatura d'Unitat Popular i línies d'acció política prioritàries per exigir des de l'oposició:

- Desobediència a "La llei de racionalització i sostenibilitat de l'administració local" (LRSAL), recuperant les competències recentralitzades per l'Estat espanyol i augmentant-les. Dotació de recursos pel manteniment de les escoles de música, d'art, de dansa que han patit una retallada del 100% del pressupost. Capgirant la situació, desplegant estratègies per dotar els ajuntaments de més competències. L'ajuntament ha de gestionar tota l'oferta educativa de la ciutat: escoles d'art, escoles de música, escoles d'adults, escola taller, escola teatre, escoles d'idiomes, programes de qualitat professional inicial (PQPI), aules d'autoaprenentatge, normalització lingüística.

- Elaboració d'un mapa escolar a partir de la gestió municipal i dels consells escolars municipals que contempli des del 0-3 fins l'FP i secundària. A més caldrà ajudar als joves universitaris del municipi en les seves lluites contra la inflació de taxes i transport públic.
- Implementar i desenvolupar mesures per tal de compensar la pobresa infantil en l'àmbit educatiu. Serveis extraescolars gratuïts per les famílies amb menys recursos.
- Fer públic i accessible tota la informació relacionada amb les subvencions que rep cada centre privat concertat.
- Suspendre immediatament els concerts a escoles que segreguen nens i nenes i que no escolaritzen la part proporcional d'alumnes amb situació socioeconòmica desfavorida del municipi.
- Establir una moratòria que impedeixi la creació o l'ampliació de línies privades concertades.
- Aturar les externalitzacions de serveis complementaris de l'àmbit educatiu (menjadors, neteja, manteniment dels equipaments, etc) i remunicipalitzar-les. En el cas dels menjadors escolars, es vetllarà per la qualitat i la procedència dels productes que s'ofereixen.
- Garantir que les escoles bressol externalitzades tornen a ser públiques. Garantir les condicions laborals dignes per atendre la petita infància. Augmentar la construcció i habilitació d'escoles bressol públiques i ofertar un nombre de places suficient per garantir l'atenció gratuïta a aquelles persones que ho necessiten i/o ho sol·liciten.
- L'escola bressol, igual que l'escola, és l'eix vertebrador de la vida social durant la setmana. Apostem per una pedagogia activa en què els nens i les nenes aprenguin de les vivències del dia a dia. Una escola bressol que experimenti i que faci conèixer als infants el seu entorn.
- Relació escola bressol, escola i institut. Es vincularà a cada centre l'escola bressol, l'escola i l'institut que li pertoqui. D'aquesta manera es continuarà amb l'equilibri social. En l'àmbit pedagògic, també es mirarà que tinguin continuïtat, per això es fomentarà la diversitat pedagògica i la creació. Es procurarà un bon traspàs i la coordinació pedagògica entre la bressol, l'escola, l'institut, amb la finalitat d'assolir l'equilibri social i de diversitat cultural adient.
- Implementar una oficina única de matriculació que pugui distribuir l'alumnat de cada municipi de forma compensada. De la mateixa manera, cal establir mecanismes de control i supervisió per tal de garantir la transparència en l'adjudicació de les places de Necessitats Educatives Especials (NEE) i aquelles de Necessitats Educatives Específiques.

- Reforçar i ampliar els espais de trobada entre famílies i infants, espais de criaça comunitària.
- L'Ajuntament recolzarà les decisions preses en Consell Escolar, passant per alt aquelles iniciatives que siguin personals de les direccions i que no vinguin avalades per la decisió del Consell Escolar.
- Dinamitzar els Consells Escolars Municipals dotant-los de contingut decisor i reglaments que permetin el funcionament assembleari d'aquests òrgans de representació.
- En l'àmbit de la formació de persones adultes, fer que l'Ajuntament col·labori i arribi a convenis amb la Generalitat de cessió d'espais (centres cívics) i, si cal, de provisió de recursos personals per augmentar les places i cursos de formació d'adults.

4.3.4.El fet migratori

Anàlisi de la situació actual

Per aproximar-nos al tema de la immigració primer cal analitzar les causes i els efectes dels fluxos migratoris que no són només la situació econòmica internacional i l'estatal, sinó també la realitat municipal, ja que el model de creixement pel qual opten els nostres municipis també influirà en la recepció de major o menor mà d'obra estrangera, el seu impacte en l'estat del benestar i en la distribució dels recursos, deixant ben clar que les polítiques públiques no estan exigint al capital polítiques de retorn de l'augment del PIB que resulta de l'aportació de la mà d'obra estrangera, tant la que treballa al sector formal i cotitza a la Seguretat Social, com la que ho fa en el sector informal i també genera aquest augment de la riquesa.

Quant a causes de la immigració cal tenir en compte el desequilibri entre les rendes del treball i les rendes del capital a escala mundial, l'envelliment de la població als països de rebuda de mà d'obra, l'èxode rural cap a les ciutats que es produeix en els països d'origen i que crea autèntiques legions d'expulsats del món, així com les facilitats actuals de comunicació i transport internacional.

Tot plegat dóna lloc a una immigració marcadament econòmica o laboral que ha estat aportant un superàvit a la caixa de la Seguretat Social. I no sols això, aquesta bossa de mà d'obra estrangera incrementa el PIB, incrementa el consum i tendeix a equilibrar les rendes del treball a escala mundial, ja que a mitjà o llarg termini pressiona els salaris de la societat d'acollida a la baixa i els salaris dels països d'origen a l'alça.

Cal establir mecanismes d'acció conjunta, ja no solidària amb els immigrants, sinó d'estratègia conjunta de totes les classes populars, perquè és obvi que rebre un augment de població suposa un augment de les necessitats que no es poden satisfer si disminueixen els recursos i serveis comunitaris.

En aquest sentit, la proposta de la CUP és, d'una banda, un gir de 180 graus en l'actual política migratòria d'Europa i, de l'altra, exigir aquesta correspondència entre el benefici per al capital que suposa la immigració i un benefici col·lectiu per a les persones, amb un augment de recursos i amb els mecanismes precisos per solucionar les tensions socials que, en efecte, produeix la immigració i que són tensions socioeconòmiques derivades d'assumir un augment de població sense un augment dels recursos i serveis públics a l'alça.

Analitzat el plantejament dels actuals plans i programes d'acollida municipal per a la població immigrada ens adonem que els discursos que contenen les polítiques municipals i en general administratives són molt eufemístics i se centren en la diversitat cultural, en el tema del burca, l'ablació, etc., i resten en franca asimetria amb el discurs del carrer.

Observem, així, que al carrer alguns temes que protagonitzen converses entre la població que tenen relació amb la immigració se centren en l'ocupació de l'espai públic, d'una banda, i l'ús dels serveis comunitaris, de l'altra.

Aquesta asimetria en els discursos públics i populars dóna ales al populisme xenòfob i posa de manifest les mancances de les polítiques públiques, que podem resumir en: el foment d'un associacionisme poc representatiu dels col·lectius immigrants i fortament tutelat per l'administració, el plantejament de la diversitat cultural com un problema de manca de sensibilització que pateix la societat d'acollida mitjançant festes i espais multiculturals sense cap criteri i que no aporten massa cohesió a la pràctica –si el 15% de població fa trontollar la identitat cultural del 80% sí que tenim un problema; si no, no cal abocar tants esforços en aquest àmbit–, plans de mediació –alguns se centren en la traducció per exemple en l'àmbit sanitari i no arriben, per tant, a ser un servei de mediació real, d'altres sí que són mediacions comunitàries, però la realitat les supera, hi ha moltes diferències entre nacionalitats i de vegades les mediacions no són prou pràctiques ni resolutives– i plans de gestió dels espais públics –si bé d'una banda es vol dinamitzar uns espais al mateix temps s'apliquen polítiques de civisme que van en direcció contrària.

Plans de recepció i acollida i gestió de recursos comunitaris

Els plans de recepció i acollida d'immigrants són una de les dues qüestions elementals en què cal basar una política municipal d'immigració: en la recepció i acollida, d'una banda, i en la gestió dels recursos comunitaris, de l'altra. La resta són accions accessòries, algunes prescindibles, d'altres complementàries, però en tot cas aquestes dues són les realment importants:

- Pel que fa a la **planificació en la recepció i acollida d'immigrants**, cal revisar a qui s'adreça i a qui es considera immigrant. En l'aspecte idiomàtic estariem d'acord en qui necessita rebre una atenció però en la resta d'aspectes, el fet de tenir una o altra nacionalitat o origen no hauria de pesar, sinó tan sols el fet de ser una persona no resident que arriba de nou al municipi amb intenció d'establir-s'hi. En aquest sentit, caldria apostar per una política informativa i formativa sobre els recursos de la població als quals pot accedir el nouvingut, però de manera general, no tan específica per a persones estrangeres.
- En segon lloc, pel que fa a **la gestió dels recursos**, cal ser clars i admetre que és cert que hi ha una part de la població autòctona que està pagant uns serveis comunitaris i a la pràctica no en rep prou per satisfer les seves necessitats educatives, d'habitatge, etc. Dues reflexions a fer: la falta de transparència en l'adjudicació d'ajuts, ja que la gent desconeix quins criteris s'utilitzen en la política d'ajuts socials i això augmenta la rumorologia i la xenofòbia; i la revisió del criteri socioeconòmic com a única base per a l'adjudicació, ja que això crea cert immobilisme en la persona receptora i cal buscar criteris positius com la recerca de treball, la formació, etc. En general, cal prioritzar que la gent es mogui, no sols els immigrants, els receptors d'ajuts i els potencials receptors en general.

Contractació en origen

Des de la CUP també descartem, per falses, les premisses en què es fonamenta l'organització d'estades de temporers en municipis rurals mitjançant la contractació en origen, que no satisfan ni l'actual situació d'abandonament institucional en què es troba la pagesia ni les expectatives d'aquests treballadors i treballadores. En aquest sentit cal actuar:

- **En l'àmbit local**, amb la reconversió dels pagesos que apostin per diversificar la producció i per un altre model de distribució dels aliments; que no emprin models tan mecanitzats i químics sinó que apostin per l'agricultura ecològica, de manera que tornem a donar un valor afegit a la mà d'obra, que es traduiria, en conseqüència, en una revalorització d'aquests llocs de treball i en tractar d'artesanía la transformació del producte agrícola directament pels pagesos. La transformació d'aquests llocs de treball suposaria la transformació del volum i les condicions del treball de mà d'obra immigrada.
- **En l'àmbit internacional**, des del qual cal apostar per la sobirania alimentària de tots els pobles del món i per l'accés universal als recursos bàsics, entre els quals cal incloure les llavors per al conreu, per tal que l'autosuficiència alimentària sigui possible.

Defensa dels drets de la ciutadania de les persones immigrades

Ens preocupa la situació dels drets i deures de ciutadania del col·lectiu immigrant, la seva manca d'accés a la participació política i la cessió dels partits polítics a les polítiques de la dreta xenòfoba i populista en qüestions com l'empadronament mitjançant el qual determinats consistoris intenten negar la universalitat en l'accés als serveis públics bàsics.

Ens trobem en un moment d'ofensiva política cap a una retallada de drets i llibertats que afecta en primer terme els drets polítics de la població immigrada amb la negació del seu dret al sufragi i a la participació en els afers públics. El *Pla de Ciutadania i Immigració 2005/2008* de la Generalitat de Catalunya parla del concepte de «ciutadania resident» i defineix el ciutadà com aquella persona que viu i s'empadrona en un municipi amb la intenció de romandre-hi; per això l'empadronament és una qüestió central en el tema dels drets i deures dels immigrants.

Cal recordar que l'accés lliure al padró suposa l'accés universal als drets més bàsics: educació, salut, serveis socials, etc. I que també dóna peu a accedir en tres anys al permís de residència per via de l'arrelament social o familiar; per tant en aquest moment cal:

- **Fer una defensa del marc legal vigent**, amb la Llei de bases de règim local i de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, que obliguen els ciutadans a empadronar-se i els ajuntaments a donar d'alta en el padró als ciutadans residents.
- **Denunciar la il·legalitat de les propostes «negacionistes»** envers el padró, que ho són envers l'accés universal als drets bàsics de la ciutadania, que afecten especialment la població immigrada però també l'autòctona –per exemple les persones sense sostre que tenen dret a ser empadronades sota adreça administrativa amb un informe de serveis socials.

Aquesta cessió que esmentàvem abans afecta la convivència comunitària i també és utilitzada en les normatives de civisme. Des de la CUP tenim molt clar que les ordenances de civisme neixen com una nova forma de regular els usos dels espais públics en clau sancionadora i que afecten tots els sectors socials, malgrat que el recent debat sobre el burca o sobre la prostitució pugui donar la impressió que sols afecta uns col·lectius determinats. Es tracta d'una aposta política per un model de ciutat «autoseguritari», amb un espai públic net i ordenat, amb un urbanisme pensat per al sector terciari (hostaleria, oci, turisme) i no per a la ciutadania. En aquest model de ciutat, cal destacar el paper de la dona perquè històricament l'espai públic ha estat masculí i

considerat perillós, de manera que les úniques dones que han emprat l'espai públic haviem de ser considerades prostitutes o delinqüents; així, en la mesura que expulsem la ciutadania de l'espai públic, reforcem certs plantejaments que expulsen, també, la presència de la dona del carrer.

En aquest sentit, quan arriba el debat sobre el burca, queda clar que l'ús d'aquesta peça denota una situació d'opressió de les dones barrejada amb algun element cultural que ho distorsiona, però el cert és que el plantejament envers el burca en l'espai públic no pot ser de «burca sí» o «burca no». Comparat amb la regulació de la prostitució, ambdues prohibicions en els espais públics suposen que no s'escolta la dona ni es respecta la seva autonomia, d'una banda, i que se la considera la víctima d'una situació discriminatòria però al mateix temps se la castiga, de l'altra. L'abolicionisme d'un i altre fenomen en la via pública tracta, doncs, les dones de menors d'edat i, a més a més, a la pràctica ambdós presenten problemes d'aplicació de l'ordenança. Per això, cal apostar per la derogació de les ordenances i, si cal sancionar algú, ha de ser l'home, sigui el client o proxeneta de la prostitució de carrer, sigui el marit que obliga dur el burca i, a aquest efecte, davant d'un delictes de coaccions, hi ha el Codi penal, no calen més normes.

Un altre exemple d'aquesta discriminació és la negació del sufragi en les eleccions municipals. Els drets polítics segueixen sense ésser reconeguts per a bona part de la població immigrada. En un principi, el dret de sufragi es negava, en aquesta part del país, a les persones que no tenien la nacionalitat espanyola. En aplicació de la normativa europea, el dret de sufragi actiu i passiu a les eleccions municipals es va estendre als nacionals de la Unió Europea. En aquestes eleccions també s'estendrà aquest dret a nacionals de països extracomunitaris que hagin signat un conveni de reciprocitat en aquesta matèria. Des de la CUP entenem que aquest dret s'ha d'estendre a la totalitat de la ciutadania, sense fer-ne cap mena de distinció per raó de la nacionalitat d'origen. S'han de realitzar les accions institucionals que estiguin a l'abast en l'àmbit municipal per tal de forçar un canvi en la legislació que permeti estendre tots els drets polítics a la totalitat de la ciutadania.

Lluita contra la xenofòbia

Cal lluitar contra la xenofòbia al carrer i a la sala de plens, tot analitzant les causes de l'ascens del feixisme organitzat i hem de plantejar-nos quina ha de ser l'estratègia per desemmascarar-lo. En primer lloc, cal assenyalar la responsabilitat de les organitzacions que es diuen d'esquerres en l'ascens del feixisme, en la mesura que han deixat de ser el referent de la classe treballadora perquè han deixat de defensar-la, amb la qual cosa les classes populars han buscat altres referents i, sovint, els han trobat en partits populistes que parlen de les coses que es viuen al carrer i de manera fàcil i intel·ligible. S'ha de lluitar contra el debat simplista a favor o en contra de la immigració, on ens situa la dreta i té camp per córrer el feixisme, cal desemmascarar aquest debat i dur el plantejament a qui beneficia i a qui perjudica la immigració. D'aquesta manera podem mostrar com aquells que surten beneficiats de l'existència d'aquesta bossa de mà d'obra barata són precisament els que articulen discursos contraris a la immigració; cal denunciar aquesta contradicció i fer aflorar qui són els beneficiats i les víctimes d'aquesta situació, per tornar a teixir les aliances naturals que condueixen a la unitat entre les classes privilegiades i la unitat en el si de les classes populars.

A més de les mesures que hem destacat fins ara, altres actuacions que proposa la CUP en l'àmbit de la immigració són les següents:

- **Augmentar els recursos comunitaris** finançats amb els rendiments del PIB que produeix la immigració.

- **Exigir la igualtat de tracte** en els drets salarials i laborals a les empreses que contractin amb l'ajuntament.
- **Apostar per una política informativa i formativa** sobre els recursos de la població a les persones nouvingudes amb independència de la nacionalitat o del lloc de procedència.

4.3.5.Habitatge

La CUP ha de prioritzar la promoció de formes alternatives de tinença d'habitatge que aprofundeixin en el canvi de concepte i de model d'habitatge actual, com poden ser el dret de superfície, les cooperatives d'habitatge en règim de cessió d'ús, el moviment okupa, la masoveria urbana o la gestió comunitària.

Cal tenir en compte que per canviar el model actual moviments com l'okupa han de resultar claus en el treball de denúncia de l'especulació urbanística, del desús de molts habitatge i de la manca d'espais comuns i autogestionats. A més, cal començar a mirar a llarg termini i començar a definir, de la ma dels molts col·lectius i associacions que treballen en aquest àmbit, com es concreta el model d'habitatge que volem, qui n'ha de tenir la propietat, quants models poden conviure a la vegada i quina estratègia pot ser la millor per aconseguir-ho.

Per això cal estudiar les múltiples alternatives que han sorgit a tot el món i saber adaptar-les a les necessitat i a la mentalitat de la societat catalana.

Accés al l'habitatge social

1. Ampliar el parc públic d'habitatge social en base al parc buit d'habitatge de la ciutat de Barcelona. Per això cal crear un cens d'habitatges buits municipal i elaborar un reglament que desenvolupi el procediment de detecció, actuació i penalització. Aprovar un recàrrec de fins a un 50% de l'IBI als habitatges buits i s'exercirà l'expropiació de l'ús de fruit dels pisos buits de bancs, immobiliàries i grans propietaris.
2. Nova construcció: reserva del 20% dels metres horitzontals per habitatges de lloguer social en construccions de més de 2500 m2.
3. El percentatge d'habitatge social per a persones en risc d'exclusió social (contingents especials) en promocions d'habitatge, no podrà ser inferior al 20% del total d'habitatges de la promoció.
4. Potenciar l'entrada d'habitatge social per a la Taula d'Emergències per a real·lotjar tots els casos de persones o famílies desnonades per raons econòmiques i en situació de vulnerabilitat.
5. Acabar amb el model d'atenció a persones sense llar basat en l'allotjament en albergs i generalitzar l'accés al model "Housing First" per a les més de 2.900 persones sense llar que hi ha a Barcelona independentment que siguin persones sense sostre o es trobin en assentaments.
6. Fomentar la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió gestionada per entitats socials de la ciutat.

Foment del lloguer:

1. Protecció dels inquilins: Els habitatges socials no estaran sotmesos a la LAU i s'establirà un règim de tinença estable i de llarga durada basada en la cessió d'ús o del dret de superfície.
2. Legalització de l'ocupació en cas que l'habitatge estigui infrautilitzat durant més d'un any.

Tinença segura / no pèrdua de l'habitatge

1. Prohibició de desnonar per motius econòmics els habitatges habituals. Moratòria immediata de tots els desnonaments d'aquestes característiques.
2. Aprovació en el Ple de l'Ajuntament de la ILP sobre el dret a l'habitatge de la PAH.
3. Creació de comissions paritàries entre afectades-PAH, AAVV, municipis i propietaris per evitar els desnonaments.
4. Potenciació de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca com a interlocutor principal en casos de desnonament.

Nova construcció i gestió del sòl:

1. Prohibició de venda de sòl públic.
2. Recuperació del dret de tempteig i retracte per part de les entitats locals.
3. Noves construccions públiques exclusives de lloguer social i foment de les cooperatives de cessió d'ús. Facilitant la cessió del sòl i reduint els costos i agilitzant els tràmits i expedients per aquestes figures d'habitatge social.
4. Plans de rehabilitació consensuats amb el veïnat.

Habitatge i entorn

- Concepció de l'habitatge més enllà de l'espai en sí: serveis bàsics i serveis públics.
- Garantir el subministrament d'aigua i energia a tots els habitatges del territori.
- Serveis públics de qualitat (escoles, hospitals, serveis socials), propers a l'habitatge i a l'abast de les famílies.
- Garantir l'accessibilitat als habitatges i la mobilitat de les famílies, xarxa de transport públic que abasteixi les activitats quotidianes.

Què es pot fer des dels ajuntaments per donar suport a l'ocupació d'edificis buits per part de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca per reallotjar-hi famílies que han estat desnonades o no tenen habitatge on viure:

- Cal fer un treball previ per evitar que la gent es quedi sense habitatge: ajuts a l'habitatge d'altres tipus, mediar per aconseguir masoveria urbana, etc.
- Que la policia local no dificulti ni impedeixi l'ocupació de l'immoble ni que col·labori en fer-los fora en cas que hi hagi una ordre judicial.
- Que la policia local no acompanyi les empreses energètiques o d'aigua a tallar els subministres de l'edifici ocupat.
- El consistori no s'ha de desentendre de la situació de les famílies que viuen a l'edifici ocupat sinó que els ha de garantir els mateixos drets i ajuts que la resta de la població, també el dret a l'empadronament.
- L'ajuntament no ha de pensar que aquestes persones tenen la necessitat d'habitatge resolta, perquè sovint el nou edifici requereix tasques de rehabilitació i arranjaments i accés als subministraments, i s'han de poder acollir als ajuts com la resta d'habitatges.

4.3.6. Polítiques de joventut

Posicionament ideològic

Partim de la consideració del jovent com a subjecte polític que viu de forma particular i diferenciada el seu dia a dia en una societat capitalista i patriarcal, ja sigui a nivell laboral, d'accés a un habitatge propi, d'experimentació de la seva sexualitat, de participació i vinculació política, del tractament que rep per part dels mitjans de comunicació, etc. D'aquesta manera entenem que el jovent és el motor d'inici de mobilització i canvi i que cal treballar per visualitzar la seva realitat i les alternatives proposades des d'aquest col·lectiu al model actual.

Espais i model de socialització

El jovent és el col·lectiu que més temps passa al carrer, relacionant-se, experimentant i descobrint; és al carrer on s'expressen les inquietuds i es busquen solucions. Les diverses ordenances del civisme han anat limitant i sancionant moltes de les activitats que fins ara es realitzaven al carrer. Alhora aquestes ordenances han reglat de tal forma l'espai públic que impedeix amb través burocràtiques i econòmiques la realització d'activitats i actes a tota entitat que vulgui utilitzar aquest espai.

Una de les conseqüències de la privatització de l'espai públic és la situació en la que ens trobem actualment; els diferents espais d'oci estan gestionats i pensats des dels adults, fet que exclou el jovent de decidir quines són les diferents opcions d'oci en les que vol participar. Al mateix temps, es planteja un model d'oci que promou el consumisme, el sexisme i l'individualisme, sovint basat en la drogodependència que fomenta l'alienació per tal de fer més suportable la precarietat existent entre el jovent

Propostes d'actuació política:

- Retriada de les lleis del civisme.
- Facilitar l'ús de l'espai públic.
- Defensa dels espais alliberats i autogestionats.
- Cedir part de la gestió dels equipaments públics al jovent associat o organitzat.
- Promoure activitats d'oci que no es basin en el consumisme sinó que tinguin com a objectiu fomentar la relació entre els joves.
- Aglutinar, donar veu i recolzar aquells col·lectius i grups de joves que treballin per la reivindicació d'espais propis per tal de poder desenvolupar les seves activitats; ja sigui mitjançant l'ús de l'espai públic, d'espais autogestionants, llogats o municipals.

Treball i precarització laboral

La principal problemàtica que aguditza la precarietat juvenil, és la precarietat laboral: amb el treball submergit, el treball no remunerat a la llar, la subocupació i el "pluriempleo", les males condicions de treball, l'escassetat d'ingressos i la baixa -quan no nul·la- protecció social dels joves.

Propostes d'acció política:

- Crear una borsa de treball juvenil que permeti donar sortida laboral a través de les empreses privades i la contractació pública en empreses públiques, serveis remunicipalitzats..

- Fer ús dels recursos propis del territori perquè siguin motor econòmic i una possible font de creació de llocs de treball.
- Donar suport i assessorament a les joves precàries a través dels diferents serveis dels que disposen els ajuntaments.
- Aglutinar, donar veu i recolzar aquells col·lectius i grups de joves que treballin per la reivindicació dels drets laborals del jovent, alhora que intentar fomentar la creació de xarxes de suport- amb coordinació a les altres organitzacions de l'Esquerra Independentista que treballen en aquest àmbit- entre aquest col·lectiu per tal de fer front a aquesta situació.

Habitatge i emancipació

El jovent té la necessitat de trobar espais propis on poder desenvolupar els projectes de vida propis, la intimitat, les relacions i l'autonomia respecte l'entorn familiar. Aquesta necessitat d'emancipació domiciliària o habitacional, és un aspecte fonamental per a la resolució personal i col·lectiva dels conflictes d'autonomia-dependència tant materials com simbòlics. Tanmateix, actualment existeixen una sèrie d'elements que fan impossible aquesta emancipació.

Propostes d'acció política:

- Creació d'una taula d'habitatge municipal en la que les joves hi puguin participar, que no sigui merament consultiva.
- Creació d'una "Borsa Municipal d'Habitatges"
- Facilitar el servei d'informació, assessoria tècnica i jurídica per casos d'assetjament immobiliari.
- Posicionar-se amb les afectades de processos d'execució hipotecària.
- Servei d'informació sobre els processos de transformació urbanística i la infraestructura necessària per promoure i dur a terme processos de participació ciutadana relatius a aquests processos.
- Suport a aquelles okupacions d'habitatges i locals que portin molt de temps abandonats i que pretenguin donar-los un ús social i obert al barri i a la ciutat.
- Aglutinar, donar veu i recolzar aquells col·lectius i grups de joves que treballin per la reivindicació d'un habitatge digne pel jovent i el conjunt de la societat i que al mateix temps denunciïn la situació actual pel que fa aquest àmbit.

Drets sexuals i rols de gènere

Entenem que vivim en una societat heteropatriarcal basada en l'explotació de les dones a través de la divisió sexual del treball i que perpetua l'opressió d'aquestes amb les institucions socials i polítiques amb què es sustenta: família, matrimoni, església, escola i estat. En base aquesta situació, el jovent es veu evocat a reproduir els rols imposats des de les diferents estructures mencionades.

Propostes d'acció política:

- Creació de centres de joves de salut sexual i reproductiva.
- Fer tardes específicament pels joves als CAPs dels municipis per poder rebre informació dels mètodes anticonceptius no agressius.

- Fomentar que s'abordi a les escoles públiques els temes de desenvolupament i salut sexual i reproductiva d'una manera integral, feminista, no criminalitzadora de les opcions sexuals i identitats sexuals diverses i sobretot no centrada en la penetració.
- Fomentar punts de trobada on es puguin abordar temes com la violència de gènere i sexual d'una forma comunitària i empoderadora, no (només) assistencialista.
- Aglutinar, donar veu i recolzar aquells col·lectius i grups que treballin per la conscienciació en aquest àmbit, alhora que fomentar espais per abordar les problemàtiques existents d'una manera col·lectiva i feminista. Treballar per canviar el model dels serveis d'informació dels municipis per tal que s'integrin els diferents punts especificats anteriorment.

4.3.7. Diversitat funcional i salut mental

Plantejament

La CUP ha de ser un instrument d'alliberament de la discriminació a què estan sotmeses les persones amb diversitat funcional i el col·lectiu de persones afectades per una malaltia mental. Una discriminació que té les seves arrels en un model de societat classista, patriarcal, paternalista, no inclusiva i no dissenyada per a tothom. Són diverses les barreres (arquitectòniques, actitudinals, de comunicació...) que impedeixen la participació d'aquests col·lectius i individus en la societat, l'accés a l'ocupació, la salut, l'educació, l'oci o l'habitatge en igualtat de condicions a la resta de la ciutadania.

Des de la CUP apostem per un nou model de societat centrat en les necessitats i la realització plena de les persones, on cadascú faci una aportació a la comunitat segons la seva capacitat i rebi segons les seves necessitats.

La CUP ha de treballar per garantir plenament els drets individuals i col·lectius de totes les persones, sense que ningú no en quedi exclòs per raó de la seva diversitat funcional o pel fet de patir una malaltia mental.

- Tots i totes som susceptibles de patir una malaltia mental o discapacitat al llarg de la nostra vida.
- La diversitat enriqueix la vida comunitària. Necessitem construir un nou model social que faciliti la incorporació sense cap tipus de barreres d'aquests col·lectius, sovint exclosos i oblidats.
- El nivell de civilització d'una societat/comunitat es pot mesurar pel respecte i la consideració que aquesta societat té pels col·lectius més vulnerables.

Propostes en l'àmbit de la salut

- Definir uns protocols socio-sanitaris específics per a l'atenció de les persones amb diversitat funcional, que evitin les negligències i/o problemes en l'atenció sanitària que sovint aquestes persones pateixen.
- Definir uns protocols socio-sanitaris específics per a l'atenció de les persones afectades per una malaltia mental, que evitin les negligències i/o problemes en l'atenció sanitària que sovint aquestes persones pateixen, en especial en relació amb una malaltia mental greu.
- Millora de les polítiques de prevenció i les condicions sanitàries i socio-sanitàries de les persones amb diversitat funcional, així com de l'atenció mèdica i de les prestacions ortopèdiques i protèsiques adreçades a aquest col·lectiu.

Propostes en l'àmbit del dret a l'educació i formació

- Escola pública, catalana, laica, de qualitat i veritablement inclusiva, dins del marc de l'escola ordinària.
- Mentrestant, hem de garantir el compliment de les Bones Pràctiques Inclusives d'alumnes amb diversitat funcional dins dels centres d'ensenyament ordinaris.
- Garantir la ràtio de professorat de suport i d'educació especial per centre i d'alumnat per aula a fi d'assegurar la qualitat de l'educació.

Propostes en l'àmbit de l'habitatge

- Promoure una legislació per garantir l'accés en igualtat de condicions a totes les persones amb diversitat funcional que requereixin un habitatge adaptat.
- Definir programes orientats a l'adaptació progressiva de totes les promocions d'habitatges per a que compleixin els paràmetres tècnics d'accessibilitat. Això inclou la dotació de pre-instal·lacions domòtiques en la totalitat dels habitatges.
- Creació d'una xarxa pública de pisos tutelats per garantir l'autonomia i la integració social en igualtat de condicions a totes les persones amb malalties mentals que ho requereixin.
- Augmentar el nombre de places de les residències adreçades a les persones amb malalties mentals greus. Residències no tancades que permetin la relació dels malalts amb el seu entorn.

La creació d'ocupació, lluita contra l'atur i la precarietat i la renda bàsica universal

- **Polítiques actives d'ocupació** i prioritització dels recursos cap a l'orientació laboral i la recerca de llocs de treball en empreses ordinàries per a les persones amb diversitat funcional i/o afectades per una malaltia mental.
- Impulsar **els Serveis d'Integració Laboral (SIL)** amb la finalitat **d'afavorir la inclusió de les persones amb diversitat funcional en l'àmbit laboral**
- Impulsar el **Programa d'Inserció Laboral (PIL)** específic per a les persones afectades per malalties mentals. Tallers ocupacionals i Centres especials d'ocupació per a persones amb dificultats d'inserció en empreses ordinàries.
- Aprovar una **Renda bàsica de ciutadania** adreçada a les persones sense ingressos. Aquesta renda bàsica, de caràcter universal, també permetria el sosteniment econòmic de les persones amb malalties mentals greus i/o amb diversitat funcional que no poden desenvolupar una activitat laboral remunerada.

Urbanisme sostenible i dret a l'accessibilitat i a la mobilitat

- Aplicar paràmetres d'accessibilitat universal o Disseny per a Tothom, tant en l'entorn urbà, com en l'habitatge i el transport, per tal de fomentar la supressió de barreres arquitectòniques, urbanístiques i de comunicació i promoure el transport adaptat.
- Garantir a tot el territori un transport públic totalment accessible per tal que tothom, i també les persones amb diversitat funcional, puguin desplaçar-se de forma segura i autònoma.
- Definir i oferir el Servei de transport Porta a Porta com a servei públic de transport. Tarifes del servei establertes en els paràmetres del servei de transport públic ordinari. No penalitzar amb tarifes abusives els usuaris/àries amb diversitat funcional que necessiten d'aquest servei per al seu desplaçament i autonomia personal.

Lleure Inclusiu

- Legislació i reglaments que garanteixin l'adaptació de les instal·lacions d'oci i cultura per a fer-les accessibles a tothom. Fer seguiment del compliment d'aquestes normatives.
- Afavorir la participació activa de les persones afectades per malalties mentals, i d'altres col·lectius amb diversitat funcional, en els programes de cultura i lleure de l'àmbit municipal.
- Facilitar espais i recursos per tal que els col·lectius de persones afectades per malalties mentals i els col·lectius de persones amb diversitat funcional puguin desenvolupar de forma autònoma les seves activitats culturals i de lleure obertes a tota la comunitat (tallers de ràdio; tallers de teatre; tallers de música, etc.)
- Facilitar i Fomentar la pràctica d'activitats esportives entre les persones amb diversitat funcional com un element bàsic per a la salut i el benestar.

Campanyes de sensibilització (Responsabilitat social)

- Promoure l'adopció de noves pràctiques en les maneres de fer, pensar i planificar que atenguin la diversitat de la societat i que afavoreixin l'accessibilitat de qualsevol persona a tots els àmbits socials.

Discussió i Aprovació de la Nova Llei d'Accessibilitat

En l'actualitat (març 2014), la nova Llei d'Accessibilitat es troba en període de discussió parlamentària. La CUP-AE ha presentat 114 esmenes a la Llei. Posteriorment, s'haurà de desenvolupar el codi d'accessibilitat. Hem d'impulsar mesures de participació transparents, democràtiques, plurals, efectives i vinculants en tots aquells aspectes que consensuïn els agents implicats.

4.3.8.Sobirania tecnològica

Plantejament

És innegable la penetració cada vegada major de una gran diversitat de dispositius tecnològics en les nostres vides, des de l'àmbit laboral al personal. La tecnologia intervé en moltes de les activitats del dia a dia de la majoria de la població als PPCC. En l'àmbit personal cal destacar el ús massiu tant de la informàtica personal (PC) com de la telefonia mòbil.

El més rellevant no és constatar quins canvis concrets genera la introducció de la tecnologia a la vida quotidiana, sinó el fet que amb certes d'aquestes introduccions es generen canvis culturals (més o menys profunds) que arriben per quedar-se, p.e. telèfon mòbil, correu electrònic, cercador google, missatgeria instantània (whatsapp)... Per usar aquestes tecnologies pràcticament estem en mans exclusivament (i per tant en dependència) de tercers, concretament grans empreses que representen directament els interessos del gran capital (Google, Microsoft, IBM, Apple....). Aquesta situació ens obliga a prendre un posicionament polític i, pels que volem construir la independència per canviar-ho tot, propostes per construir una alternativa.

Evidentment cap d'aquests problemes són nous i ja existeixen múltiples moviments de resposta. Des del moviment del Programari Lliure, el del Maquinari Lliure, el Open Acces... fins a plantejaments de guifi.net i servidors autogestionats com nodo50 amb un plantejament més integral d'ús de la tecnologia.

Malgrat la gran feina d'aquests diversos moviments la realitat social ens fa constatar que la feina per fer és encara molta. Si bé segurament el moviment amb més trajectòria i més èxits ha estat el del Programari Lliure, la penetració social d'aquesta tecnologia és encara menor, i no sense certes renúncies en els seus plantejaments.

Així doncs, enmarcat en el projecte de construir uns Països Catalans independents política i econòmicament, cal que ens plantejam des de la CUP però sobretot des dels moviments socials quina o quines són les propostes que volem desenvolupar, en l'àmbit tecnològic per la societat més lliure i justa que estem construint.

Per fer-ho ens cal una proposta política global, que incorpori la suma de propostes i reivindicacions concretes de cada una de les lluites socials que ja es donen, però que alhora les uneixi i les superi. Cal plantejar que siguem el poble el que tinguem la iniciativa de plantejament i satisfacció de necessitats, també en l'àmbit tecnològic. Per això ja no ens val només el plantejament d'alternatives a cada nova necessitat que crea el desenvolupament actual de la tecnologia sinó anar més enllà per autogestionar-nos i autogovernar-nos democràticament també en aquest àmbit.

La dependència tecnològica és quelcom que cal abordar. Dependència de grans capitals transnacionals en múltiples àmbits: desenvolupament de noves tecnologies, infraestructures i emmagatzemament de dades, comunicacions, etc...

La qüestió del desenvolupament tecnològic té una peculiaritat respecte altres sectors productius i és que la pròpia producció es dona en un àmbit internacionalitzat i que en els PPCC no comptem amb gaires infraestructures de les quals el poble, en un moment de canvi en la correlació de forces, es pugui apropiat, com si que passaria en altres sectors productius. Així doncs el desenvolupament d'infraestructures pròpies esdevé quelcom clau. De manera anàloga cal plantejar la creació d'aquest mateix tipus d'infraestructures al servei dels moviments transformadors que avui per avui lluiten en els PPCC. De forma anàloga a les infraestructures la qüestió del coneixement (entenent el programari com a coneixement) és també clau, si bé el camí es troba més traçat en aquest aspecte segueix havent-hi una falta d'alternatives alliberades i alhora una falta de penetració de les mateixes en la societat.

Propostes d'acció política:

- **Programari lliure:** El programari utilitzat i facilitat per l'administració ha de complir amb quatre requisits:
  - Que sigui en català. El programari no pot quedar exclòs de la llengua vehicular del nostre poble.
  - Que s'utilitzi estàndards oberts per emmagatzemar les dades per tal de garantir l'accés perenne a les dades.
  - Que es pugui garantir la seguretat del programari per mitjà de terceres persones.
  - Que sigui programari lliure.

Per altra banda, cal prevenir de l'ús d'aquell programari on, sota la imatge d'inofensiva i pràctica, s'hi amaguen interessos comercials i/o polítics amb l'ús de les dades personals dels usuaris i usuàries o, senzillament, no se'n coneix el tractament i l'ús de les dades. Cal doncs, educar sobre el control social que comporten certes eines telemàtiques. Cal trobar els mitjans per formar i conscienciar en l'ús del programari lliure. S'han de potenciar polítiques que permetin l'arrelament i desenvolupament del programari lliure. És necessari trencar amb la dinàmica d'ús de programari pel fet de ser més pràctic, s'ha d'incidir en les implicacions socials del programari i en la importància del coneixement del funcionament de les eines telemàtiques que s'utilitzen.

- **Accessibilitat:** Creiem que cal complir tres nivells d'accés a la informació:
  - Tota la informació d'interès públic ha de ser accessible per tots els canals possibles.

- La informació ha d'estar publicada en formats lliures. Només aquest fet pot garantir l'accés universal.
- La informació ha de poder ser tractada. És a dir, s'ha de facilitar en formats que en permetin el processament de forma fàcil i àgil.
- **Infraestructures:** S'ha de garantir l'accés a internet a tota la societat i d'aquelles eines necessàries pel desenvolupament telemàtic. Per aquest fi, s'han de tenir en compte projectes ja existents -com guifi.net- que poden satisfer aquestes necessitats. Per altra banda, s'han de posar les eines per tal de que mica en mica aquests serveis estiguin autogestionats a nivell municipal o de barri. S'ha de prioritzar la descentralització dels serveis telemàtics per garantir un sistema robust, però, alhora, s'ha de preservar la intimitat personal i garantir la màxima seguretat.

4.3.9. Protecció animal

Crear una oficina de protecció animal on es gestionà , treballarà i vetllarà pel compliment de la llei de protecció animal i normatives municipals

Crear una oficina de protecció animal, vinculada a la regidoria de Medi Ambient, on es gestionà, treballarà i vetllarà pel compliment de la llei de protecció animal, normatives municipals, promoure les adopcions, campanyes de conscienciació, col·laboracions a les escoles, control de recollida d'animals abandonats, perduts o requisats i el control de les colònies de gats. (A les poblacions de fora de la C.A. de Catalunya hauran de plasmar al seu programa tots aquells punts de la llei esmentada sobre protecció animal que no recull la llei de la seva C.A.)

Contra el maltractament i els abandonaments

Controlar i vetllar per tots els punts de la llei i normatives que fan referència a les obligacions i prohibicions dels propietaris d'animals de companyia, en matèria de condicions i manteniment del animal, abandonaments i sobre el maltractament. Fer complir els punts de l'ordenança municipal (si es té) i la llei sobre la tinença responsable d'animals de companyia, en aquest sentit la policia municipal haurà d'informar a l'oficina de protecció animal, o regidoria competent de qualsevol situació irregular i aquesta fer les actuacions necessàries per tal de sol·ventar l'anomalia.

Els ajuntaments han de rescatar els animals de companyia si hi ha indicis que se'ls maltracta o tortura, si presenten símptomes d'agressions físiques, desnutrició o atenció veterinària deficient o si romanen en instal·lacions indegudes. Aquests una vegada recuperats, seran inclosos a la bossa d'adopcions gestionada pel propi ajuntament. El propietari rebrà les sancions oportunes.

Prohibició de fer servir gossos per realitzar tasques perilloses, amb la policia o seguretat privada en instal·lacions municipals o via pública. Aquest son exposats a una pressió psíquica i física durant els processos d'entrenament i posteriors serveis, i en la majoria dels casos simplement son un complement estètic dels cossos de seguretat.

Establir mecanismes per tal d'acollir als animals de companyia de les persones que siguin acollides als centres o albergs per a persones sense sostre, per tal que corrin el perill de ser deixats al carrer.

Prohibir totes aquelles festes i actes lúdics on els animals pateixen maltractament físic i/o psíquic:

- El Bou embolat
- Círcs amb animals

- Atraccions de Fira amb animals
- Curses de Braus
- Qualsevol altre acte o celebració on els animals pateixin física o psicològicament

Contra el sacrifici dels animals de companyia abandonats

Controlar la prohibició de sacrificar gats i gossos sota custòdia de l'ajuntament a les instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, i als nuclis zoològics en general, excepte pels motius humanitaris i sanitaris que s'estableixin per via reglamentària. En aquest cas, s'haurà de presentar un informe veterinari detallat abans de sacrificar al animal, i serà l'oficina de protecció animal, o si no hi ha, els tècnics i regidor competent de l'ajuntament qui autoritzi el sacrifici.

Espai per a gossos

Construcció de Pipi cans / Àrea de gossos, adequats a les necessitats dels gossos i que respectin unes mides mínimes per poder ser també un espai d'esbarjo per a gossos, on hi hagin ombres, bancs per seure i papereres per dipositar els excrements dels animals. Aquest haurà de ser tancat adequadament perquè els animals puguin estar deslligats.

Treballar i conscienciar perquè els animals de companyia siguin admesos als comerços, transport públic i platges sempre que vagin lligats o no sigui contraproductiu en aspectes cívics o higiènics.

Colònies de gats

Promoure, mantenir i controlar les colònies de gats de carrer i fer-se càrrec de les esterilitzacions, alimentació i control veterinari d'aquests gats. Per aquest motiu, es demanaran les subvencions que les diputacions ofereixen anualment per aquest motiu. I buscarà la col·laboració de veïns i associacions sense ànim de lucre, que ja treballen a molts pobles per aquest fi.

Control per la gestió adequada dels animals abandonats o perduts

L'ajuntament, haurà de tenir el control exacte, de tots els animals que es recullen al carrer i son traslladats al centre d'acollida municipal o subcontractat, mitjançant dos informes per cada animal recollit, un, ho farà la policia municipal i l'altre, l'empresa o persones encarregades de la recollida. Aquest informe haurà de ser acompanyat per dues fotos diferents del animal, i incloure les característiques, les circumstàncies de captura, trobada o lliurament, de la persona que n'ha estat propietària, si és coneguda, i les dades de l'animal.

Gestió municipal dels animals abandonats o perduts, o en el cas que no sigui possible, concertar el servei amb associacions de protecció i defensa animal

En la prestació del servei de recollida d'animals abandonats o perduts, els ajuntaments que no tingui capacitat o infraestructures necessàries per dur a terme aquesta tasca amb garanties, poden concertar-ne l'execució amb entitats externes, obligatòriament amb associacions de protecció i defensa dels animals legalment constituïdes. Aquestes podran subcontractar l'acolliment dels animals, per manca d'espai, a empreses privades que no es dediquin a tasques que entrin en conflicte amb l'esperit de la llei, incineració, control de plagues...

Espai adaptat a les dependències municipals per albergar temporalment un animal

Adaptar un espai al local de la policia o altre dependència municipal, per tal de poder deixar al animal recollit en un lloc adequat, en el cas que la recollida del animal sigui concertada a una entitat externa, i aquesta demori la recollida.

Control i gestió de l'obligació de vacunar, identificar i esterilitzar als animals donats en adopció.

Els animals, en el moment de ser adoptats, hauran d'haver passat una revisió veterinària i hauran de ser, desparasitats, identificats mitjançant el microxip, vacunats i esterilitzats. Aquestes

intervencions veterinàries, hauran de ser registrades en un informe veterinari que s'adjuntarà al informe de recollida. Aquest punt es una obligació davant la llei i moltes normatives municipals, però sovint es ignora.

Control de plagues amb mètodes innocus i evitar l'ús d'insecticides i pesticides

Controlar les plagues d'aus o altres animals amb mitjans innocus que permetin l'esterilització dels animals o dels ous, impulsant la instal·lació, per exemple, de colomeres ecològiques. Evitar l'ús d'insecticides i pesticides perillosos per a la fauna i fomentar l'ús de repelents naturals.

Declaració del Municipi per la protecció animal

Declarar al municipi, Municipi per la protecció animal. En aquesta declaració, es trobaran tots els punts abans descrits i el compromís Fomentar l'educació, conscienciació i el respecte als animals. El municipi seria identificat amb un distintiu revisable anualment per comprovar que tots els punts són respectats. (Molt semblant al que es dona per l'estat de les platges).

5.FEMINISME I ALLIBERAMENT DE GÈNERE

5.1.POSICIONAMENT IDEOLÒGIC

Definim el sistema patriarcal com aquell que es basa en una organització social on el col·lectiu homes ostenta el poder, és a dir, és el sistema de dominació del col·lectiu homes sobre la resta de col·lectius. Aquesta organització social implica una divisió de funcions i àmbits socials en relació al sexe. Històricament a les dones se'ns ha relegat a l'àmbit privat (tasques de la llar i cura dels fills/filles) i als homes a l'àmbit públic (on es gestiona el poder). El procés de socialització que implica la vida ens educa per realitzar aquestes tasques socials assignades en funció al sexe i amb ella van adjunts tot un seguit de valors i actituds (rols de gènere).

També entenem que el sistema patriarcal és el que sustenta el propi sistema capitalista i que aquests dos es retroalimenten constantment. Així que com a CUP treballem per la supressió del sistema patriarcal i capitalista, però entenent que la supressió del sistema capitalista no acabarà amb el patriarcat ja que aquest produeix les seves pròpies opressions.

Així doncs, el posicionament ideològic de la CUP és la perspectiva feminista revolucionària, és a dir, com a dona, com a treballadora i com a ciutadana d'un país oprimint. Treballarem des de aquesta perspectiva contra les desigualtats de sexe-gènere, les desigualtats laborals i l'alliberament nacional dels PPCC.

5.2.PROPOSTES D'ACCIÓ POLÍTICA MUNICIPAL

Dret a l'avortament lliure i gratuït

El dret a una maternitat lliure ha estat i malauradament continua sent, un dels eixos centrals de la lluita feminista. Fins que la dona no pugui controlar de manera absoluta la seva pròpia reproducció, no podrem alliberar-nos. El control de la reproducció de les dones és un dels pilars fonamentals de l'opressió patriarcal i també molt especialment del capitalisme.

Aquest dret, lluita central del feminisme al nostre país, està sent retallat per l'actual govern espanyol que preparen una nova llei que implicarà un gran pas enrere en el dret de les dones a casa nostra.

Propostes d'acció política:

- Presentar mocions als ajuntaments sobre dret avortament on s'insta al parlament a crear llei pròpia, recolzament i creació de xarxes de suport.
- Crear projectes feministes revolucionaris on es doni informació, suport i alternatives a les dones que vulguin interrompre l'embaràs, a partir de la col·laboració amb col·lectius feministes, plataformes de defensa dels drets o l'EI.
- Creació de taules de drets sexuals i reproductius que vetllarien pels drets de les dones gestionada a partir d'agents socials implicats.
- Treballar amb la xarxa feminista del municipi o comarca o crear espais si no hi són.

Les conseqüències de les retallades en l'emancipació de les dones

Sota l'excusa de l'actual crisi econòmica els diferents estats neoliberals estan efectuant greus retallades en serveis i drets socials. Per aconseguir avançar cap a la igualtat d'oportunitats i

l'autonomia personal de les dones, calen uns serveis públics de qualitat que assumeixin aquelles tasques que tradicionalment hem fet les dones. Si hi ha retallades en l'assistència a la gent gran, a les escoles bressols, en els serveis socials en general, si no hi ha inversió en reeducar a la població vers els comportaments sexistes... la càrrega del treball domèstic, reproductiu i de cura continuarà caient a les esquenes de les dones impossibilitant cap tipus de reconciliació entre la vida laboral i personal, suposant un retrocés important dels drets aconseguits per la lluita feminista.

Propostes d'acció política:

- Treballar propostes a nivell municipal que permetin no rebaixar cap dret més en les vides de les dones i reclamar-ne més i millor.
- Incloure el discurs transversal a la lluita municipal institucional en tota la defensa dels drets socials, Incloure el concepte de la precarietat econòmica que crea violència intrínseca i incloure concepte que la crisi econòmica reforça el patriarcat a través de la mercantilització dels serveis socials i públics i que les tasques domèstiques i de cura es carreguen sobre les dones.
- Participar en les plataformes, assemblees i xarxes que estan sortint pels drets socials a diferents parts dels PPCC, intentant des de la CUP donar la visió de gènere a totes les reivindicacions que es facin.
- Presentar mocions per evitar retallades i assegurar serveis municipals que afecten especialment a col·lectius de dones més vulnerables (immigració, violència de gènere...).
- Estudiar la creació de serveis de municipalització dels treball de cures a través de bosses de persones en situació d'atur o sense prestació que realitzi serveis de cures (infants, gent gran, persones dependents, tasques de neteja i manteniment de la llar) a través de la mediació o contractació directa per part de les administracions locals.
- Fer visibles les dones en els centres escolars, afegint els estudis de gènere com a matèria transversal, «gender mainstreaming», en el sistema educatiu. D'aquesta manera, s'haurien d'incloure totes aquelles qüestions de gènere tant històriques (incloure les dones de la història que han sigut silenciades), socials i econòmiques en les matèries curriculars que siguin pertinents, per tal de fer visibles a l'escola i conscienciar als infants, com a mínim, sobre les desigualtats que hem patit i patim encara les dones en la societat, afegint fins i tot els condicionals d'origen, religió i condició/orientació sexual, entre d'altres, que també intervenen en aquest procés de discriminació.
- Revisar el funcionament del telèfon d'assistència 016 i millorar-ne els protocols d'actuació, si fos necessari.

Alliberament LGTBI

L'alliberament LGTBI i la defensa dels drets de les persones LGTBI ha de ser un eix fonamental de la nostra lluita contra les desigualtats. Aquesta lluita s'ha d'enfocar, no com una qüestió sectorial, sinó en base a la defensa dels drets de les persones LGTBI, amb una perspectiva interseccional, es a dir, tenint en compte que les persones LGTBI estem travessades per múltiples identitats de gènere, (ètnia, classe social, edat, origen i tenim capacitats diferents i vivim en contextos diversos), i a través de la lluita contra l'heteronormativitat i el binarisme sexual, entenem que aquests són les principals fonts de discriminació.

Propostes d'acció política:

- Realitzar propostes concretes a nivell municipal que garanteixin els drets universals del jovent LGTBI. Una de les possibilitats seria crear polítiques que afavoreixin el lloguer social a aquestes persones, ja que moltes tenen problemes per poder continuar vivint amb la seva família.
- Defensar polítiques de joventut que puguin construir espais per poder expressar-se sexualment d'una forma lliure.
- Presentar mocions i accions que defensen una educació que tracti de manera adequada la realitat LGTBI.
- Incidir en la importància, l'eficiència i el desenvolupament dels diferents plans d'igualtat municipals.
- Treballar amb col·lectius de la comarca o crear espais per treballar problemàtiques concretes que es pugui desenvolupar en l'àmbit més local i personal.

Les violències de gènere

Les violències de gènere són les violències que s'exerceixen contra les dones només pel fet de ser dones. La violència contra les dones és una de les violacions dels drets humans més habitual de les que es cometen als Països Catalans, sent una de les conseqüències més greus del sistema patriarcal i capitalista degut a la desigualtat de poder entre gèneres en la societat. És, per tant, un problema universal que afecta a totes les classes, grups socials i ètnies. És un problema públic que requereix de la intervenció de l'Estat, afecta a tota la societat i és un assumpte de drets humans. Però també entenen que la dependència econòmica de les dones de classe obrera dificulta, encara més, la situació envers la violència d'aquestes dones.

Propostes d'acció política:

- Tornar a reapropiar-se de la crueltat que suposen els assassinats de dones pel simple fet de ser dones. Utilització del concepte de *femicidi* i recuperar concepte d'assassinat polític, a través d'actuacions concretes al municipis i comarques sempre que hi hagi un assassinat d'una dona per violència de gènere (sonar campanes, comunicat institucional...).
- Donar-li importància a les agressions que ocorren als moviments socials del municipi o la comarca, i afrontar el problema com un fet públic i polític.
- Realitzar pedagogia entre els col·lectius de dones municipals o comarcals més institucionalitzats per tal que no assumeixen cert discurs de les institucions
- Presentar mocions i fer accions per evitar retallada i supressió de serveis municipals que afecten a aquest col·lectiu de dones (SAID, SIES..)
- Educar a la infància en els valors de la igualtat, el respecte i la convivència fomentada en la cultura de la pau, enfocats a eradicar d'arrel la violència de gènere.

6. MODEL URBÀ: UNA CIUTAT MÉS AFABLE I INTEGRADA EN L'ENTORN

6.1. EL TERRITORI I LA CIUTAT

L'ordenació del territori ha de fer compatible la protecció del medi amb un model sostenible d'espais lliures, infraestructures, equipaments, pobles i ciutats. El pla d'ordenació urbanística municipal, a nivell local, compleix la doble funció d'ordenar el territori i definir el règim jurídic del sòl en tot el terme municipal. Una acurada classificació del sòl en urbà, urbanitzable i no urbanitzable és el primer i més immediat instrument de protecció del sòl rústic en front de l'expansió urbana. La crisi econòmica, social i ambiental en la que estem instal·lats, ens indica que la sostenibilitat del territori passa, en molts casos, pel decreixement. Per tant, hem de reivindicar que no s'urbanitzin nous territoris i que la consideració d'urbanitzable o urbà, reverteixi a rústic (no urbanitzable) quan, passat el termini per a la seva transformació, restin pendents d'urbanitzar.

La CUP defensa un model de ciutat compacta, mediterrània i diversa, on cada una de les seves parts presenti un grau de complexitat, barrejant amb l'activitat residencial equipaments comerç, indústria, infraestructures i serveis. Una ciutat dinàmica i intensa, complexa i socialment cohesionadora. Aquest model requereix densitats raonablement altes i una bona integració territorial. Per fer-la possible és necessari apostar per la renovació de la ciutat construïda, moderar el consum del sòl i protegir les àrees no urbanitzables.

El model de ciutat dispersa destrueix el seu entorn i el paisatge, no afavoreix l'espai públic i dificulta la barreja social. La creació de zones amb usos exclusius (residencial, administratiu, comercial, etc.) provoca una disminució de les relacions socials, l'ús abusiu del transport privat i la seva desertització a partir de determinades hores, també dificulta la compaginació de la vida personal i laboral, especialment per qui té persones dependents a càrrec.

Hem de treballar per adaptar l'urbanisme a les necessitats de la ciutadania i no a l'inrevés, tenint sempre en compte la variant de gènere, així com els drets de les persones amb mobilitat reduïda. El dret de tots els habitatges a disposar d'unes infraestructures mínimes, no ha d'impedir la millora qualitativa d'aquestes (marquesines en les parades d'autobús, ampliació de voreres, equipaments adaptats com els sanitaris públics, canviadors per a nadons...) i eliminació de punts de risc de l'espai públic (barreres arquitectòniques, obres mal senyalitzades...).

6.1.1. Urbanisme local al servei del poble

De forma genèrica, amb un grau de concreció desigual i un progressiu intervencionisme per part de l'Estat, les diferents comunitats dels Països Catalans, tenen competències plenes en ordenació del territori, urbanisme i habitatge. L'urbanisme és «una funció pública que abasta l'ordenació, la transformació, la conservació i el control de l'ús del sòl, del subsòl i del vol, l'urbanització i l'edificació, i la regulació de l'ús, de la conservació i de la rehabilitació de les obres, els edificis i les instal·lacions». Directa o indirectament, l'urbanisme, disposa d'una regulació força precisa, amb una llarga tradició, tant en els vessants científics i tècnics, com en els jurídics i institucionals, que massa sovint ha servit als interessos d'una minoria.

L'urbanisme és un dels àmbits en què els ajuntaments tenen poder d'intervenció, és a dir, capacitat de proposar el model que ha d'adoptar el territori del seu municipi i, un cop aprovat el planejament general, desenvolupar-lo sense que cap altre estament hi pugui interferir. L'ordenació del territori, l'urbanisme i l'habitatge són competències que l'ordenament jurídic espanyol permet "cedir a les autonomies" a través dels estatuts d'autonomia. En tant que la gestió de l'urbanisme és, tradicionalment, competència municipal, a l'ordenació del territori l'hi correspon encaixar el

trencaclosques que resulta de la suma de planejaments municipals. Tot i tractar-se d'un tipus de pla no executiu, l'absència de planejament territorial resta coherència a l'urbanístic. Tant és així que és difícil entendre l'urbanisme, quan hi manca l'ordenació del territori.

El desenvolupament legislatiu fruit de l'assumpció de competències en ordenació del territori i urbanisme, al Principat, va optar per separar els dos camps d'actuació, tant en l'aspecte legal com organitzatiu i competencial, de tal forma que un i l'altre van adoptar criteris i ritmes no sempre coincidents. Tenint present que les actuacions sobre el territori es plantegen a mitjà o llarg termini, les decisions preses avui que tindran la seva transcendència anys més tard, difícilment són esmenables. Per això la tasca de la regidoria d'urbanisme, tot i que planifica i fa balanços anualment, mai pot tancar a un any vista, sinó que la seva temporalitat s'ha d'adequar a períodes que es corresponguin a les actuacions concretes. La realitat que viuen avui molts municipis arreu dels Països Catalans, és patir les conseqüències d'un creixement extensiu i intensiu del fenomen urbà de difícil reversió (impactes, especulació, desequilibris, habitatge buits o fallits com a inversió, etc.).

La regidoria d'urbanisme és de les més importants d'un consistori perquè dona una visió molt general tant de l'ajuntament, com de conjunt del municipi. Disposa d'instruments que poden incidir de manera global i ajudar a la dinàmica de les altres regidories. L'urbanisme és, també, l'àmbit des del qual han proliferat les pràctiques de corrupció, especulació i agressions contra el territori. Degut al seu alt contingut tècnic, és un àmbit de difícil control que, fàcilment, pot restar a mans de l'interès de constructores, contractistes i tècnics, tant pel que fa a la construcció privada, l'obra pública o el subministrament de projectes o plans. Aquestes pràctiques estan estretament relacionades amb el finançament local i dels partits governants, afavorides per la laxitud dels controls i la pròpia legislació.

El poder local relacionat amb l'urbanisme ha facilitat durant dècades el manteniment del "*status quo*" de molts dels partits polítics del actual règim i del conjunt de les classes dominants. Només a través de propostes que obliguin a controlar el poder urbanístic local es podran superar situacions que han dut al malbaratament de recursos públics, l'especulació i la corrupció política. En aquest sentit, caldria restaurar el supòsit d'infracció urbanística aplicable a funcionaris, tècnics de l'administració i càrrecs públics per l'incompliment de la legalitat en matèria de llicències o execució de plans i programes (també per l'incompliment de terminis d'execució) i reforçar els organismes administratius i judicials (en aquest moment autonòmics o estatals) que vetllin pel control de l'urbanisme. El control dels favoritismes, la concessió de contractes, subcontractes i finançaments il·legals a partir de l'urbanisme local es podria garantir fent concórrer les competències de les administracions supramunicipal i local, per donar pas a un urbanisme al servei del conjunt de la població, equilibrat, just i que repercuteixi en la inversió municipal.

6.1.2. El Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM), una eina de planificació a mig i llarg termini que hem de saber aprofitar

El caràcter pluridisciplinar de l'urbanisme inclou diferents aspectes del coneixement humà: l'arquitectura (edificació i paisatge), l'enginyeria (infraestructures, accessibilitat), el dret (es concreta realitzant normatives legals), l'economia, la geografia, les ciències ambientals, la sociologia... El POUM és l'eina urbanística i jurídica per definir i ordenar el model de ciutat sota l'empara de la Generalitat, que té transferides les competències en ordenació del territori i urbanisme i la capacitat d'aprovar-lo. Per això és important fer una diagnosi del municipi per, després de contrastar-la amb el model de ciutat que volem, saber quin camí s'ha de seguir. El POUM dona una visió integral de la ciutat i el territori i tot i que, en determinades circumstàncies,

es pot revisar (és a dir, substituir-lo per un de nou), no té data de caducitat. Per tant, manté la vigència fins a l'aprovació d'un de nou.

La formació d'un POUM és un procés llarg i costós, en lo econòmic i lo polític. Però també és una oportunitat única de posar al dia el coneixement que es té del territori i els instruments de gestió de l'ajuntament, tant tècnics com personals. És en aquest sentit que la CUP ha d'articular un discurs i una acció política encaminada a aconseguir fer una correcta diagnosi prèvia. Abans de la redacció d'un POUM cal auditar la gestió del pla que s'ha de substituir per conèixer el grau d'aplicació i elaborar els estudis tècnics necessaris segons les condicions específiques de cada municipi. També és el moment d'impulsar la participació ciutadana a través del programa de participació que s'ha d'aprovar quans'inicia el procés de formació del nou planejament, el qual, preceptivament, ha d'incloure l'avenç de pla i l'estudi de sostenibilitat ambiental; el mercat del sòl i la situació del sòl no urbanitzable, els catàlegs de patrimoni i béns a protegir, el catàleg dels recursos naturals, l'estudi de mobilitat i dels serveis urbans (abastament d'aigua, residus i sanejament...)

Els ajuntaments han d'aplicar amb el màxim rigor i profunditat democràtica els principis generals de l'actuació urbanística, recollits en la legislació, i la CUP ha de saber defensar l'aplicació màxima d'aquests criteris fonamentals.

- L'acció del poder local ha de garantir un urbanisme sostenible.
- La comunitat ha de participar en les plusvàlues generades per l'actuació urbanística dels ens públics i dels particulars.
- S'ha de garantir i fomentar els drets d'iniciativa, d'informació i de participació de la ciutadania en els processos de formació dels plans i en la seva execució.

Una de les prioritats dels ajuntaments en aquest camp dotar-se d'una política de sòl públic i vetllar pels equipaments, les zones lliures i el dret a l'habitatge.

6.1.3. L'urbanisme com a eina d'acció social

Hem d'anar a una ordenació compacta que aglutini la població en els espais urbans, limiti la proliferació de nous assentaments dispersos i zones especialitzades que trenquen la cohesió social i que són contràries a la igualtat i la justícia social. L'urbanisme ha de ser un element integrador en tots els sentits i potenciar un model sostenible adaptat a les necessitats de la ciutadania i no a l'inrevés, tenint sempre en compte la variant de gènere, així com els drets de les persones a la mobilitat. Per això ha de millorar les infraestructures i eliminar els punts de risc de l'espai públic; afavorir la cohesió social en els processos de rehabilitació i la renovació del sòl urbà, a més de preservar i millorar el teixit urbà i les edificacions antigues i/o històriques per tal de consolidar un model de territori globalment eficient; ha de garantir la permanència d'aquells habitants que ho desitgin, evitant que zones amb altes taxes d'obsolescència i exclusió social passin a ser guetos d'activitats exclusives i "nous cosmopolites".

Un model equilibrat, ha de combinar zones verdes, espais públics, equipaments i habitatges, ja que són peces claus que contribueixen a la cohesió social, és a dir a la vinculació dels membres d'una col·lectivitat, entre ells i com a grup. L'urbanisme pot modificar la concepció i percepció que els ciutadans tenen de la seva pròpia ciutat, de manera que influeix en diversos aspectes subjectius, entre ells la percepció d'inseguretat o seguretat, un tema que actualment s'aborda des dels poders públics, principalment, mitjançant el control i la retallada de drets. L'urbanisme hi pot jugar (ha de jugar) un paper fonamental.

La ciutat s'ha de concebre i construir per als ciutadans, amb espais oberts i públics. Ha de ser un espai integrador, generador de col·lectivitats i complicitats, i ha de prestar especial atenció a l'ambient natural, la neteja, el mobiliari, la il·luminació que contempli l'estalvi energètic, el manteniment contra la degradació i a la supressió de barreres que generen percepcions d'aïllament, amb actuacions que fomentin el contacte entre les persones. Tots aquests aspectes influeixen directament no tan sols en l'atenuació de la sensació de por i inseguretat que pot generar una ciutat, sinó també a fer-la un espai realment segur. L'aposta ha de ser d'espais comuns vers espais privats, col·lectivitat vers individualitat, concentració vers dispersió, integració vers segregació.

Un model urbanístic coherent i adient no pot tendir a l'aïllament. En aquest sentit, el pla de barris seria un exemple a tenir en compte sempre que disposés d'un finançament adequat i evités despesa sumptuària. En aquesta línia, els ajuntaments haurien de reclamar el seu paper de protagonistes en intervencions sociourbanístiques:

Urbanisme sostenible

L'urbanisme sostenible requereix la utilització racional del territori i el medi i comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

Atès que el sòl és un recurs limitat, l'urbanisme sostenible, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la preservació i la millora dels sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient.

Participació en les plusvàlues

S'ha de garantir la participació de la comunitat en les plusvàlues generades per l'actuació urbanística dels ens públics i dels particulars, mitjançant la sessió de sòl i la urbanització/construcció dels sistemes (carrers, zones verdes i equipaments).

Publicitat i participació en els processos de planejament i de gestió urbanística

S'han d'establir mecanismes de participació popular en la planificació, adoptant un pla de participació ciutadana el més participatiu, plural i dialogant possible i duent-lo a terme.

S'han de garantir i fomentar els drets d'iniciativa, d'informació i de participació de la ciutadania en els processos urbanístics de planejament i de gestió.

Els processos urbanístics de planejament i de gestió, i el contingut de les figures del planejament i dels instruments de gestió, inclosos els convenis, estan sotmesos al principi de publicitat i han d'incorporar-se de forma expressa al planejament.

Tothom té dret a obtenir dels organismes de l'administració competent les dades certificades que els permetin conèixer llurs obligacions i assumir l'exercici de l'activitat urbanística.

Els processos d'informació pública han d'adoptar les més adequades formes de consulta i divulgació dels projectes urbanístics, els mitjans d'accés de la ciutadania a aquests projectes i als documents corresponents. Han de preveure la prestació d'assistència tècnica perquè es puguin comprendre correctament.

6.1.4. La política de sòl públic: equipaments, zones verdes i el dret a l'habitatge

És fonamental que cada municipi tingui una política de sòl que li permeti desplegar els seus projectes urbanístics estratègics. Per això caldrà:

- Oposar-se a la venda de sòl públic i tendir a augmentar-ne la quantitat disponible.
- Aplicar, quan sigui convenient, tots els instruments que la legislació urbanística i d'habitatge posa a disposició de l'ajuntament en matèria de política de sòl; edificació forçosa i registre de solars sense edificar, àrees de tempteig i retracte, expropiació de la propietat o limitada a l'ús de fruit...
- Elaborar un pla local d'habitatge (si és possible com a part del POUM). En aquest document s'haurà de definir la política del sòl a utilitzar des de la institució, així com, la política administrativa (impostos, ajudes, etc.) a desenvolupar. També s'hauran de definir les diferents tipologies d'habitatge protegit; habitatge de protecció oficial, habitatge de promoció pública, habitatge social... així com el règim d'adjudicació: compra, lloguer... i la forma de finançament: públic, privat.
- Arribar a acords amb la propietat per tal de definir les actuacions urbanístiques i vetllar pel seu màxim rendiment social.

Tot i el nou panorama resultant de la crisi, els ajuntaments no podem baixar la guàrdia davant l'especulació, per fer-ho han de combinar l'acció administrativa i les polítiques del sòl. L'experiència ha demostrat que augmentar l'oferta de sòl urbanitzable i urbà no implica, necessàriament, una disminució del preu de l'habitatge. Al contrari, l'augment s'ha mantingut fins que la demanda no ha pogut assumir el preu. La compra d'habitatge ha deixat de ser, per a les classes mitjanes, una opció d'inversió que comptava, a més, amb ajudes estatals quant a desgravació d'impostos i s'ha girat en contra de moltes famílies entrampades en hipoteques lleonines. Un cop més, la fallida del sector immobiliari ha servit als bancs i grups d'inversió (a través del SAREB) per acumular el patrimoni vacant en espera de "temps millors". Hem de lluitar per la transferència d'aquests actius als ajuntaments.

Cal modificar la fiscalitat del sòl, actualitzar periòdicament el cadastre en quan valors del sòl i titularitats. Aplicar l'IBI amb tot rigor, tot i desgravant la primera residència. I canviar la política de subvenció a la compra de l'habitatge, per la de suport a aquelles persones amb baix poder adquisitiu per a l'obtenció d'aquest, ja sigui de compra com de lloguer.

Quant a l'habitatge protegit, diferenciem entre l'habitatge de protecció oficial, destinat a la classe mitjana-baixa, amb un preu marcat per l'administració i un cert cost econòmic per a l'adquiridor, i l'habitatge social, destinat als sectors que no poden arribar a assumir el cost de l'habitatge de protecció oficial.

L'administració ha de vetllar per aconseguir un parc d'habitatges de lloguer de baix preu. Aquest es podrà donar mitjançant promoció pública, o bé privada. L'ajuntament hauria d'arribar a acords amb les entitats financeres perquè part de la inversió social de les seves fundacions, establerta per estatuts de les entitats, s'invertissin en la creació d'aquest parc d'habitatges de lloguer de baix cost. Cal tenir en compte, que aquestes disposen de finançament i formes de cobrament dels lloguers i que als anys 60-70 els seus antecessors, les caixes, ja s'havien realitzat promocions d'aquest estil. Alhora, es pot experimentar en les noves promocions (criteris comunitaris, quotidians, experiència vivencial de les dones).

L'equilibri entre les anteriors apostes haurà de venir donat per un esforç d'anàlisi i planificació democràtica de la política urbanística i social de cada municipi.

6.2. CONNEXIÓ ENTRE EL MÓN URBÀ I EL MÓN RURAL

6.2.1. L'equilibri intern de la ciutat i del territori en conjunt

L'urbanisme és un instrument molt vàlid per fer política social. Donat el seu caràcter global, la visió que es té de la ciutat des d'aquesta àrea, les hipòtesis i els models que formula, i la incidència que té en d'altres regidories, fa que tingui una transversalitat que possibilita una millor integració dels diferents col·lectius.

A partir de polítiques d'habitatge, d'equipaments socials, culturals, esportius, cal prevenir la formació de guetos i treballar per l'equilibri intern de la ciutat. Cal planificar la ciutat i formulant hipòtesis a l'objecte d'equilibrar social i demogràficament el territori. En aquest sentit, els processos de debat vers el territori han de ser liderats des d'una visió pública i garantir la participació del teixit social. La cohesió social, basada en uns nivells d'equitat satisfactoris, és un dels tres pilars de la sostenibilitat.

Les diferències de renda acusades entre parts del territori i la segregació espacial clara entre classes socials que pot derivar-se de la fragmentació de les trames urbanes o de la degradació d'algunes de les seves parts, són factors amb un inequívoc potencial descohesionador. El planejament ha d'afavorir el veritable equilibri territorial, el que es refereix als nivells de renda i a l'accés als equipaments i serveis bàsics dels habitants; un equilibri que és compatible amb les diferències demogràfiques, paisatgístiques i d'estructura econòmica dels diferents àmbits.

Pel que fa a les àrees urbanes, els criteris de continuïtat en l'evolució de les trames ha de contribuir a evitar la formació d'àrees socialment segregades, ja sigui pel baix o per l'alt nivell de renda dels seus residents. També s'han de considerar els problemes de segregació social produïts pels processos de degradació que s'han vingut produint en alguns barris o sectors urbans, amb projectes de rehabilitació i/o remodelació d'aquests, conjuntament amb plans de finançament, ajudes socials i el suport institucional als habitants d'aquests sectors urbans degradats.

És important entendre la vila, el barri i la ciutat com a espais de convivència i garantir-hi la presència d'elements que la facilitin: places públiques, illes de vianants, zones de passeig, etc. Les zones lúdiques perifèriques (centres comercials, restaurants, entreteniments, etc.) fan que hi hagi una gran desertització de la ciutat. És una desafortunada opció que genera molts problemes estructurals dins de la ciutat, tant en l'àmbit econòmic comercial com en l'àmbit associatiu. Cal oposar-s'hi tot plantejant alternatives i sistemes de reequilibri que permetin una vida i un creixement cultural, comercial i associatiu molt més harmònics i auto sostenibles.

Pel que fa a la localització industrial i dels serveis a la producció, després d'una etapa de tendència a foragitar aquestes activitats dels nuclis urbans, cal replantejar el tema en la mesura que moltes de les noves activitats no suposin una agressió contaminant vers el veïnat. Els llocs de treball en el nucli urbà generen vida a la ciutat, afavoreixen l'ús del transport públic o de la passejada i eviten un ús massiu del vehicle privat.

6.2.2. Espais lliures naturals, agrícoles i forestals

Tradicionalment el planejament urbanístic municipal ha deixat en un segon pla els sòls rurals (no urbanitzables), a causa, en molts casos, de la insuficiència espacial dels termes municipals, els quals per la seva extensió, poques vegades arriben a incloure configuracions significatives pel que fa al medi físic o els components biòtics del territori. D'altra banda la legislació ha prioritzat el planejament territorial, que a la comunitat autònoma de Catalunya depèn de la Generalitat, per a la regulació d'aquest àmbit.

Ens cal canviar la concepció en aquest aspecte; el planejament ja sigui territorial (mitjançant els plans directors d'àmbit comarcal) com municipal ha de configurar el sistema d'espais que ha de

quedar fora dels processos d'urbanització i d'implantació d'activitats intenses, ja sigui pel seu valor intrínsec (biodiversitat, fertilitat, etc.), per les funcions i recursos que garanteix (recàrrega d'aqüífers, protecció de riscos naturals, etc.) o per la localització territorial que els fa inadequats pel desenvolupament urbanístic.

El sistema d'espais lliures s'ha de planificar proactivament, se li ha d'assignar valor: no pot ser considerat com a residual al procés d'urbanització, si no com a base del planejament; tampoc pot ser considerat com quelcom homogeni perquè no tot té el mateix valor ni compleix les mateixes funcions territorials. Per garantir les funcions ecològiques, productives i paisatgístiques o de lleure, cal que el sistema d'espais lliures conformi una xarxa contínua que garanteixi les connectivitats necessàries; una xarxa formada per unitats de la màxima dimensió i amb la mínima fragmentació possible.

En les últimes dècades s'ha produït una sensible millora del paisatge interior de les ciutats i viles dels Països Catalans. Tanmateix en els espais oberts territorials i en els entorns perifèrics de les àrees urbanes, el balanç té un signe molt diferent. Els moviments de defensa de diversos paisatges i patrimoni rural, ens mostren com els valors estètics i identitaris del paisatge han anat prenent una gran dimensió social.

El planejament ha d'identificar les unitats de paisatge i l'articulació en l'estructura territorial, així com les dinàmiques naturals, socials i econòmiques que els fonamenten. Des de la comprensió dels fenòmens paisatgístics, els plans han d'establir condicions directes i indirectes per a l'evolució dels paisatges i assenyalar estratègies per al manteniment o la restauració d'aquells que tinguin un valor especial. En un paisatge tan humanitzat com el dels Països Catalans, la consideració de l'agricultura i les pràctiques ramaderes i forestals tradicionals, com a factors conformadors de paisatge, serà primordial, com també ho serà la reorientació, en la mesura del possible, d'aquelles formes intenses de ramaderia i agricultura que consisteixen, avui, algunes de les amenaces més importants per a la qualitat del paisatge rural.

Un planejament territorial que integri els espais urbans i els rurals, sota la perspectiva de protegir la connectivitat d'aquests últims, ajudaria a revertir la tendència segons la qual l'ordenació urbana ha contribuït a desendreçar el territori a través de l'exportació de residus i contaminació des dels espais urbans cap als rurals. Qualsevol política urbanística i territorial ha d'incloure una gestió dels residus que tendeixi a desperiferitzar l'entorn natural, tot acabant amb el model que consisteix a transportar els residus del centre (urbà) a la perifèria (rural) on pot haver-hi menys resistències.

6.2.3. Un territori articulat en un sistema de ciutats

L'actual model de creixement que, en el cas del Principat i el País Valencià, respon a una idea oligocèfala en què la gran ciutat (Barcelona o València) creix de manera desmesurada, acapara tots els serveis i s'escampa com una taca pel damunt del territori, és del tot nociu i insostenible.

Tant o més ho és el model de la depredació del territori (especialment el litoral) per part d'urbanitzacions i complexos turístics, vigent a les Illes tot i els darrers esforços encara no reeixits de rectificació.

L'alternativa a aquests models passa, entre altres coses, per l'articulació del territori com un sistema de ciutats, amb uns límits urbans clarament definits, amb uns espais lliures i naturals que les separin i els donin personalitat comarcal, amb una complementarietat de serveis que no obligui a «baixar a la capital» de manera sistemàtica i amb unes xarxes de comunicació públiques que en facilitin la interrelació.

El model de territori que volem ha de garantir una presència humana equilibrada en les diferents comarques, s'ha de fixar la gent al territori evitant el perill de despoblació. Per això cal que en determinades comarques es garanteixin tant un nivell de serveis adequat, com el manteniment de les activitats agràries i ramaderes.

La defensa d'aquest model alternatiu haurà de ser tenaç i constant en tots els organismes municipals i supramunicipals per tal d'evitar l'actual espoli i destrucció de la nostra terra.

6.3. ESPAIS NATURALS A L'INTERIOR DE LA CIUTAT

Un sistema urbà ha d'estar format tant per espais interiors naturals, com per espais periurbans naturals, però això no vol dir que un substitueixi a l'altre, sinó que han de ser complementaris. La Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa (UICN) parla sobre la integració urgent dels espais periurbans no urbanitzats, naturals, agrícoles o forestals en la infraestructura urbana que han de deixar de ser considerats com a reserves per a la urbanització. Alhora, es considera que la metropolització (expansió urbana sense límits) de les grans ciutats no beneficia gens a gaudir d'una bona qualitat de vida, ja que trenca el benestar social dels ciutadans. Està demostrat que el verd proporciona benestar, combat l'estrès, l'agressivitat i té efectes antidepressius. És per això, que una política encertada és la que les regidories de mediambient i urbanisme treballen conjuntament, en favor de la ciutadania i el medi.

El fenomen de la metropolització provoca una xarxa urbana atapeïda sense considerar espais naturals rellevants. Si no existeix vegetació, no es pot ajudar a allò que es coneix com a metabolisme urbà (fluxos materials i energètics a la ciutat). En relació a aquest metabolisme urbà, trobem el problema de la ciutat com a illa de calor. És ben conegut que els espais naturals o les zones verdes contribueixen a contrarestar l'efecte hivernacle, ja que absorbeixen CO₂ i generen O₂. A més, fixen la pols a les fulles i esmoreeixen els sorolls propis de la ciutat.

El sòl i subsòl dels espais i de les zones verdes és terra. Contràriament a la pavimentació i asfalt dels carrers i voreres, la terra absorbeix l'aigua i contribueix a l'atenuació dels problemes que es poden generar amb les pluges, ja que la terra filtra l'aigua o bé s'evapora. L'evaporació de l'aigua retinguda té un efecte refrigerant acusat. La vegetació també contribueix, i molt poderosament, a l'evaporació (la transpiració d'un arbre pot equivaler al funcionament de cinc aparells d'aire condicionat, 19 hores diàries). A més, evidentment les plantes proporcionen ombra, que és un refrigerant natural de l'ambient.

Les polítiques ambientals i socials han de poder garantir la salut tant de les ciutats com dels ciutadans, i no tan sols potenciar microhàbitats i grans espais o zones verdes internes, sinó també zones periurbanes naturals, ja que aquestes últimes funcionen com hàbitats naturals de flora i fauna, i conjuntament amb els connectors biològics naturals formen els corredors de pas de les diferents espècies animals.

6.4. MOBILITAT URBANA: EL MODEL DE TRANSPORT

El model de mobilitat actual està basat en el transport privat particular i cal donar-li la volta. Els municipis han de ser accessibles, cal fer una nova política de mobilitat i transport a escala local i comarcal per afrontar els reptes i els problemes derivats d'un creixement desmesurat en la utilització de l'espai i dels recursos no renovables. La política de transport ha de servir per organitzar i ordenar els desplaçaments de la ciutadania i el mitjà de transport accessible per la població ha de ser el transport públic col·lectiu i el desplaçament a peu o en bicicleta. Per tant, cal

una reordenació territorial que potencii les distàncies curtes i la transversalitat que són les que possibiliten l'ús dels transports menys agressius i més democràtics i afavoreix la reducció progressiva del trànsit motoritzat i fomenta els sistemes de mobilitat de menor impacte ambiental.

És cert que actualment és complicat modificar la disposició de les àrees urbanes, de manera que garantir la proximitat de la feina, el centre d'activitats i l'habitatge és difícil, però cal tenir present que amb tot, la mobilitat real de les persones en la majoria de casos és el desplaçament a peu. Malgrat tot el seguit de discursos hegemònics en favor de l'ús del transport privat particular continua vigent, actualment el 80% dels quilòmetres que es recorren es fan amb vehicle privat particular, s'ha invertit en la dotació de flota de vehicles privats, subvencions públiques a empreses de construcció de vehicles i a particulars per comprar-los, alhora que no s'ha plantejat seriosament que els vehicles assumeixin els costos que generen. Estem marcats, doncs, per una estratègia basada en polítiques de transport que afavoreixen les empreses implicades en el sector, polítiques territorials que aposten per l'expansió en el territori d'urbs disperses que fomenten l'ús del vehicle privat particular, la ideologia que fomenta l'associació del cotxe a la modernitat o a la llibertat individual i les teories urbanes vingudes principalment d'Europa, que ordenen les ciutats amb connexions de xarxes de transport privat particular.

Anys d'aquests discursos han acabat implicant que actualment les distàncies llargues es cobreixin amb transport motoritzat, que s'abandonin les solucions col·lectives a les necessitats de desplaçament que, en la major part dels casos són en si necessitats col·lectives (45 i 50% són desplaçament al centre laboral) que no es resolen col·lectivament; i un cost econòmic i mediambiental insostenible.

Cal, doncs, fer un canvi d'enfocament. La restricció de l'ús del vehicle privat particular a les ciutats congestionades és, possiblement una mesura senzilla i eficaç, encara que el problema es planteja en la resta del territori on manca encara cobrir necessitats de transport. Primerament, cal que la gent tingui accés a la ciutat de la manera més senzilla possible, fet que implica repensar també l'espai públic i l'ús que ha de tenir, basant-nos en el fet de saber a què donem prioritat i com volem que sigui aquest espai públic, de manera que donem prioritat al vianant i a la mobilitat amb transport públic col·lectiu. En segon lloc, és necessari crear xarxes entre els municipis, a través d'optimitzar l'oferta de transport col·lectiu públic, establir un sistema de gestió conjunt en l'àmbit territorial i una cooperació dels municipis per trencar fronteres en l'àmbit del transport comarcal i municipal, i generar així, també, plans de mobilitat complementaris que connectin espais més enllà dels propis municipis.

Adoptar mesures senzilles com facilitar aparcaments dissuasius gratuïts als afores de la ciutat per descongestionar el centre, connectats estratègicament mitjançant la xarxa de transport públic col·lectiu, realitzar un projecte de xarxes de carril bici racionalitzat, coherent i connectat que serveixi veritablement per guanyar mobilitat, plans integrals de mobilitat que prioritzin els vianants, les bicicletes i el transport públic a tot el municipi, és necessari i és una veritable aposta cap a polítiques de transport públic col·lectiu que vagin per força en detriment del vehicle privat particular, i en provoquin la seva desaparició, alhora que s'incentiva la demanda de transport públic col·lectiu.

El transport públic col·lectiu ens aporta un seguit d'avantatges genèrics tals com: equitat, integració, economia i ecologia, i sempre que hi hagi una xarxa urbana que el prioritzi permetrà, fins i tot, un major i més ràpid accés al centre urbà, una major comoditat en els desplaçaments i un veritable ús col·lectiu.

Valorar el cost ambiental i econòmic del sistema actual, la diagnosi, les necessitats reals i les expectatives dels ciutadans i de les ciutadanes és bàsic perquè l'aposta per al transport públic sigui

certera en la seva aplicació; calen, doncs, processos participatius reals, que impliquin entitats, col·lectius i habitants del municipi.

Cal establir directrius de foment del transport públic, de defensa dels vianants i de l'ús de la bicicleta per sobre del vehicle privat; en aquest sentit s'haurien de plantejar en els nuclis urbans centralitats amb ús exclusiu per a vianants, amb zones de passeig i assentament d'activitat lúdica i comercial. En zones de baixa densitat de població i de trànsit també es pot donar prioritat al vianant mitjançant la tipologia de la pavimentació (llambordins, peces de formigó sense limitació de la calçada, etc.), el dimensionat de la calçada, el traçat de les vies, passos peatonals elevats, etc.

Cal garantir la connexió en transport públic de tots els sectors de la ciutat, especialment de les zones industrials i comercials amb les residencials. Per tal d'aconseguir una afectivitat en aquest sentit caldria disminuir la dispersió de les zones industrials, no és imprescindible que cada municipi tingui la seva. Una eina efectiva en aquest sentit són els plans directors territorials d'àmbit comarcal. La concentració de la indústria a més d'afavorir el transport públic, també afavoreix l'eficiència energètica i, mitjançant estudis d'impacte ambiental, també es pot millorar l'aprofitament dels residus, planificar la implantació d'empreses que es complementin les unes amb les altres, reutilitzar els residus generats.

Impulsar un veritable pla de xoc a favor del transport públic suposa, en primer lloc, una clara voluntat política en la seva defensa. I aquesta voluntat política es demostra lluitant per aconseguir un bon finançament per desenvolupar en tots els seus àmbits una clara millora del transport públic col·lectiu en detriment del transport privat i en pro de la mobilitat social. Cal també redimensionar els elements unitaris de transport d'acord amb el potencial real d'usuaris, tot i garantint la freqüència dels serveis, per evitar el malbaratament d'energia.

Si entenem que finançar el transport públic és qüestió de voluntat política entenem que ens hem d'encaminar a fer polítiques a nivell municipal que aportin, entre moltes altres coses, diners per poder invertir en potenciar-los. I aquest pas l'hem de fer a partir de decisions valentes que repercuteixin en el bé col·lectiu per damunt del bé individual.

Finançar el transport públic no vol dir pujar el preu de les tarifes i taxes que paguen els i les usuàries sinó tot el contrari. És, justament, l'aplicació d'uns preus justos i dignes (per no dir gratuïts) que seria la millor política de promoció d'un transport públic de qualitat que es convertiria, així, en referent de la població alhora de mobilitzar-se. Per tant, preus justos i una bona xarxa de transports (autobusos, ferrocarrils, carrils bici...) responen, una altra vegada, a aconseguir un bon finançament per al transport públic. Això, evidentment, implica buscar recursos i és per aquí per on hem de començar. Els diners hi són, l'únic que hem de fer és traspasar-los del món privat en benefici d'allò públic.

Un primer pas, en pro d'aquest finançament, seria la municipalització de les zones blaves de tots els pobles i de totes les ciutats dels Països Catalans; que el que fins ara és un servei externalitzat dels ajuntaments passi a ser un servei més municipal i que els beneficis (que en són molts) que això genera s'inverteixin en els transports públics locals.

L'aplicació d'una taxa impositiva a vehicles privats més contaminants que repercuteixi també en benefici del transport públic col·lectiu seria una altra mesura. Implicar un recàrrec als carburants fòssils, exclusivament, per finançar el transport públic és també una molt bona opció; com també la introducció d'una taxa sobre els peatges de les autopistes i les seves empreses que aportin una part del finançament en la millora dels serveis d'aquest transport públic. Aquestes són algunes de les mesures que es podrien tirar endavant per assolir un bon finançament del transport públic i aconseguir, així, que aquest esdevingui un element clau i fonamental en el si de la mobilitat en el nostre municipi.

6.5. EQUIPAMENTS

El plantejament que hem de defensar pel que fa als equipaments ha d'afavorir el veritable equilibri territorial, en relació als nivells de renda i a l'accés als equipaments i serveis bàsics dels habitants, un equilibri que és compatible amb les diferències demogràfiques, paisatgístiques i d'estructura econòmica dels diferents àmbits. Sempre que es pugui es potenciarà la rehabilitació d'espais en lloc d'apostar per l'obra nova. Un ajuntament ha de vetllar per la millora de les condicions de vida dels seus ciutadans. És fonamental que el municipi tingui una política de sòl que li permeti desplegar alguns equipaments estratègics. Cal plantejar-se realment quines són les necessitats del municipi i plantejar propostes tot actuant amb previsió en la demanda i creació d'equipaments.

Bàsicament diferenciarem entre diversos tipus d'equipaments: culturals, socials, educatius i esportius.

Pel que fa als equipaments culturals, el model d'hotel d'entitats autogestionat, en principi és una bona opció a la falta d'equipaments per les entitats, ja que es pot compartir un espai amb diverses entitats per aprofitar millor les instal·lacions. Sempre s'ha de plantejar de manera que s'assumeixin les despeses per part de qui usa l'espai. La filosofia hauria de ser que els espais públics revertissin directament en el poble i poder ser gestionats per les entitats. Si cal, s'han de promoure nous valors per tal que la gestió dels equipaments la duguin a terme les entitats. D'aquesta manera les entitats se senten els espais molt més seus, els valoren, els respecten i els potencien. Cal tenir en compte que els recursos són limitats i sempre s'han de valorar les prioritats d'actuació. En aquest sentit, s'ha de donar veu a la voluntat del poble, però cal establir les prioritats en funció de la potencialitat del teixit associatiu, responsable en gran part de la dinamització cultural a la vila. També s'hauria de parar especial atenció al jovent i, per fer-ho, promoure casals de joves autogestionats que els permetin fugir de l'alienació en l'oci i poder potenciar els vincles i la cooperació tot compartint espais.

Pel que fa als equipaments socials s'ha d'actuar amb la màxima previsió anticipant-nos a les necessitats emergents i les de mig i llarg termini: centres de dia per a gent gran, pisos assistits, escoles bressol, llars residencials d'estada temporal i permanent, centres oberts per a la infància en risc, cases de petita infància, habitatges per a urgències socials, punts de trobada de joves... L'ajuntament també ha de poder mostrar-se disposat a acollir equipaments socials descentralitzats i de gestió autonòmica: cases d'acollida per a dones maltractades, centres d'atenció i seguiment a les drogodependències, centres residencials d'acció educativa, albergs d'acollida per a urgències socials...

L'ajuntament també haurà de tenir previsió de sòl públic municipal per a equipaments de gestió autonòmica: escoles, instituts, centres d'atenció primària, hospitals... Hi haurà ocasions en què des de l'ajuntament s'haurà de facilitar el sòl i pressionar l'ens autonòmic per avançar en la realització d'aquests equipaments necessaris per evitar la saturació actual dels serveis públics, tot promovent la descongestió per poder oferir un millor servei.

Pel que fa a l'educació, en els espais de titularitat municipal, l'ajuntament s'haurà d'encarregar que les escoles bressol garanteixin l'accés a tots els nens i nenes tot evitant la massificació. Pel que fa a l'educació primària i secundària, l'ajuntament haurà de facilitar la instauració de les oficines municipals d'escolarització per tal de poder garantir la distribució equitativa d'alumnes amb necessitats educatives especials en centres públics i concertats. L'ajuntament també hauria de ser responsable d'oferir en l'horari extraescolar un ventall de polítiques de reforç educatiu per intentar disminuir el fracàs escolar i l'exclusió social.

S'ha de tendir a dotar dels equipaments esportius necessaris a pobles i ciutats per tal que les iniciatives esportives privades no generin exclusió social en la pràctica esportiva. Només compartint equipament i pràctica esportiva infants i joves aprendran a conèixer-se i relacionar-se en un àmbit altament cohesionador. S'ha de tendir a la creació de veritables espais poliesportius per aprofitar més bé el sòl, i no s'ha de tendir a les grans construccions de projectes faraònics que acaben sent espais desaprofitats i amb un elevat cost de construcció i manteniment.

Pel que fa al manteniment dels equipaments està comprovat que un manteniment periòdic sempre representa una mesura d'estalvi a llarg termini ja que quan l'estat de degradació és molt alt els costos es disparen. Per això s'ha de demanar a l'equip de govern que potenciï una política de manteniment periòdic dels equipaments municipals i hem de defensar que les tasques de manteniment i neteja les realitzi la brigada municipal, tot evitant la contractació d'altres empreses. En aquest punt també incidirem que s'ha d'evitar l'externalització dels serveis i tendir que siguin de propietat municipal. Hem de fer veure a la gent que quan s'externalitza un servei no és per a la millora d'aquest sinó que realment és per generar uns beneficis a una empresa privada.

6.6. PROPOSTES D'ACCIÓ POLÍTICA

En la configuració de les propostes d'acció política o programa electoral de cada municipi caldrà tenir presents els següents criteris generals:

- La defensa del territori i la lluita contra la corrupció (en totes les seves expressions) han de ser la prioritat, a nivell general com local. La crisi abona la imposició d'actuacions amb fort impacte, ens hem de dotar de les eines necessàries per respondre aquest tipus d'agressió que arriben des dels governs autonòmics a través dels Plans directors urbanístics o de les "lleis fetes a mida", o des dels governs municipals mitjançant planejament general (POUM) o del planejament derivat (Plans Parcial o Plans de Millora urbana).
- Resulta imprescindible la revisió del planejament general i si és necessari una moratòria en la seva aplicació per tal d'adaptar els seus continguts a la nova realitat sorgida de la crisi (habitatges buits, excés de sòl urbanitzable i sobre dimensionament d'infraestructures i equipaments). L'organització territorial i el sistema de planejament han de basar-se en principis comuns com el de sostenibilitat, la transparència i la participació. L'avaluació ambiental dels plans i projectes ha de formar part del seu procés de formació i estar sotmesos al control jurisdiccional i no dependre de mateixa administració que promou i aprova els plans.
- S'ha de garantir la vigència del planejament mitjançant la seva modificació o revisió. Potenciar l'execució a càrrec del poder local i completar la protecció de la legalitat amb la tipificació d'infraccions per actes de l'administració i, també, "per omissió en la gestió".
- Cal garantir la participació ciutadana en la gestió de l'urbanisme i recolzar les lluites populars en defensa del territori (PHN, BCNWorld, prospeccions a la mediterrània, MAT). La participació, que implica capacitat d'influir en les decisions, s'ha d'estendre a l'acció directa dels alternatius i el treball voluntari. L'autoconsum i el foment de l'autoocupació pot trobar en els horts urbans un camp d'aplicació o vàlvula d'escapament.
- Cal controlar la gestió del parc d'habitatge públic i protegit (per evitar la mala gestió i el frau). Les prioritats han de ser l'habitatge de lloguer, l'accessibilitat de tots aquells que requereixin unes prestacions específiques i el foment de la rehabilitació i l'eficiència energètica dels edificis (amb criteris de proporcionalitat cost-benefici). Cal exhaurir la via de la fiscalitat com a instrument de política d'habitatge per evitar el malbaratament

immobiliari, garantir l'eficiència de la iniciativa pública i recolzar la promoció sense ànim de lucre.

- El sòl no urbanitzable s'ha de preservar i, si cal, revertir la qualificació d'aquell sòl urbà o apte per urbanitzar fruit de la bombolla immobiliària que avui resulta innecessari. En sòl urbà, aplicar el dret de retracte i tempteig i en sòl rústic impulsar un banc de terres en la línia del que funciona a l'Estat francès. La “funció social de la propietat” i el propi concepte de bé, fa indefensible la titularitat privada del sòl improductiu.
- Cal tendir cap a la gestió de les infraestructures de serveis urbans des de la pròpia administració pública, mesura imprescindible per garantir l'accés de les persones amb menys recursos a aquests serveis. Les municipalitzacions de les infraestructures de serveis també garanteixen el control sobre els preus i la conservació de les infraestructures.

Accions programàtiques concretes per al mon local:

En quan al Planejament Urbà:

- Auditar la gestió del planejament i en funció del resultat completar la seva execució o actualitzar-la. La gestió de l'urbanisme inclou la formació del POUM i la seva execució d'acord amb l'interès públic, garantir els drets dels ciutadans a un habitatge digne, uns equipaments i serveis urbans bàsics adequats, fer sostenible el territori i protegir el seu patrimoni natural, cultural i històric.
- Revertir la qualificació d'aquell sòl urbà o apte per urbanitzar fruit de la bombolla immobiliària que avui resulta innecessari, convertint-lo en sòl no urbanitzable.
- Potencia la diversitat urbana i la proximitat, mitjançant la convivència d'ús residencial, oci i activitat econòmica.
- Garantir la participació ciutadana en la presa de decisions en la redacció del planejament i en la seva execució.
- Incorporar criteris de racionalitat per a la gestió d'un sòl industrial sostenible com a suport per a la recuperació econòmica i l'ocupació. Per aquest objectiu és bàsic incorporar els següents criteris:
  - Planejament, gestió i potenciació de l'activitat econòmica des d'una visió territorial i supramunicipal, combinat amb una redistribució dels recursos generats pels diferents municipis afectats.
  - Disseny i gestió sostenible de l'energia, els serveis urbans i el transport públic.
  - Flexibilització dels paràmetres urbanístics.
  - Agilització de la gestió urbanística o execució del planejament.

En quan a la Gestió Urbanística o Execució del Planejament:

- Lluitar contra la corrupció i el nepotisme, si és necessari mitjançant auditories, i denunciar les despeses sumptuàries de caire electoralista o amb finalitat clientelista. Sovint, s'han malbaratat recursos públics en equipaments o infraestructures sobredimensionades, quan no innecessàries.
- Adaptar els estàndards urbanístics, nivells de servei o qualitat de solucions constructives a les capacitats de finançament i a les necessitats de la població resident a cada indret. Prioritzar la dotació dels serveis bàsics per sobre la qualitat estètica dels acabats, tenint en compte la ubicació, els recursos i les necessitats de cada lloc.

- La recuperació urbanística dels barris degradats a d'anar acompanyada de polítiques socials que evitin que siguin un focus de marginalitat. Un barri és més que un conjunt d'edificis, també són els seus habitants i mal es poden rehabilitar quan se'ls expulsa.
- Els municipis amb urbanitzacions amb dèficits urbanístics (també en sòl urbà) han de prioritzar la seva regularització i garantir l'accés ciutadà a les infraestructures i serveis bàsics.

En quan a la Gestió de les Infraestructures de Serveis Urbans:

- Control estricte del compliment dels contractes de prestacions de serveis urbans, com a primer pas per a la municipalització dels serveis urbans: aigua, enllumenat públic. Recollida d'escombraries, etc... Per donar compliment a aquest objectiu és interessant dedicar un departament o oficina a aquest efecte.
- Municipalització dels serveis urbans per finalització o incompliment dels contractes preestablerts. El mateix departament o oficina dedicada al control del compliment dels contractes de prestacions de serveis podrà assumir aquestes municipalitzacions.
- Auditoria de la despesa energètica i planificació cap a un model d'eficiència energètica. Aquests projectes hauran de tenir en compte els edificis municipals i la infraestructura d'enllumenat públic, plantejant models de major eficiència energètica i ús d'energies alternatives.

En quan a la Gestió de l'Habitatge:

- Aturar els desnonaments mitjançant la intervenció dels serveis socials municipals i mediació entre les entitats bancàries i els afectats per tal d'aconseguir lloguer social.
- Establir un marc de garanties per a l'oferta de lloguer social.
- La funció social de la propietat aplicada a l'habitatge i el sòl, s'ha de garantir les mesures per impedir els habitatges buits, especialment els que són propietat de bancs i grans inversors.
- Implantar (o completar si ja existeix) el cens d'habitatge posant especial atenció a l'actualització dels titulars per evitar l'evasió d'aquells que els han obtingut a través d'execucions hipotecàries. Aquesta praxis perversa, a més de suposar evasió fiscal en relació a la transmissió, comporta problemes irresolubles en moltes comunitats de propietaris per la dificultat d'executar el deute del seus propietaris reals..
- Redacció d'un pla d'habitatge, on es caracteritzin les necessitats d'habitatge en el municipi (quantitat i tipologia) i la disponibilitat d'habitatge construït i sòl disponible per a la nova construcció. Per tal de proposar accions administratives per impulsar l'oferta de lloguer social o de mercat i la promoció de nou habitatge si fos necessari. El pla d'habitatge també haurà d'establir les carregues impositives als habitatges buits, mitjançant l'actualització del Impost de Bens Immobles i les reduccions al primer habitatge, i les penalitzacions als habitatges buits de llarga durada sense oferta d'un lloguer proporcionat o lloguer social.

7.MODEL TERRITORIAL I ENERGÈTIC ALS PAÏSOS CATALANS: CAP A UN MODEL SOSTENIBLE

7.1. MODEL TERRITORIAL

Al llarg dels darrers anys els Països Catalans han transformat clarament el seu model territorial, hem estat protagonistes d'un desgavell territorial, econòmic i social sense precedents.

La CUP sempre ha lluitat i s'ha mobilitzat per aturar la transformació territorial imperant i ha proposat alternatives que assumeixin la necessitat de considerar límits al creixement de la urbanització difusa, a la multiplicació d'infraestructures viàries, a la clonació de centres comercials, logístics, d'oci, etc. La CUP treballa per un model d'interacció amb el territori més prudent i sostenible, que marqui un ritme de transformació del nostre entorn més assumible en termes ambientals, més amable en termes socials i culturals, que permeti un desenvolupament cívic i identitari més harmoniós. La presa de consciència social dels perills d'un creixement incondicional, també comporta que cada vegada més col·lectius professionals s'esforcin a construir alternatives socialment creïbles, èticament fonamentades i tècnicament rigoroses.

La sensació, per part de molts ciutadans, d'haver perdut el control sobre el seu entorn quotidià, de sentir-se ignorats i impotents davant de transformacions territorials i socioambientals que no saben molt bé a qui beneficien, es generalitza arreu. Aquestes transformacions territorials fan que espais o indrets abans significatius per als seus habitants esdevinguin, avui per demà, llocs irreconeixibles, «no-llocs», com es comença a dir. Aquesta desposseïció social i cultural d'espais o indrets en la vida quotidiana, però també en la memòria individual i col·lectiva, inquieta cada cop més els ciutadans. Una inquietud, però, que es torna indignació i protesta quan aquestes transformacions territorials, molt sovint justificades en nom de l'interès general, s'acaben mostrant deutores d'interessos econòmics completament aliens al territori.

El model actual de transformació territorial hipoteca moltes oportunitats econòmiques de futur. L'aplicació del principi de precaució en la gestió i l'ús del territori s'hauria de deixar d'interpretar com un fre al desenvolupament econòmic i considerar-lo un estímul per a d'altres activitats menys agressives amb el territori i amb més rendibilitat social.

La planificació territorial en tant que espai de participació democràtica i d'aprenentatge social hauria de servir, no només per ordenar l'entorn, sinó també per compassar els canvis del paisatge amb les necessitats reals i els ritmes vitals de les poblacions que hi viuen; hauria de permetre la introducció i consideració de tots els elements que configuren alhora la complexitat de la matriu territorial i la de la societat que en ella s'expressa.

Això implica que, quan parlem de mobilitat també parlem de connectors ecològics, o que quan proposem creixements urbans també tinguem en compte la petjada ecològica que suposen o senzillament els recursos hídrics i energètics necessaris.

Per a la CUP la planificació territorial ha de servir, no només per «ordenar el desori territorial actual», sinó també, per cercar estils de vida amables, pacífics, i respectuosos amb el patrimoni de les generacions futures i amb la memòria dels presents; per tant, també hauria de ser el motor d'un canvi sociocultural compartit, el pretext per reconstruir una idea de model territorial més consensuada.

7.1.1. Un territori articulat en un sistema de ciutats i comarques

L'actual model de creixement, que respon a una idea oligocèfala en què les grans ciutats creixen de manera desmesurada, acaparen tots els serveis i s'escampen com una taca per tot el territori, és del tot nociu i insostenible. I no només és un model nociu i insostenible en termes ambientals i econòmics, sinó que l'aposta pel creixement constant de les grans ciutats comporta una política paral·lela de desarrelament, de descohesió i d'aculturalització.

De la mateixa manera, l'actual model de la depredació del territori per part de les ciutats, es reproduïx especialment al litoral i a la muntanya mitjana, per part d'urbanitzacions i complexos turístics; a la massivitat del turisme de platja, en la darrera dècada s'hi ha sumat la massivitat del turisme d'hivern, amb les estacions d'esquí dels Pirineus.

L'alternativa d'aquests models passa, entre d'altres coses, per l'articulació del territori com un sistema de ciutats, amb uns límits urbans clarament definits, amb uns espais lliures i naturals que les separin i donin personalitat comarcal, amb una complementarietat de serveis que no obligui a dependre de la gran ciutat de manera sistemàtica i amb unes xarxes de comunicació públiques que facilitin la seva interrelació, així com l'accessibilitat als serveis bàsics. En definitiva, unes ciutats solidàries amb la resta del territori, que contribueixen a la construcció d'àries territorials equilibrades i hi aporten els serveis necessaris.

El model de territori que volem ha de garantir una presència humana equilibrada en les diferents comarques, s'ha de fixar en la gent del territori per evitar el perill de despoblament. En aquest sentit, cal que, en determinades comarques es garanteixi un mínim de serveis adequat i un manteniment de l'economia, arrelada al territori. El creixement de serveis a les ciutats petites i mitjanes respon a la necessitat d'articular el benestar de la comarca; en cap cas és l'excusa per permetre polítiques de creixement poblacional descontrolat.

D'aquesta manera, la CUP s'oposa al model defensat pels plans territorials aprovats per la Generalitat de Catalunya (d'abast regional) que pretenen concentrar tot el creixement poblacional a les ciutats mitjanes i impedir el creixement poblacional als pobles. Aquesta és una política erràtica de despoblament del món rural.

El model actual de transformació territorial significa una pèrdua de valors socials i culturals importants, ja que més transformació territorial sovint comporta menys transformació social i cultural. És el cas, per exemple, del model d'urbanització dispersa, molt consumidor de sòl, de paisatge, d'energia, i, per tant, molt transformador en termes territorials, però alhora generador de processos de banalització cultural, segregació social i especialització funcional, és a dir, de processos d'involució social i cultural.

En aquest context, el model alternatiu ha de basar-se en mecanismes efectius de participació ciutadana, en la mesura que fan més transparents i plurals els processos decisionals; s'ha de garantir que sigui el mateix territori el que prengui les decisions territorials importants. Des de la CUP es creu que amb una feina tenaç i constant en tots els organismes municipals i supramunicipals, es pot evitar l'actual espoli i destrucció de la nostra terra.

7.2.MODEL ENERGÈTIC

El model econòmic mundial està totalment condicionat per les energies fòssils i molt concretament de la producció de petroli, de manera que no hi ha creixement del PIB sense creixement en la producció de petroli. En l'actualitat, estem arribant a la fi de l'extracció de petroli viable econòmicament (el famós peak-oil), que segons l'Agència Internacional d'Energia es va assolir a l'any 2006. El pic petrolier és el moment que s'assoleix l'índex màxim d'extracció de petroli, després del qual la producció inicia un decreixement terminal. Aquest fet ve produït perquè si l'any 1930 s'havia d'invertir un barril per obtenir-ne 100 (una Taxa de Retorn Energètic -TRE- de 1/100), avui, amb el mateix barril, només se n'obtenen 20 (TRE 1/20). Aquest índex màxim d'extracció també es produirà en la resta d'energies no renovables, segons la mateixa Agència Internacional de l'Energia el carbó arribaria al seu pic l'any 2015, el gas el 2020 i l'urani el 2040.[1]

Cada dia, tant a nivell mundial com a casa nostra, consumim més energia, tot i l'eficiència energètica dels nous aparells i electrodomèstics. Aquestes dades també venen confirmades per l'Agència Internacional de l'Energia que, en el seu informe del 2012, preveia un creixement de la demanda global energètica de més d'un terç fins el 2035.

Les energies renovables no poden suplir el petroli si es mantenen aquests nivells de consum energètic, ni tan sols en la demanda d'energia elèctrica. De fet, la instal·lació i manteniment de les grans infraestructures com els parcs eòlics depenen de l'energia i la potència que facilita el petroli (construcció dels molins, transport, muntatge i manteniment). En aquest sentit, són les fonts d'energia el que són renovables, però no l'energia que necessitem per a construir els molins, les plaques solars, les bateries ni res que utilitzem per captar, transformar i canalitzar l'energia. D'altra banda, la ingent demanda d'energia actual fa de les renovables un complement necessari més que no pas un substitut d'altres fonts.

Cal tenir clar que les renovables són la única alternativa, però no la solució a la demanda d'energia actual. La seva taxa de retorn energètic (TRE), o sigui, l'energia que genera menys l'energia necessària per a produir-la, és molt baixa en comparació a la que ha tingut el petroli. Solar tèrmica i fotovoltaica tenen una TRE de 1,6 a 9 mentre que l'eòlica de 5 a 20[2].

Aquesta situació energètica està duent a certs sectors a veure amb més bons ulls les centrals nuclears com a generadores d'energia suposadament "neta i barata". Ni és neta, donats els riscos d'accidents o els residus tòxics que generen, ni barata ja que la gestió diària i el seu desmantellament requereixen una enorme despesa de recursos per tal que no siguin un problema en un futur proper.

Per un altra banda, a Catalunya existeix una gran dependència energètica envers energies no renovables que no es produeixen en el nostre país. El consum d'energia primària a Catalunya a l'any 2009 es distribuï en un 47,2% provinent del petroli, un 24,6% provinent del gas, un 20,1% provinent de les nuclears, un 0,6% del carbó, un 3,5% d'altres fonts i un 4,1% de les renovables. Això significa que un 95,4% no és renovable i, a més, és dependent de l'exterior.[3]

La sobirania i l'autosuficiència energètica per a Catalunya només es poden assolir repensant el model energètic i, alhora, repensant també el model econòmic i social des d'una òptica de la sostenibilitat de tots ells. Això ha d'implicar un canvi radical i necessari dels nostres hàbits si volem viure dignament només amb la generació d'energies netes.

7.2.1. Canvi de model energètic: sobirania i autosuficiència energètica

Des de la CUP es defineixen diverses línies estratègiques:

Reducció de la demanda energètica

L'energia, com ja s'ha dit, és el motor econòmic d'un país. L'any 2009 a Catalunya el consum energètic final per sectors es repartia de la següent manera: el 3,5% el sector primari, el 41,0% el transport, el 26,9% la indústria, el 16,3% el sector domèstic i el 12,3% els serveis.

Per una altra banda, tal i com apunten diversos estudis, per aconseguir el 100% de producció elèctrica procedent d'energies renovables, caldria reduir la demanda actual al 50% sense caure en el parany només de l'eficiència energètica. Cal proposar en cada sector les corresponents reduccions de la demanda energètica.

Abordar aquesta reducció significa, per una banda, crear la nova cultura de l'energia on s'estableixin els drets i deures individuals i col·lectius i això implica que tant les institucions

públiques com el conjunt de la ciutadania han d'assolir aquest repte. Per l'altra, establir Plans Energètics d'àmbit nacional, regional i municipal coordinats entre sí. Que estableixin la transició energètica cap a les renovables a curt, mig i llarg termini; que estableixin el cost econòmic que implica i que continguin directrius a incorporar en les altres lleis sectorials amb implicacions energètiques (urbanisme, transport, edificació, pagesia, etc.), així com les normes i reglaments, cànons, impostos, ordenances municipals, etc. de tots els sectors productius.

Producció, distribució i gestió energètica distributiva versus centralitzada. Propietat i gestió pública

Els sistemes de producció i distribució, així com la seva gestió, han de ser públics o bé gestionats per la ciutadania, amb cooperatives, per tal de garantir l'accés a l'energia.

El model energètic haurà de ser fonamentalment elèctric i provinent d'energies renovables, a escala regional o municipal i proper als nuclis de consum. Les reserves petrolíferes i gasístiques del país (importades) s'han de reservar als sectors econòmics imprescindibles fins a la seva reconversió total a renovables.

Les institucions públiques han de gestionar de forma clara la producció, la distribució i el consum final i hauran de fer el seguiment de les instal·lacions renovables.

L'autogeneració individual i col·lectiva és un aspecte fonamental de la legislació energètica.

Drets i deures energètics

La Constitució Catalana serà la Carta Magna que caldrà redactar i on s'hauran d'indicar els principis fonamentals i els drets i deures de la ciutadania pel que fa a la qüestió energètica.

L'ètica i la repartició justa dels recursos han de ser aspectes clau, tan a nivell de país com a nivell global. En el moment que la producció i distribució són públiques s'ha de garantir que totes les persones tinguin accés a l'energia com un dret fonamental.

Cal proposar quins han de ser els agents i els mecanismes de participació, on la ciutadania sigui un membre actiu i estigui implicat en la gestió energètica del país. La informació energètica ha de ser pública i accessible a la ciutadania.

Cada municipi i àrea supramunicipal tindrà el seu Pla Energètic i la potestat en la gestió energètica a partir de les directrius del Pla Energètic de Catalunya.

Model energètic i natura

Cal repensar l'àmbit energètic envers la natura. En aquest sentit, el Pla Energètic de Catalunya analitzarà la implantació i l'emplaçament de les explotacions energètiques solars en funció de la tipologia de sòl. Serà preferentment en sòl que hagi perdut la seva naturalesa rural com són sòls urbanitzables o urbans que ja existeixen.

L'explotació del bosc caldrà que es faci en termes de sostenibilitat per no tornar a caure en les grans desforestacions del passat, on els boscos eren vistos només com a sistema de producció i no de biodiversitat.

La producció energètica renovable en cap cas haurà de ser incompatible amb el medi ambient i la biodiversitat.

Model energètic i àmbit laboral

El Pla Energètic de Catalunya i els seus plans derivats hauran de proposar les línies estratègiques bàsiques i d'inversions econòmiques per a cada sector productiu per tal de incentivar la creació de llocs de treball ambientalment respectuosos i amb una valoració dels àmbits que es volen reduir: demanda energètica, emissions de CO2 i altres gasos d'efecte hivernacle, residus, etc.

Haurà d'establir el calendari d'actuacions i de les inversions econòmiques que caldrà fer, tan a nivell nacional, àmbits supramunicipals com a nivell municipal.

Transició energètica global per a la sobirania i l'autosuficiència energètica

La transició energètica s'ha de configurar en base a propostes ben argumentades i valorades a nivell energètic i econòmic (% del PIB), amb la definició de les etapes necessàries per arribar-hi, inclòs el tancament de les centrals nuclears (com es farà? Quan? Qui ho pagarà?).

Caldrà valorar a què destinem el petroli minvant (sector alimentari, sanitari, educatiu, etc.) i com anem suplint la resta de derivats del petroli amb alternatives viables.

També caldrà valorar el cost tècnic i de formació dels nous gestors energètics, així com els actors socials i econòmics que hi han d'estar implicats

7.2.2. Diversificació de les fonts: ús d'energies renovables

L'ús de les energies renovables és a dia d'avui, molt petit a Catalunya i es troba molt per sota dels objectius que es marquen en l'àmbit europeu. És per això que en l'àmbit del Principat, el Pla de l'Energia de Catalunya 2006-2015 (PEC) estableix l'ús d'energies renovables com un dels seus objectius principals, així com la recerca, el desenvolupament, la millora i la innovació d'aquestes tecnologies. A banda dels condicionants tecnològics, cada cop menors, cal treballar en matèria fiscal per tal de promocionar les energies renovables. Cal que les diferents administracions del país donin suport a totes aquelles fonts d'energia netes i gravin l'ús de fonts amb més impacte.

El sistema energètic català, està basat en centres de producció controlats per poques i grans empreses (Endesa, Iberdrola, Gas Natural, etc.), que es troben allunyats dels principals focus de consum. És per això, que cal que la instauració de les energies renovables sigui concebuda com a centres de producció d'energia propers als centres de consum, en contra d'alguns projectes que proposen macroinfraestructures que necessiten grans xarxes de distribució posteriors, per les quals es perd un significatiu percentatge de l'electricitat produïda (fins al 35%). Una bona opció per tal d'apropar els centres de producció i de consum és la recuperació dels centres municipals de producció d'energia. A més a més, el principal problema del sistema energètic és que la potència elèctrica generada es basa en fonts d'energia no renovables i contaminants (centrals tèrmiques i nuclears) que són poc eficients energèticament. Per tant, ara com ara, ens trobem amb un model energètic ineficient i basat en fonts contaminants, en un desequilibri territorial, i en una concentració econòmica empresarial que és econòmicament injusta.

També cal destacar que l'antiguitat d'algunes centrals (com les nuclears) i de les xarxes de distribució, converteixen el model en insegur i socialment injust, ja que se socialitzen els deutes i es privatitzen els beneficis. Per això, la CUP aposta pel tancament progressiu de les centrals nuclears.

Finalment, cal esmentar que els pocs intents que s'han fet a Catalunya per a la implantació d'energies renovables s'han centrat principalment en la instal·lació de grans centrals eòliques. Aquestes centrals eòliques repeteixen el model de concentració territorial dels centres de

producció d'energia, a través de grans polígons eòlics en territoris empobrits o perifèrics (més del 50% dels projectes eòlics al Principat es concentren a l'interior de les Comarques del Camp i les Terres de l'Ebre). Aquestes centrals eòliques estan controlades per grups inversors que especulen gràcies a unes elevades ajudes públiques i que solament prioritzen el seu propi benefici econòmic a curt termini.

Així doncs, cal la implantació d'energies renovables, per tal de reduir el consum d'energia primària a través de la utilització d'energies com la solar, la minieòlica o la biomassa, tenint en compte la integració del territori dels elements estructurals de les dues primeres esmentades (plaques solars i molins de vent), ja que una proliferació no planificada podria portar efectes negatius. Tot i així, cal ser conscient que alhora cal invertir l'actual model de tramitació feixuc i el sistema de primes vigent, ja que dificulten la implantació i generació d'energia distribuïda (basada en energies renovables), en favor del model centralitzat.

7.2.3. Estalvi i eficiència energètica

L'energia afecta tots els aspectes de la nostra vida: ens aporta llum, calor, combustible per al transport, etc. però cal reflexionar sobre la seguretat del subministrament energètic. La situació de producció i utilització d'energia a Europa està canviant a mesura que ens encaminem cap a un major ús de fonts energètiques renovables i comencem a utilitzar l'energia de manera més eficient.

Diversos estudis preveuen que quan s'iniciï la recuperació econòmica, la demanda d'energia primària augmentarà durant el període de 2010 a 2030 en un 40% aproximadament; per tant, l'estalvi energètic ha de ser un dels pilars de la política energètica i ha d'incloure tant canvis d'hàbits com la millora de l'eficiència en l'ús de l'energia. Reduir la demanda d'electricitat, realitzar polítiques d'estalvi i eficiència, frenar l'expansió urbanística, aplicar correctament el codi tècnic de l'edificació i el decret d'ecoeficiència, incorporar energies renovables i sistemes de gestió de la demanda, i l'arquitectura bioclimàtica, entre d'altres, han d'estar a l'ordre del dia.

Cal doncs, fer canvis substancials en els hàbits de consum que permetin reduir la demanda d'energia i treballar en l'eficiència en tots els àmbits, tant en l'ús final com en la transformació de l'energia, que és la que en consumeix major quantitat.

Cal, també, seguir amb la línia de subvencions i ajuts per a la promoció de les energies renovables i l'estalvi i l'eficiència, simplificar-ne la tramitació i afavorir especialment les instal·lacions distribuïdes a petita escala, gestionades directament per la ciutadania o els ajuntaments.

En definitiva, cal una aposta agosarada per contrarestar les tendències actuals. Una aposta per la sostenibilitat que contempli les millors opcions des d'un punt de vista tecnològic, ambiental, econòmic i social.

7.2.4. Propostes concretes d'actuació

- **Elaboració de mapes locals per al desenvolupament d'energies renovables.** Cal posar l'accent en la importància de les energies provinents de fonts renovables. Una primera mesura és el subministrament d'energia eòlica que pot proveir d'electricitat el municipi. Cal elaborar mapes locals per al desenvolupament de l'energia minieòlica en els municipis, en col·laboració amb universitats, entitats i institucions locals i supramunicipals.
- **Creació de cooperatives energètiques.** La legislació vigent a l'estat espanyol permet que qualsevol persona o entitat pugui esdevenir generadora d'energia a partir de fonts d'energia renovables. A més a més, permet que l'energia generada es pugui aportar a la xarxa i obliga l'empresa distribuïdora de la zona a comprar l'energia produïda a un preu

primat que fixa el govern de l'estat. Aquesta és una opció de generació d'energia neta i verda, a través de la solidaritat i de proximitat al territori.

- **Utilització de la biomassa forestal com a font d'energia.** Amb els objectius ja expressats d'acostar els centres de creació d'energia a la societat consumidora, potenciar l'ús i foment de les energies renovables, el control públic de la gestió d'aquests recursos i alhora fer possible una gestió forestal sostenible (respectuosa amb el medi i les generacions futures i rendible en l'aspecte econòmic), és imprescindible una implicació decidida dels ajuntaments de municipis amb tradició i possibilitats forestals en l'aprofitament d'aquests recursos no escassos al nostre país. En aquest sentit, i sent conscients que aquestes propostes impliquen grans inversions que es rendibilitzen a llarg termini, es proposen dues línies d'actuació:
- **Estudiar les possibilitats d'obtenció de matèria primera (estella forestal)** de la zona i, en funció de les possibilitats, fer plans integrals per tal d'instal·lar calderes d'estella forestal als equipaments municipals i altres edificis.
- **Estudiar** en cooperació entre diversos ajuntaments d'una mateixa zona la possibilitat de construir una planta de biomassa, que sí que permeti generar aigua calenta per abastir la població.
- **Instal·lació de panells solars** (situats sobretot a les teulades dels edificis públics) i petits aerogeneradors (previ estudi sobre les condicions meteorològiques i idoneïtat de la zona) per obtenir electricitat (edificis privats, empreses, instal·lacions municipals i enllumenat públic), o bé, aigua calenta i calefacció (en funció de l'opció instal·lada). Aquests panells i aerogeneradors podrien suposar un estalvi econòmic a llarg termini i fins tot un benefici econòmic, en cas de venda de l'excedent energètic.
- **Instal·lació de calderes de biomassa en zones pròximes a boscos**, ja que a banda de contribuir a la neteja de boscos i la gestió forestal, es redueix el transport de la matèria prima d'origen a destí, i per tant, la disminució d'emissions de CO₂. Lligat a la neteja de boscos hi ha la pràctica silvopastoral (coneguda com a pastura del sotabosc), la qual contribueix alhora a la reducció del risc d'incendi forestal.
- **Promoció de l'ús d'energies renovables** per tal d'aconseguir zones del territori autosostenibles energèticament i que segueixin els principis de la generació distribuïda.
- **Altres mesures** poden ser la creació de jardins als terrats dels edificis, pintar les teulades de colors clars o reflectants, substituir els semàfors de bombetes incandescent per làmpades de LEDs que s'alimenten amb plaques fotovoltaïques, o bé, la utilització d'enllumenat municipal amb un menor consum energètic.
- **Aplicació i compliment de les normatives** existents (codi tècnic de l'edificació, decret d'eco-eficiència, etc.) en els edificis de nova construcció.
- **Instal·lació de xarxes elèctriques d'última generació** (allà on sigui possible) que permetin conèixer al detall i a través d'internet, el consum dels abonats. L'anàlisi d'aquesta informació permet als usuaris detectar en què estan gastant més energia i trobar maneres de reduir el consum. A més, aquest sistema permet detectar de manera immediata les alteracions de corrent o les apagades, i restablir la normalitat del servei més ràpidament.
- **Potenciació de les auditories energètiques a l'abast de tothom.** Per oferir les solucions més adequades a cada llar, cal oferir serveis i auditories energètiques a preus baixos i reduïts i, si cal, de manera gratuïta en el cas de persones amb ingressos baixos i d'entitats sense ànim de lucre. A partir d'aquí cal informar de les mesures a adoptar: aïllaments

tèrmics, augment de l'eficiència en il·luminació, hàbits sostenibles de consum, optimització de calderes i bombes de refrigeració, etc.

- **Incentivació, concessió de crèdits tous i ajuts per a famílies** (sobretot aquelles amb menys recursos), per tal de potenciar mesures d'estalvi energètic i poder posar-les en marxa. En aquest sentit cal combatre des del municipi el fenomen dels "pobres energètics", gent amb pocs recursos que no pot disposar de calefacció ni aire condicionat.
- Cal també **facilitar la feixuga tramitació i el sistema de primes vigent**, ja que actualment dificulten la implementació d'alternatives de generació distribuïda, en favor de la centralitzada.
- **Assessorament i conscienciació** de la importància en la reducció de les emissions per part d'indústries i comerços, tot implementant millores en il·luminació i consum energètic. El sectors comercial i industrial suposen un elevat percentatge d'emissions en molts municipis i en termes globals aquests dos sectors generen la meitat de gasos d'efecte hivernacle.
- **Promoció de l'autosuficiència energètica a les indústries**, desenvolupant sistemes de subministrament, principalment solar i tèrmic, però també d'altres sistemes com ara la biomassa, l'ús de gas metà mitjançant la cogeneració, etc. Aquesta és una de les fórmules per reduir la dependència de combustibles fòssils. Cal la col·laboració i coordinació amb d'altres administracions.
- **Promoció de campanyes municipals de sensibilització/conscienciació ciutadana per tal de promoure les bones pràctiques energètiques** i mostrar l'efecte directe que tenen aquestes mesures d'estalvi en l'economia familiar i municipal.
- **Informació cap a la població dels ajuts i descomptes per a l'adquisició i instal·lació d'elements i equipaments d'estalvi energètic.**
- **Promoció de l'estudi i millora dels bio-combustibles i la introducció de vehicles elèctrics o híbrids**, alhora que cal pressionar perquè el ferrocarril es converteixi d'una vegada per totes en el mitjà de transport del segle XXI, un mitjà ràpid, econòmic, eficient i que equilibra i cohesiona el país territorialment.
- **Altres mesures.** Hi ha iniciatives interessants, com la de la ciutat de Boulder (EUA), on s'ha impulsat la fiscalitat dels cotxes nets. Els cotxes menys eficients i més contaminants paguen un impost extra que es reinverteix subvencionant els qui compren vehicles més nets. La mesura s'ha mostrat efectiva i sembla que els fabricants d'automòbils estan prenent nota per millorar l'eficiència dels vehicles. Cal que en els àmbits supramunicipals s'impulsin normatives que obliguin que els vehicles que es vinguin produeixin un mínim d'un 30% menys d'emissions que els actuals.

7.2.5 Incorporació de propostes del Manifest de SomEnergia

La CUP incorporem, a més, les següents propostes d'objectius i actuacions del Manifest de SomEnergia en relació a l'àmbit municipal:

Objectius generals

- Promoció d'un model energètic basat en impulsar l'autoproducció (privada i pública) amb l'objectiu de reduir progressivament la dependència dels oligopolis energètics i recuperar a nivell local el control de la seva gestió.
- Tractar el consum energètic com un bé col·lectiu i considerar els subministraments elèctrics i de gas com un servei bàsic accessible a tota la ciutadania.
- Avançar cap a pobles i ciutats amb emissions zero, seguint l'objectiu de la Unió Europea d'aconseguir pel 2020 una reducció del 20% de les emissions actuals amb efecte hivernacle.
- Estalvi en l'ús de l'energia mitjançant actuacions més racionals i eficients.
- Impulsar les energies renovables i l'estalvi energètic.
- Estudiar vies legals i procediments per municipalitzar en un futur la xarxa de distribució elèctrica i aplicar a nivell de ciutat el balanç net.

Actuacions de caire col·lectiu

- Elaborar un Pla d'Autonomia Energètica dels edificis, serveis i espais municipals.
- Promoure a nivell de pobles i ciutats la facturació elèctrica certificada d'origen 100% renovable i gestionada per empreses d'economia social i compromeses amb el territori.
- Implicar a la ciutadania a través de les entitats cíviques o col·lectius autoorganitzats en
- Promoure accions encaminades a garantir els subministraments bàsics per tal d'eradicar
- Facilitar la producció d'energia renovable ja sigui en les vessants de fabricació,
- Vetllar perquè els punts de recàrrega elèctrica per a vehicles siguin alimentants amb l'elaboració de plans d'autonomia i estalvi energètic per zones o barris.
- Esperonar l'augment progressiu del parc mòbil públic amb tecnologia elèctrica.
- Activar la rehabilitació dels edificis aplicant criteris d'estalvi en la demanda i d'eficiència energètica.

Impuls a la producció energètica local

- Instal·lar equips d'energia fotovoltaica i tèrmica a les cobertes dels edificis municipals i edificis de propietat pública (escoles, Caps, biblioteques, etc)
- Promoure l'autoproducció d'energia fotovoltaica a les comunitats de veïns pel seu ús col·lectiu (ascensors, xarxa elèctrica comunitària, etc.) i sostres de naus industrials i edificis del sector terciari.
- Utilitzar la biomassa de la gestió forestal dels rodals dels pobles i ciutats o procedent de boscos pròxims dotats d'un pla de gestió sostenible, i de residus industrials per l'aprofitament de l'energia tèrmica.
- Obtenir electricitat amb biogàs procedent dels residus orgànics que genera la ciutat i poblacions veïnes.

- Impulsar la producció eòlica amb la instal·lació de mini generadors per subministrar electricitat a l'enllumenat públic.

Divulgació, promoció i sensibilització

- Elaborar campanyes de sensibilització per l'abandonament de la utilització de les energies procedents de fonts fòssils.
- Elaborar campanyes de sensibilització per l'abandonament de la utilització de l'energia nuclear.

7.3.TRANSPORT DE PERSONES I MERCADERIES

Existeixen diversos elements que han frenat una política en matèria de mobilitat justa socialment, eficient amb les necessitats i els drets de les persones i respectuosa i adequada amb el medi i el territori.

Un dels elements és el cos tècnic de l'administració que hereu d'unes polítiques molt simples i poc analítiques s'instal·la en l'immobilisme i la manca de crítica sobre el planejament existent. Degut aquest immobilisme el tècnic de l'administració actua autocensurant-se, sobrevalorant la importància de la infraestructura per sobre de les necessitats de les persones o les capacitats dels territorials.

A totes aquestes mancances dels executors s'ha de sumar l'existència d'un important intervencionisme polític - legislador que es transforma en usuari- de "pressions polítiques", que han incidit excessivament en la presa de decisions sobre projectes concrets, a una escala en la qual potser haurien de prevaldre els criteris tècnics. Així, es prioritza l'assoliment d'objectius en el curt termini per sobre de la correcta aplicació dels principis que haurien d'orientar les polítiques a llarg termini.

A més a més, la dotació d'infraestructures s'ha situat sovint com a estratègia bàsica de les polítiques de mobilitat i així mateix ha esdevingut element bàsic de debat mediàtic, deixant de banda propostes més agosarades però amb menor impacte en l'opinió pública però que són claus per als objectius. Actualment es prima qualsevol benefici a curt termini enfront una major eficiència a llarg termini.

Aquesta baixa qualitat del debat infraestructural, sobretot si ens referim al debat mediàtic, porta a una mala prioritació de les inversions o dels nous projectes i a la manca de solució del problema en el seu conjunt evitant alhora la creació d'un model de gestió en xarxa de les estructures existents. La manca de solució i estudi global del sistema s'acaba traduint en un malbaratament dels recursos i en la manca de solució dels nous problemes que d'ells se'n deriven; creant una espiral de solució - problema - solució en la qual trobem encallades a la majoria d'administracions catalanes que tenen competències en aquests aspectes.

7.3.1.Infraestructures i mobilitat: estat de la qüestió

Com en la majoria dels àmbits referents a la situació actual dels Països Catalans, la única unió en l'àmbit d'infraestructures passa per la gestió de l'Estat Espanyol. Qualsevol de les infraestructures que uneixen el territori, i també les internes de cada zona, acaben depenen de l'estat espanyol i fins i tot en alguns casos d'inversions i préstecs europeus.

El primer pas, sempre que sigui possible, és l'autogestió de les infraestructures i l'autofinançament. Només sense dependre de les condicions i les inversions de l'estat espanyol es podrà arribar a

crear una xarxa d'infraestructures completament adaptada a les necessitats reals del nostre territori.

Per tal d'aconseguir una xarxa d'infraestructura eficaç es fa inevitable una visió global de les necessitats particulars de cada nucli, de manera que l'actuació municipal comença per una anàlisi de les necessitats de cada municipi i anar estenent l'anàlisi de manera territorial fins acabar en el conjunt general de tot el territori.

La situació actual, i fins arribar a una independència completa dels Països Catalans, passarà per actuacions i mobilitzacions concentrades en cadascuna de les parts.

En l'àmbit de la mobilitat assistim a l'emergència de reptes ambientals i socials (canvi climàtic, imminència dels límits energètics i materials finits, empremta ecològica, increment de desigualtats d'accés a l'ús del transport "públic" col·lectiu, mercantilització del territori) que precisen alternatives inajornables.

A tots els territoris dels Països Catalans s'ha consolidat un model de comunicacions lligat a l'expansió metropolitana i al creixement il·limitat, fonamentats en l'ús del vehicle privat. Una xarxa d'infraestructures de transport d'alta capacitat, Alta Velocitat i transport per carretera mitjançant autopistes privatitzades i autovies públiques han segmentat triplement el territori i han hipotecat una reconversió adreçada a l'equilibri territorial i al foment del transport públic d'ús quotidià. La planificació viària ha generat expansions urbanístiques més enllà de la pròpia planificació territorial i ha servit els interessos de constructores i immobiliàries dins la fase de bombolla financera.

La prioritització de l'Alta Velocitat ha condicionat la manca d'inversió en el ferrocarril convencional. Les escasses inversions i la manca de gestió en el transport col·lectiu per carretera han convertit aquest mode de transports, fonamental per donar accessibilitat al conjunt del territori, en el gran oblidat, d'ús residual i només utilitzat pels usuaris captius, que per manca de recursos o impossibilitat física no poden tenir accés al vehicle privat. Aquesta situació és especialment dramàtica al País Valencià, doncs la nul·la inversió pública ha generat un cercle viciós de reducció de serveis i demanda.

7.3.2. Propostes d'acció política

Des de la CUP entenem que els principis bàsics d'una bona política d'infraestructures són:

- **Accessibilitat als serveis bàsics, Dret a la mobilitat vs Dret a la infraestructura.** La mobilitat de les persones entesa com a dret només correspon a aquella que dóna accés al drets definits com a bàsics. L'estat ha de garantir aquest dret i no la capacitat de les persones de poder desplaçar-se de forma il·limitada pel territori. L'assoliment d'aquest dret no passa per la homogeneïtzació del dret a la infraestructura, sinó que ha d'adaptar-se a les capacitats i a la vocació de cada territori. Per una correcta gestió i garantia de compliment dels drets ciutadans, cal diferenciar en aquest sentit els diversos usos de la infraestructura.
- **Adequació a les necessitats de cada territori.** L'estratègia de desenvolupament territorial ha de partir d'aquesta redefinició del paper dels diferents espais, estratègia en la qual la mobilitat esdevé un element bàsic i cohesionador. La planificació no pot en cap cas estar deslligada d'aquesta estratègia territorial que permeti un funcionament eficient en xarxa
- **El nou paper del tècnic.** La resistència al canvi de la pròpia societat, fa necessari prioritzar les decisions que s'atorguin des de criteris tècnics, sota l'emparedament d'unes lleis que ja permeten una aposta més decidida que la feta fins ara. Dotar al tècnic de la superioritat "moral", de l'autoritat dels instruments necessaris i del respecte polític necessari requereix

d'una tasca educativa i de sensibilització. El tècnic ha de poder proporcionar l'argumentació necessària i potenciar la capacitat de defensa des de l'argumentari polític.

- **Els espais multidisciplinars.** La necessitat d'incorporar nous punts de vista, repensar a partir d'altres mirades fugint del dogma. En relació amb processos de participació, prenent com a consideració inicial l'experiència del territori, ja que és el "target" principal de qualsevol projecte.

Integració de l'eficiència com a principi de les polítiques públiques, no només per una qüestió de restricció pressupostària sinó per a la desaparició del balafament:

- La recerca d'una major eficiència en les polítiques passa per la definició d'actuacions toves, que permetin reutilitzar les infraestructures donant-les un nou ús.
- Controlar de forma eficaç i durant tot el procés constructiu els projectes vigents per evitar la despesa excessiva.
- Repensar l'execució de les infraestructures a mig construir en el marc d'una nova prioritització de les inversions en el nou context.
- En aquest context d'austeritat, caldrà tenir en compte la capacitat d'adaptació de la infraestructura (BUS segregat - Tramvia - Tren)

A partir de les bones praxis de l'administració pública es plantegen els següents criteris generals d'acció política:

- Facilitar o almenys fer possible l'opció de no desplaçar-se gaire per anar a treballar, a l'escola i a les zones d'oci o esbarjo. Certament, mai es pot assegurar que la residència estarà a prop del treball, però la separació de les àrees d'habitatge de les activitats o el desequilibri important a les àrees urbanes entre llocs de treball localitzats i residents actius, sí que ens assegura el desplaçament obligat. Hi ha tres conceptes clau per tal de reduir l'accessibilitat obligada amb transport privat; la compacitat dels nuclis urbans, la diversitat d'usos del sòl a l'interior d'aquests i el dimensionament de la ciutat o barri a l'escala humana.
- Configuració de nuclis de població compactes i relativament densos, que ja és defensable en termes de minimitzar el consum de sòl, es justifica també per les oportunitats de desplaçaments a peu i en transport públic, en especial el ferroviari, la dotació de la qual demana una massa crítica suficient per a una explotació amb costos raonables. Aquesta compacitat dels nuclis urbans també afavoreix altres aspectes com la impulsió del comerç, la rendibilització dels equipaments, l'eficiència en la gestió de les infraestructures urbanes i els serveis i la cohesió social.
- Dissenyar la ciutat, barri o municipi a escala humana, és a dir, cal localitzar habitatges, equipaments, zones de serveis, d'oci i esportives, espais naturals o zones verdes, zones amb comerç i d'activitat econòmica a unes distàncies adequades per tal que siguin accessibles per a la població. Tots aquests espais s'haurien d'ubicar en radis inferiors a 1,5 km.
- Defensar una intensificació de les xarxes de transport públic comarcals i intercomarcals. Noves xarxes de ferrocarrils no radials i la connexió en transport públic eficient de tots els municipis d'una mateixa comarca són reivindicacions que cal posar sobre la taula de manera immediata.
- Aposta ferma pel tren de mercaderies, ja que el transport per carretera és actualment insostenible des del punt de vista ecològic.

7.4.L'ORDENACIÓ DEL SISTEMA D'ESPais LLIURES: DES DELS ESPais PERIURBANS I AGRARIS FINS ALS ESPais NATURALs PROTEGITS

Els Països Catalans són un territori amb una gran diversitat d'ambients i de paisatges, resultat de seculars processos d'humanització, condicionats per les circumstàncies que en cada cas aporta una matriu biofísica d'enorme riquesa. Cal considerar la preservació d'aquesta diversitat com un element indispensable per a la qualitat de vida de les persones i el seu progrés humà.

Històricament les activitats econòmiques han donat lloc a una gran varietat de mosaics agroforestals que han configurat els paisatges pròpiament mediterranis, en els quals la intervenció humana al medi ha tendit generalment a incrementar o mantenir la biodiversitat com a garantia d'estabilitat del sistema. Per tant, el desenvolupament econòmic i social no ha de comportar ineludiblement una degradació i una pèrdua de la diversitat del territori; no obstant això, cal que en la gestió i l'ordenació del nostre territori, prevalguin els principis de preservació i millora del funcionament ecològic de la matriu territorial entesa com un conjunt.

El nivell d'humanització del territori ens ha de fer variar el tradicional concepte de la dualitat camp-ciutat, que ens ha portat a considerar els espais naturals i lliures com un reducte aïllat i residual de l'espai urbà. El planejament territorial ha de considerar el territori com un conjunt, des dels espais urbans i periurbans, fins als espais naturals protegits, passant pels mosaics agroforestals, cadascun amb diferents graus d'humanització, amb una regulació dels límits i una assignació dels diferents usos, en relació a les característiques del medi.

7.4.1.La gestió del sòl no urbanitzable

Tradicionalment el planejament pròpiament urbanístic ha deixat en un segon pla el sistema d'espais lliures, des dels espais periurbans fins als espais naturals de protecció especial (ENPE). Cal superar el plantejament que ens mostra el sòl no urbanitzable i els espais lliures com un simple suport de la urbanització i de les infraestructures, perquè cal dotar aquests espais del caràcter propi que posseeixen, a fi de configurar un planejament territorial sostenible i equilibrat.

S'ha de planificar proactivament el sistema d'espais lliures i, per tant, se li ha d'assignar valor com a base del planejament. Ara bé, no pot ser considerat com a quelcom homogeni perquè no tot té el mateix valor ni compleix les mateixes funcions territorials.

Aquest planejament, ja sigui des del vessant territorial o municipal, ha de configurar el sistema d'espais lliures que quedi fora dels processos d'urbanització i d'implantació d'activitats intenses, bé pel seu valor intrínsec (biodiversitat, fertilitat del sòl, etc.), per les funcions i recursos que garanteix (recàrrega d'aqüífers, protecció de riscos naturals, etc.) o bé per la localització territorial que els fa inadequats per al desenvolupament urbanístic.

El model de planejament ha de fonamentar-se en l'articulació del territori com a sistema de ciutats i viles denses, amb uns límits urbans clarament definits, amb uns espais lliures i naturals que les separin i els donin personalitat comarcal, i que juntament amb el sistema d'espais naturals protegits i uns corredors biològics viables, mantinguin un bon funcionament ecològic de tota la matriu territorial.

La protecció i gestió dels espais agraris facilitarà que esdevinguin espais essencials d'interacció positiva amb la resta dels usos del territori, i permetrà configurar parcs periurbans, o anelles verdes, que ajudin a millorar la qualitat de vida de les persones.

Alhora el mosaic agroforestal facilitarà el funcionament dels espais naturals protegits com un organisme viu i dinàmic. Sense aquest sistema connectat d'espais lliures, no es donarien els fluxos necessaris per al funcionament de la matriu territorial com un conjunt.

Les pautes generals que han d'orientar la planificació dels models de gestió i ordenació del sòl no urbanitzable i del sistema d'espais lliures són:

- Introduir el concepte de biodiversitat en la planificació i el tractament dels espais lliures urbans. Per fer-ho cal que en la gestió i ordenació del nostre territori, prevalguin els principis de preservació i millora del funcionament ecològic de la matriu territorial entesa com un conjunt.
- Permeabilització i desfragmentació del territori. És important mantenir la permeabilitat ecològica del territori, evitar la formació de barreres i prevenir els processos de fragmentació de la matriu territorial.
- Definir i legislar els espais agraris, forestals i periurbans mitjançant plans especials que facilitin l'establiment i l'aplicació d'estratègies de conservació, gestió i intervenció. Això evitarà que quedin com a zones marginals, a l'espera de ser engolits per futurs processos urbanístics, tal com pregon el planejament i marc legislatiu actual.
- Garantir la conservació, en xarxes d'espais lliures i espais protegits, de mostres suficients i ecològicament viables de la diversitat d'ecosistemes, hàbitats i espècies, i dels àmbits de connexió necessaris per a la dispersió de les espècies.
- Manteniment i millora de la identitat i la qualitat paisatgística dels ambients rurals i urbans. Cal fixar uns objectius de qualitat paisatgística per a tots els tipus de paisatge presents en el territori i protegir les mostres i els elements més excepcionals i els que donen identitat al territori.
- Cercar noves fórmules de cooperació municipal i formular plans urbanístics en l'àmbit supramunicipal.

7.5.LA GESTIÓ DE L'AIGUA

7.5.1.Principis ideològics

La gestió de l'aigua ha esdevingut en els últims temps un debat clau, sobretot en el nostre territori nacional, amb una climatologia i un règim de pluges de caire torrencial amb llargs períodes de sequedat.

En aquest sentit, s'ha difós un nou corrent de pensament conegut com a «nova cultura de l'aigua». Segons aquest corrent, l'aigua, pel fet de ser un bé imprescindible per a la vida s'ha de distribuir equitativament entre tots els éssers vius.

L'eix principal d'aquesta concepció és que es deixa de considerar l'aigua únicament com un recurs i es comença a parlar-ne com l'element bàsic dels ecosistemes hídrics i com a part fonamental per a la bona preservació de la qualitat ambiental, que a la vegada garanteix la preservació de l'aigua com a recurs.

7.5.2.La Directiva Marc de l'Aigua

En l'àmbit europeu, aquest nou corrent de pensament es materialitza en la Directiva Marc de l'Aigua (2000). Aquesta normativa europea dona un marc d'actuació comú sobre la gestió de l'aigua en tots els estats membres de la Unió Europea.

El factor diferencial d'aquesta nova directiva respecte de les polítiques ambientals tractades fins ara és l'alt grau d'exigència dels objectius ambientals, que tracten d'aconseguir una millora integral

en tots i cadascun dels aspectes que condicionen la qualitat d'un ecosistema, fins a valors propers a les seves condicions naturals de referència, és a dir, sense alteracions antròpiques.

La Directiva proposa la regulació de l'ús de l'aigua i dels espais associats a partir de la capacitat que aquests tenen de suportar tipus diferents de pressions i impactes. D'aquesta manera, es pretén promoure i garantir l'explotació i l'ús del medi de manera responsable, racional i sostenible.

A grans trets, la DMA es basa en quatre principis d'actuació sobre l'aigua:

- Masses d'aigua: Principi de no-deteriorament i assoliment del bon estat integral de les masses d'aigua superficials i subterrànies.
- Gestió: Principi de l'enfocament combinat de la contaminació i gestió integrada del recurs.
- Recuperació de costos: Principi de plena recuperació i internalització de costos dels serveis relacionats amb l'aigua i l'ús dels espais aquàtics.
- Participació: Principi de participació pública i transparència en les polítiques de l'aigua.

7.5.3. Òrgans de gestió als Països Catalans

A l'estat espanyol, la unitat de gestió de l'aigua són les confederacions hidrogràfiques. Al nostre país, hi figuren la de les Illes Balears, la de les conques internes, la de l'Ebre, la del Xúquer i la del Segura; de les quals només les dues primeres es troben íntegrament dins el territori nacional, és a dir, en aquestes regions l'estat espanyol no intervé en la gestió en temes d'aigua. En la resta, els governs autonòmics són responsables d'una gran part de les polítiques sectorials relacionades amb l'aigua (planificació agrària i territorial, sanejament, protecció de la natura, etc.) però és l'estat qui, mitjançant les confederacions hidrogràfiques, ha de redactar la planificació hidrològica, incloent-hi la determinació dels objectius ambientals.

7.5.4. Propostes d'actuació municipal

És complicat bastir unes directrius en la gestió municipal de l'aigua que englobin la totalitat del nostre territori nacional.

Des de l'àmbit municipal, quant a les aigües només es pot gestionar un fragment del cicle de l'aigua:

- La prestació i realització del servei d'abastament i sanejament d'aigua en el municipi, amb la gestió de la captació, regulació i distribució dels recursos hidràulics necessaris.
- La realització de tasques de conservació i manteniment de la xarxa del clavegueram.
- L'execució d'altres tasques relacionades amb el cicle integral de l'aigua.
- La prestació del servei es pot estendre a altres municipis de la comarca.

Aquest servei es pot realitzar de manera directa o indirecta mitjançant diferents fórmules que van des de l'empresa pública a la privada passant per diversos tipus de concessions. Tot i així, es delega la funció, però no la responsabilitat de garantir un bon servei.

Algunes d'aquestes fórmules són: mitjançant els treballadors municipals, amb un òrgan autònom de l'ajuntament, amb una societat anònima municipal, amb una entitat pública municipal, amb la intervenció de capital privat mitjançant una societat de capital mixt, amb capital privat mitjançant una associació concessionària o amb capital privat mitjançant un concert.

També es poden delegar competències relatives a la mancomunitat, al consorci o a la comarca.

Tot i que en matèria ambiental d'aigües el municipi té una incidència escassa, caldria vetllar pel compliment dels punts ideològics descrits més amunt mitjançant les actuacions següents:

- Analitzar la transparència de dades i la seva publicació, actualitzada i entenedora.
- Assegurar el bon estat de les instal·lacions de les infraestructures d'abastiment.
- Participar en els processos públics duts a terme en compliment de la normativa de la Directiva Marc Europea.
- Potenciar l'associació amb altres municipis amb els quals es comparteix una conca hidrogràfica. En aquest sentit és interessant estudiar el cas de l'ASAC (Associació de Serveis d'Aigua de Catalunya).
- Potenciar la gestió pública de l'abastiment d'aigua. En aquest cas és interessant estudiar el cas del GIAC (Gestió Integral d'Aigües de Catalunya).
- Potenciar la formació en matèria d'aigües dins del que coneixem com la «nova cultura de l'aigua».
- Potenciar la recuperació d'espais naturals amb alt nivell d'impacte i fomentar la creació d'espais de lleure que permetin gaudir de la natura amb moderació i sense malmetre-la.
- Fomentar mesures de minimització de consums.

7.6.RESIDUS MUNICIPALS: CAP AL RESIDU ZERO

Els municipis acabem gestionant els residus que fem com a consumidors d'un procés productiu que és lineal (del recurs natural a l'abocador) en lloc dels processos naturals que són circulars i en què tot es recicla.

El 2009, a Catalunya el nivell de recollida selectiva era del 34,20%, xifra molt baixa si tenim en compte que els materials que conté la brossa són fàcilment reciclables en un 80%. Una de les grans dificultats és la barreja dels materials reciclables als contenidors de rebuig, cosa que en dificulta molt la gestió, com ja s'ha demostrat amb el fracàs del model d'ecoparcs, que continuen necessitant abocadors i incineradores per desfer-se de la brossa barrejada.

Com que no s'estan acomplint els nivells de recollida selectiva, els abocadors s'estan col·lapsant. Els lobbies incineradors aprofiten aquesta situació per presentar la incineració com a alternativa.

Tanmateix, hi ha una altra alternativa: l'estratègia de residu zero, que ja fa anys que mostra l'opció de convertir els residus en recursos. No cal, doncs, invertir en noves incineradores ni en nous ineficients ecoparcs sinó en residu zero.

A més d'evitar els problemes relacionats amb els impactes ambientals i socials de la gestió de residus, aquesta nova estratègia genera molts més llocs de treball que l'estratègia de gestió de residus convencional i és tant o més viable econòmicament que les alternatives de gestió final (abocadors convencionals, i incineració). Segons el darrer estudi de Greenpeace sobre els costos de la incineració, les taxes dels municipis que recorren a la incineració són un 30% més cares que no pas els municipis que no fan servir-la.

Per tal d'assegurar la robustesa d'aquesta estratègia i per generar benefici públic en lloc de privat, cal articular-ne el desenvolupament en el marc d'un procés participatiu, decisor i de transparència i executar els serveis públics a través d'entitats públiques i no pas del sector privat. Així, el coneixement adquirit es queda a l'administració pública i també es limita dràsticament la utilització de recursos públics per al finançament de partits polítics en forma d'aportacions d'empreses a fundacions, com a despeses dels contractes.

7.6.1.Estratègia residu zero

Implantació de recollides porta a porta

La forma més ràpida i efectiva d'incrementar els resultats quantitius i qualitius de la recollida selectiva és implantar la recollida selectiva porta a porta. D'aquesta manera es passa d'obtenir una mitjana del 30% de recollida selectiva a una mitjana d'un 70%, essent habituals nivells del 80%.

A més, els nivells d'impropis dels materials són molt baixos, cosa que facilita i abarateix els processos de reciclatge, ja que no són necessaris sistemes d'eliminació d'aquests impropis.

Actualment, el porta a porta està implantat en uns 100 municipis del Països Catalans i dona cobertura a uns 300.000 habitants. La majoria dels municipis són petits i mitjans però està demostrat que és possible implantar-ho a grans ciutats ja que, per exemple, a Itàlia podem trobar-ne alguns exemples a ciutats com Torino (909.000 hab.) i Roma (2.740.000 hab.), en aquesta última s'està implantant progressivament en alguns dels seus barris.

Els costos globals d'una recollida porta a porta comparada amb una recollida en contenidors són equiparables en l'àmbit econòmic i molt millors en l'àmbit ambiental i laboral. Si bé una ruta de recollida porta a porta és més cara que la que es fa als contenidors, es fan menys recollides totals. A més, com que el rebuig minva fins a una tercera part, se'n redueixen els costos de tractament, així com el cànon de residus; i s'incrementen les fraccions reciclables, amb els corresponents ingressos procedents d'ecombes, ecovidre –si s'escau–, la venda de paper i el retorn del cànon de residus.

En l'àmbit ambiental es recupera molt més material, cosa que disminueix la necessitat de matèries primeres i l'impacte relacionat amb la seva producció. Des del punt de vista laboral, només amb la recollida es generen entre dues i tres vegades més llocs de treball que amb una recollida en contenidors (cada cop més automatitzades), a més dels llocs de treball que es creen a les plantes de reciclatge dels materials.

La clau de l'èxit de les recollides porta a porta és la retirada del carrer dels contenidors de brossa barrejada (per on s'escapen habitualment els materials reciclables, que dificulten la gestió) i que el personal de recollida únicament recull el material, lliure d'impropis, que es generi aquell dia.

Com a horari bàsic es proposa recollir 3 dies a la setmana la materia orgànica, 2 dies els envasos lleugers, 1 dia el paper i un dia el rebuig, mantenint els iglús de vidre al carrer. De tota manera és possible ajustar les freqüències a les necessitats de cada municipi partint de la transparència en els costos, és a dir, que a major servei i, per tant, major cost, majors taxes.

També hi ha la possibilitat d'aplicar el porta a porta amb el residu mínim (model disenyat pel CEPA a la dècada dels 90) però cal tenir en compte que es necessita una planta de triatge. L'actual situació econòmica dels ajuntaments i els llargs processos burocràtics a l'hora de fer funcionar noves infraestructures fan que sigui una aposta més complicada i menys immediata a l'hora de posar-la en funcionament.

Un altre element essencial en la implantació de les recollides porta a porta és la definició del calendari i dels serveis a través de processos participatius en què els participants puguin adaptar el servei a les necessitats de cada col·lectiu sota el principi de coresponsabilitat; és a dir que a partir de les dades objectives dels costos dels serveis i del tarannà de cada generador o barri de residus municipals, es pot adaptar la freqüència de recollida, els horaris, el sistema de cubells i bujols de lliurament, tot repercutint a cada usuari els costos i els ingressos que el servei rebut ha generat.

Dotar-se de capacitat de compostatge

Si bé existeix un pla d'infraestructures de tractament de residus de l'Agència de Residus de Catalunya, pel que fa a la capacitat de compostatge, la planificació i l'execució d'aquest pla queda molt per sota dels potencials de generació (i ja de generació actual en algunes comarques com ara el Vallès Occidental i el Maresme) a través de la recollida selectiva de la fracció orgànica.

Aquest fet provoca que bona part de l'orgànica recollida actualment no es pugui compostar a la mateixa comarca i que hagi de ser transportada lluny del seu punt de generació (amb l'increment de costos econòmics i ambientals relacionats amb el transport), o que s'estigui destinant a incineració o a compostatge barrejada amb rebuig, de manera que s'obté un compost de mala qualitat que molts cops acaba destinat a l'abocador.

El pla d'infraestructures de tractament de residus defineix les grans infraestructures, però no impedeix que els municipis que vulguin aplicar les competències que els són pròpies puguin dotar-se de petites plantes de compostatge. És probable que l'organisme autonòmic en faciliti el finançament.

Amb un adequat plantejament de miniplanta de compostatge municipal és possible assumir el cost de tractament en lloc de majors costos de transport i entrada en grans plantes preparades per rebre materials amb majors percentatges d'impropis, que n'augmenten els costos.

El tractament de la brossa orgànica en el propi municipi en fa molt més assumible la instal·lació que no pas un gran centre amb major impacte i que, a més, tracti la brossa d'altres municipis. També possibilita el control de qualitat del compost resultant i, per tant, la venda i utilització posterior.

Fiscalitat ambiental incentivadora de la reducció de residus

Les taxes de la brossa dels nostres municipis no diferencien els usuaris que minimitzen la seva producció de residus o que fan una bona separació en origen. Cal aplicar taxes de pagament per generació (en el marc d'una recollida porta a porta) per tal que pagui més qui més residu barrejat faci.

La fórmula més fàcilment aplicable és amb una taxa de brossa amb una part fixa i una de variable que es pagui a través de la compra de bosses estàndard per a la recollida de la resta i els envasos lleugers, que són les dues fraccions que interessa reduir.

En el cas dels grans productors, la taxa de pagament per generació també és aplicable a través de les bosses i en funció del nombre de buidades de contenidors de cada comerç.

Promoció d'alternatives de reducció de residus

A més de les típiques promocions de les bosses reutilitzables i les carmanyoles, cal fer una aposta forta per la promoció de la venda a doll en els establiments comercials d'alimentació, drogueria, etc.

Investigació en reciclatge del rebuig

Les inversions en eco-parcs i incineradores han demostrat ser males inversions ja que generen noves necessitats d'inversió quan les instal·lacions queden obsoletes i no han solucionat la problemàtica dels residus, ans al contrari, l'han posposat uns quants anys més creant la il·lusió que el problema estava resolt. Si s'haguessin destinat aquestes inversions a la investigació en el camp

de l'aprofitament del material del rebuig, es podrien haver incrementat entre el 80% o el 95% dels materials fàcilment reciclables. Això, també permetria donar arguments per a la prohibició de fabricació de productes que no s'hagin pogut reciclar.

Es tracta, doncs, de no malbaratar més recursos públics en incineradores i ecoparcs i destinar-los a la construcció de centres d'investigació sobre el reciclatge del rebuig a les entrades dels abocadors i dels ecoparcs.

Aquests centres comptarien amb la participació tant de les universitat com d'empreses del sector privat implicades en el reciclatge i permetrien el desenvolupament d'un nou sector tecnològic i industrial que podria exportar tecnologia i crear més llocs de treball.

Prohibició

Amb el 5 o 10% dels productes que no puguin ser reciclats no queda cap més camí que prohibir-ne la fabricació. Com que un municipi no té aquestes atribucions només queda l'opció de promoure una iniciativa legislativa de producció reciclable, perquè es prohibeixi els materials que efectivament no es puguin reciclar.

Recuperació de materials dels abocadors

Els coneixements i la tecnologia desenvolupada en el centre d'investigació sobre el rebuig permetran aprofitar bona part del material que s'ha anat depositant als abocadors, de manera que es convertirà en una nova font de matèries primeres i en un altre sector important d'activitat i creació d'ocupació.

8.CULTURA POPULAR I LENGUA: EINES DE CONVIVÈNCIA I LLIBERTAT

8.1.PRODUCCIÓ I SOCIALITZACIÓ DE BÉNS CULTURALS

La cultura és un dels elements principals a l'hora de bastir un model de societat integradora, solidària i dinàmica. Des de la CUP entenem que la cultura ha de ser per a la ciutadania un mitjà de relació social, de participació, de diàleg i de reflexió comuna. La cultura ens ha de permetre reconèixer-nos individualment com a persones i col·lectivament com a catalans i catalanes i com a vilatans i vilatanes. La cultura és, per tant, una eina d'aprofundiment democràtic i de vertebració social.

En aquest sentit, l'objectiu de la política cultural municipal ha de ser el de fer dels nostres pobles i de les nostres ciutats elements clau en la revitalització cultural del nostre país a través de la implicació de tota la ciutadania. L'ajuntament no ha de suplir ni dirigir la societat civil, protagonista principal de la vida cultural, sinó que ha de treballar per assentar unes sòlides bases sobre les quals el teixit associatiu, l'administració pública i les iniciatives particulars puguin bastir un projecte cultural enriquidor i alliberador per al conjunt de la població.

La política s'ha de posar al servei d'un projecte d'enriquiment cultural col·lectiu; per això, la política cultural ha de partir del principi de fer a tot el municipi partícip de la vida cultural, ha de vetllar per evitar la dualització de la societat i per promoure una producció cultural i artística de qualitat, i ha d'establir mecanismes de socialització del patrimoni comú.

Des de l'administració pública cal crear condicions d'implantació d'unes polítiques culturals a partir de la realitat del conjunt d'actors socials i la situació del context de referència.

La planificació democràtica de la política cultural hauria de permetre definir consensuadament i amb la corresponsabilització de l'administració i la societat civil, el conjunt d'elements necessaris per promoure correctament la cultura. De manera variable segons el tipus de municipi podríem concretar aquests elements en:

- Espais i infraestructures destinats a la producció cultural (sales d'assaig musical, teatral, etc., tallers i escoles d'art)
- Espais i infraestructures destinats a fer arribar a tot el municipi la riquesa cultural (sales de concerts, auditoris, teatres, sales d'exposicions, centres cívics...)
- Mitjans de difusió de la producció cultural, com revistes locals o comarcals, ràdios, televisions, pàgines web...
- Suport a les associacions d'artistes, escriptors, grups teatrals, musicals, operístics, col·lectius de promoció de la cultura popular tradicional, etc.

A partir d'aquí, el nostre objectiu se centra en els següents punts:

Promoure una cultura pròpia, integradora i de qualitat, que fugi de la comercialització i de l'espanyolització i es basi a:

- Prioritzar les associacions i els col·lectius locals en l'agenda cultural dels espais destinats a allotjar les activitats culturals.
- Generar dinàmiques de col·laboració entre les entitats fomentant el treball en xarxa i les relacions de solidaritat entre les diverses associacions

- Potenciar l'assemblearisme de barri, urbà i rural en democràcia directa i transparència com única mediació del govern i empoderament en la gestió cultural pública, ni polítics ni empreses ni associacions
- Donar suport obert a la col·lectivització , autogestió, iniciatives individuals i col·lectives,i associacionisme sense ànim de lucre i/o de plantejament comunitari, i als equipaments i serveis públics no externalitzats, per a l'avenç d'una economia democràtica, social i solidària en detriment del pes i domini de les indústries i de la mercantilització cultural
- Expandir i acostar la festa major a tota la ciutadania, perquè tothom se la senti seva.
- Promoure la cultura popular i tradicional a les escoles per aconseguir que els infants en siguin un element clau, que se'n sentin protagonistes.
- Facilitar els equipaments culturals a les associacions de la ciutat, de manera que no hagin de pagar per utilitzar-los.
- Crear mitjans de comunicació local per facilitar la difusió d'activitats i la tasca de les entitats
- Potenciar la realització d'activitats culturals al carrer.
- Potenciar l'activitat cultural en espais destinats a altres finalitats més enllà dels equipaments culturals; espais permanents o efímers que s'adaptin per l'acolliment d'una activitat cultural o artística
- Controlar de forma democràtica les manipulacions de la subjectivitat i sobreexplotació que crea el turisme
- Impulsar obertament l'autoorganització social i l'associacionisme, mitjançant l'alliberament d'espai urbà per aquestes activitats, hotels d'entitats , la supressió de l'especulació i l'increment de les rendes
- Garantir formació individualitzada i per petits grups en el sistema educatiu públic: música , creació plàstica , creació digital, creació videogràfica i sonora ,espectacle en viu i expressió corporal, radio i ten les possibilitats d'aprenentatge des de les edats més primerenques
- La lluita contra l'especulació urbanística i d'habitatge i locals és la millor mesura per a la disposició d'espais urbans per a la cultura
- Gestió d'uns pressupostos en cultura participatius amb les assemblees de barri.
- Gestió dels serveis públics culturals d'acord amb programes i projectes culturals focalitzats en la participació ciutadana Implicant el teixit productiu cultural garantint que les seves propostes entraran en les bases.
- Implicar la societat civil en la defensa de la cultura catalana

Generar cultura i producció cultural al i des del municipi.

Fomentar un model de festes participatiu i sostenible, que garanteixi l'accés a les festes de tota la població, per això cal:

- Organitzar la festa major des d'una comissió de festes i entitats, amb el suport de l'ajuntament.
- Enfortir el suport a les entitats que organitzin festes populars, com Sant Joan, Cap d'Any, Carnestoltes, etc.
- Acostar les festes i les activitats culturals a tots els barris del poble amb l'objectiu d'enfortir-hi les relacions i de facilitar-ne la participació.

- Evitar que una sola entitat organitzi gran part de la festa i, per tant, promoure la participació de diferents entitats amb equilibri i igualtat de condicions.
- Els diferents elements festius (bestiari, balls...) de la festa major no han de ser propietat de l'ajuntament, sinó de les entitats, a qui l'ajuntament ha de facilitar la feina com a promotores de cultura, una cultura que mai ha de dependre de l'ajuntament.
- Prendre consciència de l'herència de les nostres tradicions culturals i impulsar la recuperació dels elements culturals perduts.

Adequar i garantir les necessitats d'infraestructures i espais culturals. Els equipaments culturals han de ser espais que resolguin necessitats, sobretot en el camp de la creació artística, per això:

- L'espai públic ha d'estar a disposició de la ciutadania, sense que taxes de qualsevol tipus, en relació a entitats o associacions sense ànim de lucre, en regulin l'accés.
- El govern i control dels serveis i equipaments públics ha de basar-se cada cop més en la democràcia directa, i en base assembleària de barri, local i municipal, comptant amb el teixit de moviments socials, lluites i associatiu. Contra el clientelisme i el desmantellament de serveis col·lectius cal evitar la destrucció de llocs de treball públics, sigui per empreses i/o associacions. L'execució dels serveis ha de ser pública directa no desregulada en clara oposició a totes les formes d'externalització. La remunicipalització de serveis culturals i de comunicació és indispensable per aturar la concentració de capitals i la centralització.
- Establir convenis amb entitats locals, en lloc de contractar empreses privades per fer feines relacionades amb la festa major.
- El pla d'equipaments culturals ha de prioritzar els dèficits principals i de més urgència, a l'hora de fer-ne el desplegament.
- S'han de crear solucions transitòries per establir i concretar opcions alternatives als equipaments previstos a llarg termini.
- S'han d'impulsar casals de joves autogestionats, com a punt de trobada i de lleure, per organitzar-hi activitats. Aquests casals alhora han de funcionar com a punts d'informació juvenil.
- Els espais municipals s'han d'habilitar com a aules d'estudi públiques i s'han de facilitar a les entitats perquè en facin ús.

8.2.POLÍTQUES DE DEFENSA DE LA LLENGUA

El model lingüístic que proposa la CUP pels Països Catalans s'ha de bastir tenint present el context sociolingüístic i sociocultural del segle XXI, en el qual, a més del català i del castellà (i del francès al nord), conviuen moltíssimes llengües més, procedents de la immigració de finals del segle passat (com seria el cas del gallec) i de la nova immigració del segle XXI. Els arguments que en aquest document són vàlids per al català al conjunt dels Països Catalans, també ho són per a l'occità a l'Aran.

En primer lloc, fem una aposta clara per tal que el català, la llengua pròpia i històrica d'aquestes terres, sigui la llengua comuna de cohesió social de les persones que vivim en aquest territori, la qual ha de disposar de tota la cobertura jurídica necessària (un concepte que es pot identificar amb el d'oficialitat) per tal d'assegurar que el català serà la llengua primera de tots els àmbits de la societat catalana. Cal recordar, en aquest sentit, el valor ètic positiu d'idees com *restitució* i *rescabament*. Aquesta restitució o compensació es pot fer (i s'ha de fer) amb ple respecte a tots els drets lingüístics de tothom (però no pas a partir dels privilegis de persones que van arribar en

altres moments històrics i que, a més, voldrien perpetuar la seva situació de dominació en les noves generacions de catalans).

Per aquest motiu, plantejem una regulació amb drets i deures dels usos lingüístics de les llengües, les que ara són al mateix temps de dominació i d'immigració (el castellà o espanyol i el francès) i les que són procedents estrictament de moviments migratoris. Es vol una societat on no es produeixi cap discriminació per motiu de llengua, la qual cosa vol dir, per exemple, que tothom hauria de tenir dret a l'ensenyament de la llengua del país i, si ho desitja, a l'ensenyament de la llengua familiar, com a forma de reconeixement d'aquestes llengües i cultures al nou país que anem creant.

Aquesta oficialitat única del català no impedeix, però, que considerem que en aquests nous Països Catalans uns dels objectius com a país no sigui el de treballar pel plurilingüisme dels ciutadans. Un plurilingüisme que ha de tenir el català com a llengua de referència, i que no ha d'oblidar ni el castellà –primera llengua de molts ciutadans d'aquests país i llengua que ens permet obrir-nos a una part important del món–, ni el francès –per raons molt similars a les anteriors, especialment al nord de Catalunya–; ni, evidentment, l'anglès –la llengua de relació internacional avui en dia–; ni les llengües que provenen de la nova immigració –un patrimoni que ens permetrà tenir ciutadans que dominin quatre o cinc llengües.

També tenim en compte que jurídicament hi poden haver diferents graus d'oficialitat i que una llengua pot ser declarada oficial en l'àmbit administratiu però no ser oficial socialment parlant: per exemple podria donar-se el cas que l'escola estigués obligada per l'oficialitat administrativa a oferir ensenyament d'una determinada llengua però els alumnes poguessin escollir-la o no lliurement. No sembla que, en les circumstàncies actuals dels Països Catalans, sigui adequat fer aquestes distincions, ja que el concepte d'oficialitat ha quedat fortament connotat i assimilat a la idea d'oficialitat administrativa, política i social. Si es tracta de trencar l'estatus-quo actual de dominació del castellà i subordinació del català, l'oficialitat única del català és l'instrument jurídic adequat per redreçar la situació del català i desplegar-lo com a llengua nacional de la comunitat que ocupa predominantment els àmbits d'ús públics i bona part dels privats.

Valorar i gestionar la diversitat lingüística com a riquesa i no com a problema ha de ser un dels arguments que, com a societat, hem de saber explicar, practicar i exportar. És el valor afegit que els catalans podem aportar a un món que massa vegades tendeix a la grisor de la uniformitat.

Per tant, els nostres objectius com a país, que s'haurien de vehicular, principalment, mitjançant el sistema educatiu i els mitjans de comunicació són: transmetre la llengua històrica del país, tant a les persones que la tenen com a primera llengua, com per a les que la tenen com a segona, tercera o quarta; potenciar pautes d'ús lingüístic favorables al català; garantir el coneixement de, com a mínim, dues llengües addicionals a la pròpia del país; afavorir una educació intercultural que ens permeti valorar allò que ens aporten les persones que vénen de fora; tractar la llengua com una eina que facilita la cohesió social; i entendre-la també com l'element clau que permet l'accés crític a la informació dels ciutadans i ciutadanes.

No es pot desapropiar aquesta oportunitat que ens dona la història de crear un estat, de cap i de nou, que sigui model al món de gestió de la diversitat i de tracte de les minories, començant, és clar, per l'occitana, i que tingui com un dels seus objectius constitucionals el poliglòtisme dels seus ciutadans, tenint clar, però, que la llengua de cohesió social haurà de ser la catalana (o l'occitana a l'Aran)...

Finalment, cal recordar que el subjecte del procés de normalització és tot el poble que individualment i col·lectiva ha de comprometre's a aturar la minorització i revertir l'actual procés de substitució. En aquest sentit, cal fer autocrítica i admetre que no practiquem la militància

lingüística amb la intensitat i naturalitat que caldria i seria possible, com ho demostren algunes de les pràctiques que fem en la vida quotidiana, als jutjats, en el material de les pròpies CUP...

8.2.1. Àmbits de treball

La situació de la llengua al sistema educatiu als diversos territoris catalans

En aquest camp els temes a destacar són: els atacs de la Llei Wert; les sentències contra el fet que el català sigui l'única llengua vehicular del sistema educatiu; els decrets de trilingüisme de les Illes i del País Valencià; en el cas de Catalunya, la denúncia de centres que no compleixen la llei de política lingüística ni la llei d'educació; la situació de les escoles estrangeres on el català és, a voltes marginal; la situació de la llengua a les escoles de la Franja, de la Catalunya del Nord i de l'Alguer; tornar a potenciar la immersió lingüística en aquest nou context sociolingüístic; l'acollida d'alumnat nouvingut en tota la seva diversitat; l'ensenyament d'adults; la castellanització de bona part de la formació professional (especialment la privada de grans nuclis poblacionals); el bandejament del català en alguns estudis universitaris, o en els estudis no formals: per exemple, escoles de conducció, de turisme, d'esport, d'idiomes....

La situació de la llengua en el món jurídic

En els territoris de l'Estat espanyol on la llengua catalana és oficial, persisteixen dificultats materials pel que fa als drets lingüístics dels catalans en l'àmbit policial i jurídic. L'assumpció que tots els ciutadans espanyols tenen el deure de conèixer la llengua castellana és emprada per estructures i funcionaris per imposar tàcitament o explícitament aquesta llengua. Són molts els catalans que tenen la percepció que és millor canviar al castellà si han de tractar amb la justícia, i hi ha un fort desconeixement dels drets que legalment els emparen.

Tot sovint, els professionals del dret addueixen manca de coneixement de lèxic jurídic en català. Més que no pas una mancança en el desenvolupament terminològic, això s'explica per deficiències en la formació inicial i continuada d'aquest personal.

En el territoris on la llengua catalana no és oficial la situació és, òbviament, molt pitjor, atenent que l'oficialitat lingüística és precisament allò que ofereix a una llengua el seu reconeixement com a vehicle comunicatiu jurídicament vàlid.

La situació de la llengua en els mitjans de comunicació

En les darreres dècades, l'oferta de mitjans de comunicació en llengua catalana ha experimentat un creixement (tret del que ha passat recentment a les Illes Balears i al País Valencià). Ara bé, si prenem com a exemple l'oferta televisiva, es constata que el creixement en mitjans de comunicació en llengua espanyola (o francesa, a la Catalunya Nord) ha estat encara molt més pronunciat. No ha estat més que recentment que es pot trobar en els quioscos del Principat una oferta diversa de premsa diària en llengua catalana.

Cal remarcar que la situació de la llengua catalana depèn força d'inèrcies històriques. Això explica que, en el cas dels mitjans de comunicació per Internet, que es difonen en un context històric recent, l'ús de la llengua catalana hagi estat assumit d'entrada amb normalitat per bona part dels usuaris.

L'espai comunicatiu dels Països Catalans presenta dèficits crònics considerables. La manca d'agències de notícies i de fonts amb una visió completa dels Països Catalans fa que els mitjans en llengua catalana hagin de dependre d'agències i de fonts de caràcter estatal i, en el millor dels casos, autonòmic. La construcció d'aquest espai comunicatiu és directament obstaculitzada per les

polítiques dels estats, que treballen continuadament per la unitat i aïllament relatiu dels respectius marcs comunicatius.

La situació de la llengua en els món sociolaboral

Part del món associatiu i, en els territoris en què el català és llengua oficial, l'àmbit administratiu autonòmic i local són entorns que difonen l'ús normal del català. Més enllà, existeixen encara obstacles a la normalització lingüística efectiva. En el món empresarial, sovint s'addueix la realitat d'un mercat transnacional per recloure el català als usos informals. D'altra banda, l'origen al·lòcton d'una part substancial de la classe treballadora afavoreix en les comarques més poblades l'ús del castellà com a llengua comuna també en els usos informals.

La situació de la llengua en el món cultural

La pròpia història de la Renaixença del segle XIX i la de la represa cultural dels anys 1960 i 1970 explica que sigui en el món cultural on més clara és la percepció de normalització de la llengua catalana. No obstant això, aquest procés de normalització no s'ha completat encara ni de bon tros. No ha estat més que en els darrers anys que els grups musicals que canten en llengua catalana ja no han d'oferir explicacions de per què han fet aquesta tria lingüística. Encara que sembli un espai cultural en fort retrocés, és remarcable la situació de les sales de cinema on, a banda de les dificultats que pateixen les produccions no-nord-americanes, la majoria de films que s'hi projecten són doblats gairebé únicament a la llengua castellana.

8.2.2. Propostes d'acció política

- Realitzar campanyes estables i continuades de promoció de l'ús de la llengua.
- Crear eines comunes per a tots els Països Catalans, tant a nivell organitzatiu, d'intercanvis, de contactes, començant per la utilització, amb naturalitat, de totes les denominacions populars de la llengua catalana.
- Enfortir les organitzacions que ja hi treballen: CAL, FOLC, Plataforma per la Llengua, Joves per la Llengua de les Illes, federació Escola Valenciana...
- Defensar la promoció i l'ús a tots els àmbits de les variants de la llengua catalana integrades en un estàndard comú més ampli i representatiu.
- Promoure dinàmiques d'acollida, enlloc de parlar únicament d'integració...
- Promoure dinàmiques de revernaculització de la llengua en algunes parts del territori (Catalunya Nord i zones del sud valencià).
- Tenir en compte que, tot i ser l'eix principal i identificador de la nació, no hem d'identificar automàticament llengua i nació: hi ha moltes persones catalanes que se senten o es poden sentir participants de la construcció d'aquest país, però que la seva llengua d'origen i de referència en sigui una altra.
- Cal continuar treballant pel desenvolupament de l'oficialitat de la llengua de signes catalana.
- Cal incrementar el compromís de l'ús de la llengua en contextos en què resulta altament simbòlics: Parlaments i altres institucions, festes i celebracions d'èxits, premis, davant del món judicial i en actes notariaus, discursos en inauguracions empresarials, comercials.
- Adoptar la forma catalana com a denominació oficial única del municipi.
- Adaptar l'ortografia del nom del municipi a la forma que hagi establert l'autoritat lingüística corresponent (IEC o AVL).

- Fer de la llengua catalana la llengua normal, preferent i per defecte de l'administració municipal.
- Implantar el requisit lingüístic per a tots els funcionaris que hagin de mantenir relacions orals o escrites amb els administrats.
- Retolar els carrers i espais públics en llengua catalana.
- Retolar les oficines municipals en llengua catalana.
- Emprar la llengua catalana en tota comunicació dirigida a la ciutadania (en qualsevol forma: publicitat, cartell, revista, díptic o banner). L'ús de qualsevol altra llengua ha de ser molt excepcional, dirigit a col·lectius específics (turisme, immigració recent, etc.) i ha d'anar sempre acompanyat pel mateix text en català.
- Establir un reglament d'ús de la llengua catalana davant la ciutadania (per escrit, atenció telefònica i presencial)
- En el cas dels càrrecs públics, emprar la llengua catalana a l'hora de parlar al ple i públicament (actes oficials, rodes de premsa, etc.).
- Redactar pla plurianual de normalització lingüística municipal, desenvolupat de manera coordinada per administracions i entitats que treballen aquest àmbit, que seran, també, les que en faran el seguiment.
- Crear entitat municipal de coordinació de polítiques i actuacions de normalització lingüística, que inclogui administracions i entitats, dotat d'un pla de treball i pressupost propi.
- Creació d'un càrrec polític responsable de política lingüística.
- La creació, al consistori, d'una comissió tècnica transversal de política lingüística que inclogui la representació de totes les regidories i àrees de treball.
- Activar programes de sensibilització i formació sobre acollida lingüística en català, especialment adreçats als serveis d'atenció a la població nouvinguda i als serveis socials.
- Introduir en els plans de formació del personal de l'ajuntament formació sobre actituds lingüístiques i gestió del multilingüisme des del punt de vista de la normalització del català, que també s'ha d'oferir a entitats o a altres institucions.
- Exigir i verificar que tota comunicació oral i escrita dirigida al públic per part de les empreses concessionàries de serveis públics municipals sigui en llengua catalana.
- Introduir el requisit de llengua catalana a tots els contractes municipals (abastant no només el servei contractat, sinó a a tota la documentació generada, a les factures emeses, etc.).
- Introduir el requisit de llengua catalana a tot el el consum intern de l'ajuntament amb la introducció del criteri de consumir productes etiquetats i amb les instruccions d'ús i consum en català.
- Introduir el requisit de llengua catalana a tot el consum de les empreses concessionàries o contractades puntualment per a un servei que inclogui el subministrament i/o consum de productes (serveis d'àpats, neteja, marxandatge, vestuari, informàtica, etc.).
- Establir l'ús de la llengua catalana com a requisit per a la publicitat en la via pública (tanques publicitàries, OPI, etc) i transports públics (parades de bus, vehicles, estacions, etc.).

- Vigilar i exigir l'acompliment de la normativa lingüística per part d'altres administracions dins del territori del municipi (per exemple l'ús de la toponímia a les carreteres, xarxa ferroviària, ports i aeroports)
- Vigilar i exigir que l'activitat dels comerços s'ajusti a la normativa lingüística existent pel que fa a l'ús de la llengua catalana (retolació, documents d'oferta de serveis -informació contractual, pressupostos, resguards, factures, consells d'ús o cartes de productes-, etc.). Específicament, no s'han de donar llicències d'obertura a establiments que incompleixen la llei.
- Establir una presència de la llengua catalana als mitjans públics locals (ràdio, televisió, periòdics, etc.), que garanteixi el seu caràcter central i majoritari.
- Establir l'ús de la llengua catalana com a requisit per a la publicitat als mitjans públics municipals (televisió, ràdio, premsa, web, etc.).
- Coordinar l'oferta de cursos de llengua catalana que puguin oferir les diverses entitats i organismes públics que operen en el terme municipal.
- Impulsar els programes de voluntariat lingüístic (parelles lingüístiques)
- Fer campanyes públiques per tal que la ciutadania s'adreci en català a les persones nouvingudes.
- Fer campanyes públiques per conscienciar sobre el fenomen de "canvi de llengua" que s'observa en els catalanoparlants en les converses bilingües.
- Fer campanyes públiques per informar sobre els drets lingüístics.
- Fer campanyes de sensibilització lingüística de les persones consumidores així com en la sensibilització i formació dels comerciants.
- Col·laborar amb les entitats d'immigrants amb la finalitat d'estimular l'aprenentatge i ús del català.
- Exigir, a les entitats que rebin subvencions municipals, compromisos i garanties de presència mínima de la llengua catalana als actes, cartells, webs i altra documentació.

8.3.FOMENT DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA

A la CUP creiem que no hi ha cap col·lectivitat humana capaç d'afrontar el futur amb èxit com a tal si no se'n coneix el passat. Per això considerem important recuperar la història del nostre municipi per posar-la a l'abast de tothom. Pensem que el coneixement de la història és una eina indispensable per entendre el present i pensar el futur, posant especial èmfasi en la importància que té aquest fet per a la població nouvinguda. Per tant, des de la CUP volem engegar polítiques per preservar i desenvolupar la memòria, el patrimoni i la identitat col·lectiva.

En aquest sentit, considerem imprescindible eradicar qualsevol presència en l'espai públic de referències lligades a la negació dels drets individuals i col·lectius de la ciutadania dels Països Catalans, com a acte de justícia, dignitat i respecte a la nostra societat. A més, també considerem totalment necessari adoptar mesures per al reconeixement i la difusió de l'activitat de totes aquelles persones que han lluitat per a la defensa de les llibertats democràtiques i nacionals, i per a la promoció dels escenaris, fets i esdeveniments històrics lligats a la lluita en pro de la democràcia i els valors de justícia, igualtat, alliberament nacional, social i de gènere.

Per tot això, cal:

- Apostar per un canvi de nomenclatura, ja que és més encertat parlar de «recuperació històrica» que no de «memòria històrica».
- Recuperar, també, la memòria local, tot i que el discurs dominant tan sols fa referència a la recuperació de la memòria a escala nacional. Aquesta memòria local és importantíssima per prendre consciència del que es va viure realment i com es va viure. És la part de la memòria més incòmoda de recuperar i reivindicar, atès que en la majoria de municipis el poder i les famílies dominants no han canviat massa.
- Afavorir la recuperació d'una part central de la història dels catalans: la tradició obrera, revolucionària i col·lectivista. La memòria històrica sovint s'instrumentalitza per fer veure que totes les lluites pretenien arribar on estem ara: a una democràcia representativa. Es construeix un passat que justifica el present i s'oblida la tradició revolucionària dels catalans i de les catalanes i la importància de l'obrerisme. S'ha d'aprofundir a explicar el conflicte social i de classe de les primeres dècades del segle XX.
- Promoure la recuperació històrica per aconseguir explicar tot el que va representar el franquisme: tots el tipus de víctimes que va generar (econòmiques, culturals, intel·lectuals, nacionals, personals i familiars).
- Fer un exercici constant d'explicar el present a partir del passat, un passat que encara s'ha d'explicar bé i de manera rigorosa. Per exemple, cal explicar com es conformen les grans fortunes actuals i el repartiment de poder actual.
- Aprofundir en aquelles visions per evitar la simplificació de la Guerra Civil, també quan s'explica el bàndol republicà.

8.3.1. L'espai públic com a espai de commemoració i memòria

Per tal d'aconseguir que l'espai públic esdevingui un espai de commemoració i memòria s'ha de potenciar:

- **La promoció d'itineraris temàtics i històrics**, incidint en l'explicació dels fets tal i com van ser, evitant visions superficials i itineraris mediàtics.
- **La promoció del patrimoni industrial per explicar el paper de la classe obrera** i les seves condicions de vida i laborals.
- **El patrimoni com a element funcional**, per això cal valorar si el patrimoni es pot reconvertir o no en altres usos i pot patir transformacions, i per fer-ho és important comptar amb la participació ciutadana i valorar les percepcions de la ciutadania.
- **La democratització dels criteris de catalogació**, per tal que des de la societat civil es pugui intervenir en la política de catalogació del patrimoni. Això implica la difusió dels criteris de catalogació patrimonial.
- Unes **ordenances d'afectació del patrimoni**, per aconseguir que la gestió del patrimoni obtingui la importància que es mereix.
- **L'eliminació de la presència en l'espai públic de símbols i noms vinculats a la negació dels drets individuals i col·lectius**. Cal tenir en compte que quan la simbologia a eradicar té valor patrimonial es complica la decisió; per això cal valorar cada cas i ésser molt sensibles als debats que això pugui generar.

- Les **relacions entre universitat i municipis** a través de convenis per a recerques, tenint en compte que les entitats també poden jugar un paper important a l'hora de promocionar i protagonitzar recerques.
- La difusió de la feina feta pels **arxivers i treballadors museístics** a la població en general.
- La **democratització dels sistemes de reconeixements públics** a les persones (medalles d'or, fills il·lustres, noms a carrers...). La societat ha de ser la protagonista a l'hora de proposar i emprendre aquests reconeixements.
- Incloure la perspectiva de gènere en els criteris de recuperació històrica, amb l'objectiu de fer visible el paper de les dones i les seves lluites en la història.
- Impulsar la recuperació històrica de la memòria de les classes populars, per evitar que restin en l'oblit. Així mateix, impulsar-ne l'empoderament per tornar a ser subjectes transformadors de la història actual, tant en l'àmbit nacional com social.

Per tot això, apostem per la promoció d'itineraris sobre patrimoni pels pobles i per les ciutats, que han demostrat ser un producte cultural i històric que interessa molt a la població i que permet apropar la història local i el patrimoni a molts sectors de la població.

Aquests itineraris guiats han d'esdevenir recursos estables de l'oferta cultural del municipi i han de permetre generar identitat a partir de redescobrir la història del municipi i de recuperar-ne espais invisibles i moments històrics oblidats. Amb ells s'ha de facilitar generar en la població un vincle emocional amb l'espai públic, així com una presa de consciència i un apropament a la història col·lectiva. Per això, un itinerari guiat com la recuperació de refugis antiaeris de la Guerra Civil no ha de servir només com a element turístic sinó també com a testimoni de la brutalitat de la Guerra Civil contra la població.

8.4.SUPORT AL TEIXIT ASSOCIATIU

Des de la CUP treballem per dinamitzar el teixit associatiu i la promoció de l'autoorganització ciutadana, ja que és una de les bases principals per a la construcció d'una societat de persones lliures, responsables i solidàries. Creiem en una forta xarxa social de caire popular, com a principal garantia d'una ciutat viva i participativa.

L'ajuntament ha de tenir una relació amb el teixit associatiu que signifiqui una aposta seriosa per al desenvolupament de la política associativa del municipi. Cal tenir en compte que per aconseguir un teixit associatiu viu és imprescindible educar les persones en la participació i destacar la importància d'establir vincles amb alguna entitat o associació del municipi. En aquest sentit, ha de ser una prioritat arribar a la gent no associada a partir dels projectes basats en necessitats reals, així com fer possible una millor visualització de les activitats de les associacions. Perquè tota aquesta tasca sigui efectiva cal la coordinació i participació conjunta del total d'entitats del municipi.

La **creació d'una taula d'entitats** és un espai que ha de facilitar la millora del teixit associatiu en tots els aspectes, així com el foment d'un associacionisme que sorgeixi de demandes reals i interessos comuns, per evitar que es generi del no res, sense tenir cap sentit ni continuïtat.

Quant a la relació de l'ajuntament amb el teixit associatiu, ha de millorar en molts aspectes. Cal tenir en compte que és necessari diferenciar els que tenen propostes amb línies coherents i un projecte polític i social alliberador, del i per al municipi, dels que no. Un cop fet això, s'han d'establir relacions directes i evitar el clientelisme.

La relació de l'ajuntament amb les entitats ha d'anar més enllà del fet econòmic, cal una coordinació i un diàleg ric i seriós. L'ajuntament ha de crear polítiques de promoció del teixit associatiu, oferir eines, fer veure les necessitats del municipi a les associacions i pensar en les entitats que organitzen actes i, fins i tot, organitzar-los conjuntament. L'ajuntament no ha de reconèixer el treball de les entitats amb premis i medalles, sinó en el seu dia a dia i fent-les participar en les decisions municipals. Quan aquesta relació ideal, no només basada en l'aspecte econòmic, funcioni, cal traslladar a la ciutadania el fruit que dóna; d'aquesta manera, el resultat serà molt més enriquidor.

Algunes formes de relació de les entitats amb l'ajuntament poden ser:

- **Subvencions** puntuals per a projectes concrets d'interès pel que fa a la dinamització de la vida associativa del municipi. Les entitats no han de condicionar les seves actuacions per les subvencions municipals, sinó que és l'ajuntament que ha de subvencionar les propostes de les entitats, havent-les valorat prèviament.
- **Convenis**, aquesta fórmula resulta més rendible en les entitats i associacions, així es poden evitar els pagaments a llarg termini. Els convenis poden referir-se a un pacte en aportació econòmica, a la cessió d'infraestructures, a l'assistència tècnica pels serveis de l'ajuntament, etc. L'establiment d'aquests convenis ha de prioritzar el treball voluntari, la solidaritat, la promoció de la cultura popular, l'enfortiment del teixit associatiu i l'autoorganització. És important que des de l'ajuntament es paguin els diners reals per la qualitat dels projectes de les entitats i associacions, i que aquestes deixin de servir com a mà d'obra barata per al seu profit. En qualsevol cas, ja sigui amb les subvencions o amb els convenis, cal facilitar el tràmit i la burocràcia el màxim possible.
- **Equipaments i ús de l'espai públic**. En cas de necessitat d'equipaments o d'ús de l'espai públic, s'ha de tendir a possibilitar-ne la cessió sempre que sigui possible, tot i que el muntatge, el desmuntatge, la neteja i la reparació, si cal, vagi a càrrec de l'associació, per tal que hi hagi la corresponsabilitat necessària en qualsevol acord entre les dues parts. Els equipaments i els espais públics disponibles s'han de potenciar al màxim tot garantint unes entitats lliures i independents.
- **Convenis de gestió d'instal·lacions municipals** (piscines, camps de futbol, pavellons, etc.). Els centres esportius i culturals del municipi que usen una infraestructura poden establir un conveni de cessió amb l'ajuntament. D'aquesta manera, se socialitza un espai públic, s'hi dóna activitat i els beneficis del bar i la publicitat reverteixen en l'entitat. En aquest sentit, és important que per aquestes adjudicacions s'obri un concurs amb un procés transparent, al qual puguin optar totes les entitats que ho vulguin. Cal potenciar aquesta corresponsabilització en la gestió d'equipaments i programes municipals, aconseguir que siguin les mateixes entitats les que en garanteixin el funcionament en esdevenir protagonistes directes de la seva pròpia acció i evitar, d'aquesta manera, que la gestió quedi en mans d'empreses privades.

En definitiva, cal fomentar i aprofitar l'existència d'un teixit associatiu ric, plural i participatiu. Aquest teixit, a més de treballar per complir els seus propis objectius i les seves pròpies finalitats, ha de corresponsabilitzar-se de la vida pública del municipi, amb una forta visió de col·lectivitat i de bé comú. L'ajuntament ha de basar-hi una relació directa.